

ҚАЙРАНЛИК МЕНГАЛ МОМО

— Ёшгина киз эдим,—дея эслайди Ангор тумани "Мустақиллик" ширкат хўжалиги ҳудудда жойлашган кўҳна Қайран қишлоғида яшайдиган Менгал момо Холлиева. — Бир неча қути пилла қурти боқаётган эдик. Энам эса чақалоқлаган эди. Укангни эмизиб келайин, пиллага кўз-қулоқ бўлиб тур, деб тайинлади. Барг солайин деб борсам...оқ саллани, оқ либосли, бунинг устига соқоллари оппоқ чол пилланинг устига энгашиб, нималардир қилаяпти. Юғриб ортимга қайтдим. Энамга воқеани айтдим. Улар безовта бўлиб жойларидан кўзгалди ва шошиб пилланинг бошига келди. Лекин...чолдан номунишон йўқ эди. Негадир шундан кейин пиллага меҳрим тушди. Ёшим бир жойга борди ҳамки, шу меҳр адо бўлган эмас. Пилла боқиб ҳаётининг мазмунига айланди. Мен кўрган шу воқеага ҳам эллик олти йил бўлибди.

Агар ўтган-кетган воқеаларни, инсон қисматидаги у ёки бу бурилиш, баланлаш ёки заволга юз тутишларни бир-бир таҳлил қилиб кўрсангиз, қандайдир кичкина воқеа, туртки ҳам одам ҳаётида ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлишини англаб етасиз. Худди ана шу ҳолатни Менгал момо ҳаётида ҳам кўриш мумкин. Хуллас, Менгал момо ашаддӣ пилла боқарга айланди. Унинг пиллага бўлган меҳри ва қизиқши туфайли яшаши фаровон бўлди. Элға танилди. Қайранлик Менгал момо Холлиева-

нинг иш фаолиятидаги ва ҳаётидаги айрим ўринларга бирров назар ташлайлик. 1975 йилда туманда биринчи бўлиб пилла режасини бажарди. 500 килограмм топшириб, "Жигули" энгил автомашинаси билан мукофотланди.

1981 йилда 680 кило пилла топширди ва иккинчи мартаба энгил автомашина билан тақдирланди.

1988 йилда 600 килограмм пилла етказиб бериб, "Нива" энгил автомашинасини мукофотга олди.

Ва нихоят, 2005 йилда ўғил-қизлари, келинлари билан 25 қути пилла боқиб, 1 тонна 200 килограмм пилла етиштириб топширди. Биз айрим йилларгагина назар ташладик, холос. Айтганча, Менгал момонинг 108 гектар ер майдонига эга "Баходир" деб номланган фермер хўжалиги ҳам бор. Унга момонинг гайратли, ишбилармон ўғли Баходир раҳбарлик қилади. Бу йил галладан 167 тонна ҳосил олишди. Шундан 20 тоннаси момонинг ўғил-қизларига қолди, 60 тоннасини эса фермер хўжалиги ишчиларига меҳнат ҳақи сифатида тақсимлаб беришди. Бир қисmini кам таъминланган оилаларга бепул улашишди.

Фермер хўжалиги чорвачилик ҳамда қўчат етиштириш билан ҳам шуғулланапти. Бу йил 48 гектар майдонга пахта экишган эди. Шу кунларда олти миш чоғли одам пахтани йиғиб-териб олиш билан банд. Хўжалик галаба маррасига тобора яқинлашиб бормоқда.

Қайран қишлоғида Менгал момонинг иззати баланд. Тўғри ва ҳақ гапни гапиргани учун момонинг айтгани икки бўлмайди. Бировга гарази йўқ. Агар гап-гаштакларда шу момо ўтирадиган бўлса, майда гапларнинг йўли тўсилади.

Яна бир нарсаси, Менгал момонинг қаттиқ-қурум гапи, танбехини ҳам қайранликлар кўтарардилар. Тўғрисўзлиги учун ҳам, дангаллиги учун ҳам момодан биров хафа бўлмайди, балки хафа бўлса ҳамки, қайтариб гап айтишга журъат қилолмайди.

Менгал момо ҳар жихатдан бадавлат кампир. 6 қиз, 5 ўғилни тарбиялаб, вояга етказди. Турган гапки, сиз "шу болаларнинг отаси ким эди, нега уни эсламаяпсиз", деб ҳам сўрасиз. Ва бу саволингиз тўғри ҳам. Менгал момонинг эрини Турди Худоёров дер эдилар. Эрхотин ахил-иноқликда 29 йил умр кечирди. Бундан 20 йил бурун эри оламдан ўтди. Ушанда қирқ етти ёшда эди. Бир этак боланинг тарбияси, парвариши аёлнинг зиммасида қолди. Менгал момонинг олдида ҳаётнинг катта имтиҳонлари турарди. Не бахтки, ана шу имтиҳондан ўта олди. Барча фарзандларини оёққа қўйди. Уларни ўқитди, одамларга қўшди—тўғичи Ойшаҳар ўқитувчи, Қурунгул, Аширгул, Сафиялар пиллакор, Нормурод Термиз шаҳар "ЎЗИ-Термиз" бўлими бошлиғи, Баходир фермер хўжалиги раҳбари, Ботир агроном, Шўҳрат қассоб, Панжи ҳисобчи, Саодат,

Шарофатлар эса уй бекаларидир. Момонинг неварачеваралари юз нафарнинг қорасини олиб қолди. Бирон-бир баҳонаи сабаб билан, дейлик ҳайит байрами кунларида, тўй-ҳашамларда йиғилсалар, ҳовли тўлиб кетади.

—Биз бўлинмадик, бўлинишни истамадим,—дейди Менгал момо,—5 ўғлим, 5 келиним, невараларим билан бир дастурхон атрофида ўтириб чой ичамиз, бир қозондан овқат еймиз. Сирларимни қизларим билишмайди, лекин келинларим билади. Нима гап бўлса, келинларимга айтаман. Чунки, уларга ишонаман. Ўз навбатида улар ҳам менга ишонадилар. Нимаики, гап-сўзлари бўлса, менга очик айтишади. Ҳали шу вақтгача бирон марта келинларимдан арз қилиб, кўча-қўйда гап айтганим йўқ. Шундай қилишдан Яратганнинг ўзи асрасин.

Ўзбекистон мустақиллигининг 14 йиллиги бўсағасида Президентимиз Фармонига кўра Менгал Холлиева "Фидокорона хизматлари учун" ордени билан тақдирланди.

Шу ўринда бир нарсани айтишим керакки, мен деярли ўттиз йиллик журналистик фаолиятимда бир умр пилла боқиб, ҳаётини пилла қуртига бағишлаган Менгал момо каби инсонни учратганим йўқ. Тўғри, пилла боқаётганларни кўп кўрганман. Лекин, Менгал момо каби пиллакорни, пиллани ҳаётининг мазмуни, умрининг қўшиғи қилиб олган одамни учратганим йўқ.

— Пилла боқмаган, пиллага айланмаган йилим бўлган эмас,—дейди Менгал момо. Пилла қурти бераверса, кун сайин етилаверса, шавқим ошиб, қувонавераман. Агар барг етишмаса, ўзимни қўярга жой топа олмай қоламан. Биласизми, ўғлим, бир армоним бор эди: менинг ҳам ўзимга тегишли бир тўзгорим бўлса, ана шундан барг олиб, беармон пилла қурти боқсам дердим. Шу ниятимга ҳам эришдим. Ширкат хўжалигининг қачонлардан бери қаровсиз, парварисиз ётган икки гектардан кўпроқ тўзгорини фермер хўжалигимизга қўшиб олдик. Ўғилларим пиллахона қуришяпти. Бундан кейин пилла қуртини уйда эмас, балки ана шу пиллахонада боқамиз.

Сурхондарё вилоят "Пилла" акциядорлик бирлашмаси бош муҳандиси Миркомил Чориев шундай дейди:

—Вилоятимизда Менгал момо каби пиллага меҳр қўйган, шу соҳани бир олим, 5 йил ўқиган мутахассисчилик чуқур биладиган одамни бошқа учратиш қийин. Момонинг илтимосига кўра Фарғона водийсидан 10 кило тут уруги олиб келдим. Қизларидан бирининг ўн сотихлик томорқасига шу уругни экадиган бўлишди.

Биз Менгал момонинг ҳаёти қандай кечаётган бўлса, бир қисmini шундайлигича ҳикоя қилдик. Битта нарсани гарчи баландпарвоз гап бўлса ҳам айтиш керак: Менгал момо Холлиеванинг умри пилла қурти ичида кечди ва охир оқибатда унинг ўз умри ҳам ипакка ўралди. Буни бошқача тавсифлаш қийин.

Менгал момонинг тили шукронадан, яхши гапдан, қўли эса гарчанд қариган эса-да, ишдан бўшамайди. Аслида ўзбекининг аёли шундай бўлади.

Маҳмуд АБУЛҲАЙЗ,
"Туркистон-пресс"

СПОРТЧИ ГЎЗАЛЛАР ТАНЛОВИ

Мамлакатимизда болалар спортини янада ривожлантириш, хотин-қизларни жисмоний тарбия ва спорт машғулотларига оммавий жалб этиш борасида қатор ижобий ишлар амалга оширилмоқда.

"Спортчимиз маликаси" биринчи Республика кўрик-танлови ҳам ана шу сайё-ҳаракатларнинг яққол ифодасидир.

Республика Хотин-қизлар қўмитаси, Ўзбекистон Миллий олимпия қўмитаси қошидаги хотин-қизлар спорт қўмитаси, Ўзбекистон телерадиокомпанияси ва бир қатор давлат ва жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда ушбу танловнинг дастлабки босқичларида жами 64 нафар спортчи иштирок этди. Телевидение ва интернет орқали таш-

кил этилган сўровлар якунига кўра улар орасидан етти нафари сараланиб олинди. Бу қизлар спортнинг стол тенниси, қаратз, синхрон сузиш, бадий гимнастика турлари вакиллари-дир. Ёшлик гўзаллик ва нафосатни тарғиб этиш баробарида аёлларни спортга жалб этишга қаратилган ушбу танловнинг финал босқичи иккинчи октябр

куни Тошкентдаги "Dedeman Silk Road"

меҳмонхонасида бўлиб ўтди. Қизлар спортдаги натижалари, ташқи кўриниши, тил билиши, интеллектуал салоҳияти, ўзини қўрсатиш маҳорати, нафислик, рўзгор юритиши, урф-одат ва аъёналарни билиш турлари бўйича беллашди. Мусобақа якунида Саида Бурхонхўжаева "Ўзбекистон спорт маликаси - 2005" фахрий унвонига (гран-

Ахборот

при) сазовор бўлди.

Қорақалпоғистонлик Якупова Умида — биринчи ўрин, ҳоразмлик Мадрохимова Қундуз — иккинчи ўрин, наманганлик Дадабоева Гулбаҳор — учинчи ўринга лойиқ топилди. Қолган иштирокчиларга эса ҳомийлар томонидан қўimmatбаҳо совғалар топширилди.

Рустам ХАЙДАРОВ,
"Туркистон-пресс"

Кунларнинг бирида эрталаб ишга кетаётсам, рўпарамиздаги уйда яшовчи етмиш беш ёшлардаги онахон мени сўраб кириб келди. Саломлашиб бўлганимиздан сўнг, энтика-энтика йиглаб юборди.

- Журналистсиз, таниш-билишларингиз бўлса, мени "Қариялар уйи"га жойлаштириб қўйсангиз болам, - дея гап

Хомийларимиз, саховатли инсонлар байрамларда, яхши кунларда қарияларимизга совға-салом улашишди, зиёфат дастурхонлари ташкил этилади. Кимдир шунга шукр айтади, яна кимлардир "шундай бўлиши шарт" деб тушунади. Директор ўринбосари Турсунбой Мингбоев ўн йилдан бери шу ерда хизмат қиладилар. - Қоровой ака деган киши

ган отахон кириб келди. Хотини, ўғиллари бор экан.

- Ўғилларим мени роса калтаклашди, - деди.

Бу ҳақиқатми-йўқми, билолмадим-у, демак, отахон ҳаётининг қаеридадир қаттиқ адашган. Илҳом ота бир йилга яқин бу ерда яшадиган, сўнг маҳалласи аралашиб, ўғиллари отани олиб кетишди.

Йулакка чиқамиз. Бир-бирларининг қўлидан ушлаб, зинапойдан охирага тушиб келаётган чолу кампирларга кўзим тушди. "Улар турмуш қуришган, бундайлар бор, тўйларини ўтказганмиз", - деди Турсунбой ака.

Йулакда эгачи-сингиллардек аҳилгина бўлиб туришган икки онахонга кўзимиз тушди.

- Менинг бу ерга келганимга икки ойдан ошди, - дейди 81 ёшли Моҳинур Гаринова. - 28 йил ёлғиз яшадим. Сўнг жияним бир хонали уйимга оиласи билан кўчиб келди ва мен одам кўпайиб кетганимга учун бу ерга келиб қолдим.

Онахон бу ерга келиб қолганидан хафа эмас. Шифокорлар назоратида. 91 ёшли Фарида Фитаркина билан опа-сингилдек бўлиб кетишди.

- Менинг ҳеч кимим йўқ, - дейди онахон. - Ҳаётимда кимларим борлигини эс-

2005-йил
Сўхат
саломатлик
йили

ота болаларга онасини, она болаларга отасини ёмонлайверади. Болалар оналарга жуда яқин бўлади. Кўпинча ота назардан четда қолади, қилган хатолари ўзига кўргулик бўлиб қайтади. Ниҳоят узоқ ўйлаб бир хулосага келганидан сўнг жикқамушт, сиқик турмушдан кўра, қариялар уйига келиб яшашни афзал қўлади.

— Хомийларингиз

кимлар?

- Ҳаётда шундай қалби дарё, саховатли инсонлар борки, исми-шарифларини билдиргилари келмайди. Узр, билсам-да, айтолмайман. Инсоннинг ҳаёти пасту баландликлардан иборат. М.Бобоев уч фарзанднинг отаси эди. Болаларини вояга етказди, ўқитди. Лекин бир умр аёли билан жикқамушт бўлиб яшадиган. Қисмат чархпалаги отани бир неча йиллар илгари Бухоридан шу манзилга келтириб қўйди. Ота бир маҳаллар катта лавозимларда ишлаган. Отахондан: "Болаларингиз келиб туришадими?" - деб сўраган эдим, "Келишмаганига анча йиллар бўлди, қаерда бўлса ҳам соғ юришсин", - дедилар. Аёлидан роса нолиди, лекин фарзандлари ҳақида бирон оғиз ноҳужа сўз айтмади.

Моҳинур ая қўлимдан ушлаб хонасига тақлиф қилади: "Юринлар, чой ичиб кетинглар, одам-одамга ғанимат, илтимос!" - дейди. "Мавридини топиб сизни кўргани яна келамиз", - деб ваъда берсак, "Ростданим, яна келасизларми?" - дейди ёш боладек қувониб. То кетганимизга қадар фарзандларини узоқ кўрмаган онадек ёнимизда юрди. Пансионат ҳовлисида чолу кампирлар гоҳ жуфтлашиб, гоҳ ёлғиз айланиб юришибди. Ҳар бир қарияга алоҳида хона. Уларни ҳеч ким безовта қилмайди. Шамол тортиқлаётган деразалар ортида ҳовлига чиқиб айланишга-да, ошхонага чиқиб овқатланишга-да, қувавти йўқ қариялар дам олишяпти. Ўзларини эгилломай қолганлари ҳам бор. Лекин уларнинг бахтига қаровчилари, саховатли одамлар бор.

Мақолаимиз бошида тилга олганимиз онахонни тувоқ кунни уйи ёнидаги ўриндикда келини билан апокчапоқ бўлиб ўтирганини кўриб қолдим. Улар менинг ўтиб кетаётганимни сезишмади ҳам. Шунда хаёлан келинига мурожаат қилгим келди: "Онахонни асранг! Ахир у турмуш ўртоғингизни не-не ҳасратларда вояга етказган. Сиз ҳам бир кунни қайнона бўласиз, кексалик нималигини ўшанда кўрасиз!"

"Қайтар дунё" деган гап ҳар биримизнинг шууримизда муҳрланиб туриши керак...

Меҳринисо ҚУРБОНОВА

ҲАММАМИЗ ҲАМ

бошладиган онахон. - Келиним ҳеч тинчлик бермапти. Тили чаён! Ўша ёқда тинчгина, осойишта яшасам, дейман.

- Оббо онахон-ей, - дедим райхон ислари анқиб турган кампирни кучиб. - Икки нафар забардаст ўғилларингиз бор. Икки дунёда ҳам сизнинг қариялар уйида яшашингизга йўл қўйишмайди. Келинингиз ҳали ёш, тил топишинг. Босилиб қолар.

Онахонни юпата-юпата уйига жўнатдим. Эртаси кун хизмат тақозоси билан республика уруш ва меҳнат фахрийлари пансионатида бўлишимга тўғри келди. Бизни бош шифокор, тиббиёт фанлари номзоди Анвар Каримов кутиб олдилар. Анваржон бу ерда яшаётган 160 қария ҳақида ўзининг фикри, берадиган баҳоси бор. Бу ерда яшаётган инсонларнинг ҳеч бири тасодифан келиб қолишган эмас, дейди Анваржон. Уларнинг орасида бир маҳаллар катта лавозимларда ишлаган кишилар ҳам бор. Фарзандлари обрўли жойларда ишлашди, уларнинг орасида мутлақо хабар олмайдиганлари кўп. Айримлари: "Узоқ қариндошман деб қўшнисман, ахволи яхшими?" - деб сўрашди хонамга кириб. Улар кетганларидан сўнг суриштириб фарзанди эканлигини билиб оламан. Тўғри, бу ерда фарзандларидан оқибат кўрмаган одамлар ҳам топилади. Лекин қисматнинг турли тўфонларида адашган, алданган, айб кўпроқ ўзидан-да ўтган, феъли оғир одамлар ҳам бор. Пансионатимизда барча шарт-шароитлар мўъайй. Ҳар бир одамга алоҳида хона.

ҚАРИЙМИЗ...

келиб яшай бошлади, - дейди Турсунбой ака. - Уйдагиларга айтмасдан чиқиб кетган. Бир ойча яшадиган, тақдирини сўзлаб берди. "Менга бундай фарзанд керак эмас, - деди отахон ўғли ҳақида. - Келиним ўғлим қайтган маҳалдагина овқат сузади, ярим тунгача кутиб ўтирамиз. Ўғлим яхши жойда ишлайди, кўпинча тўқ келади. Овқат еган кунлари номига бироз ўтиргандек бўлади-ю, хонасига чиқиб кетади. У билан тўйиб гаплашишга зорман. Эрталаб гаплашиб олай десам, тонг сахарда маҳаллага, ошга чиқиб кетади".

Отага билдирмай уйининг телефони олдидан ва ўғлига кўнғироқ қилдим. Ўғли иккинчи марта кўнғироқ қилганимдан сўнг вазоҳат билан кириб келди. "Отангиз қаерда?" - деб сўрадим. "Нима ишингиз бор?" - деди ўғлининг жаҳли чиқиб. "Юринг, мен сизга отангизни кўрсатаман", - деб хонаси томон бошладим. Ота-бола кучоқлашиб йиғлаб кўришишди. Ўғли отасини олиб кетди.

Бир кун Илҳом ота деган 70 дан ош-

лай олмайман, илгари Самарқанддаги қариялар уйида эдим, сўнг бу ерга келдим.

Кўзлари ёш боланиқидек атрофга жавдираб боқди.

Турсунбой акани яна саволга тутаман: - Бу ерда турли миллат вакиллари учратдим. Ўзбек аёллари бармоқ билан санокли, аммо отахонлар кўпроқ экан-а?

- Биласизми, ҳаммаси оиладаги тарбияга боғлиқ, - деди Турсунбой ака. - Айрим оилаларда эру хотиннинг тинимсиз уруши жанжаллари турмушни танг ахволга солиб қўяди. Бунинг оқибатида

Бизнинг қахрамонимиз Андижон бокс мактабининг фахри, Жаҳон чемпиони, Олимпиада ўйинлари совриндори, Ўзбекистон ифтихори ўтқир **ХАЙДАРОВ**.

...Ўқувчилик давридаёқ ўғлидаги дадиллик ва спортга бўлган қизиқишни пайкаган Абдужалил ака фарзандига устозлик қила бошлади. Яъни йигит киши соғлом, бақувват, юрт учун фидойи, мард ўғлон бўлиши лозимлигини ўқитди. Спортга бўлган қизиқишини алангалади. Илк бор фарзандини жажжигина қўлидан етаклаб спорт мактабига ҳам ўзи олиб борди. Биринчи курашчиси ҳам, рақиб ҳам, дўсту хаками ҳам ўзи бўлди. Шундай қилиб ўтқир спортнинг машаққатли, шу билан бирга шарафли йўлига кирди.

Орадан йиллар ўтди. Тинимсиз машқлар ўтқирни тоблади, кўзи кўкарди, лаби ёрилди, қўли синди - ҳаммасига чидади. Баъзан онаси Ҳосиятхон

Спортимиз юлдузлари

опа: "Болам, яхшиси боксчи бўлмай қўя қол, бошқа енгилроқ ишни қиларсан, балки" - деганида у. "Онахон, мен боксёр бўламан. Бокс билан дунёга чиқаман. Мана, Руфат Рискиевни кўринг, Жаҳон чемпиони, Осиё йулбарси. Мен ҳам шу кишига ўхшамокчиман."

Ҳали кўрасиз, ҳамма менга ҳавас қилади, - дея ширин орзулар қилганида у ҳали жуда кичкина бола эди. Ана ўшанда қарашталар «омин» деган экан. Эндигина 12 ёшга тўлган болакайнинг чин дилдан қилган нияти қутлуг келди. Орадан қанча сувлар оқиб ўтди. Ўтқир Андижон бокс мактабига Марс Қўчқоров, Александр Размахов, Валентин Золотарёв каби етук мураббийлар сабогини олди. Бу орада падари бузруқвори Абдужалил ака юрак хуружидан

жуда эрта ҳаётдан кўз юмди. Оиланинг тўнғичи бўлган Ўтқир учун бу катта йўқотиш бўлди. 4 нафар укалари ва онасига дарддош бўлиш унинг учун осон бўлмади.

Ҳаёт Ўтқир учун жуда оғир синовларни берди, яшаш учун курашга чорлади. Бир томонда оила ташвиши, бир томонда спорт. У кундузлари ўқиш, иш билан машғул бўлар, тунлари эса спорт билан машқ қилишга имкон топарди. Унинг учун ҳар бир соат, ҳар бир дақиқа ўлчовли эди. Бокснинг сир-асрорларини пухта ўрганишдан эринмасди. Кун келиб Ўтқир яна Американинг Ҳьюстон шаҳрида бўладиган Жаҳон чемпионати-га борди.

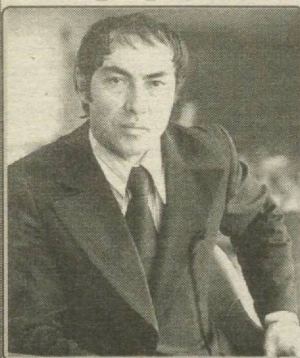
Кескин олишувдан сўнг Ўтқир ғолиблик чўққисини забт этди. Онасининг дуоси қўллади, дасининг руҳи мадад берди. У

ўз халқиға садоқатли ўғлон эканлигини исботлади. Бу кунни у қанчалар орзу қилган эди, мана энди орзулар рўёби ўлароқ у дунё таниган спортчи бўлди. Айни 25 ёшида орадан 25 йил ўтиб, Ўзбекистонда биринчи бокс бўйича Жаҳон чемпиони Руфат Рискиев ғалабасини тақдорлади. Болалигидаги соф нияти ҳаётида ўз исботини топди. Ўз-ўзига берган ваъдасига амал қилиб, улкан ғалабалар давомида кўнглидаги вафодорини ҳам топди. Бугун у икки нафар ширинтойнинг меҳрибон дадажониси. Бугун давлатимиз раҳбари томонидан спортни ривожлантиришга бўлган эътибор юқори экан, Ўтқирбек Хайдаров каби иктидорли, мард ва жасур спортчиларимиз сафи кенгайиб, жаҳон ареналаридан муносиб жой олаверадилар.

Феруза ОРИПОВА, журналист.

НИЯТИ ЙЎЛДОШ ЙИГИТ

АДИБНИНГ БОҒИ

сувнинг шўхчан шилдирашида ҳам алланечук ёқимли ва бир умр ёдинда қоладиган, мафтункорлик мавжуд эдиким, бир зум кўзларимни боғчадан узолмай қолдим. Назаримда Шукур ака ўзи ниҳоятда севиб мароқ билан, фахр билан сўзлаб берадиган олис Сурхондарёни мўъжазгина боғчасига кўчиргандек эди. Ёввойи отқулоқлару, ўт-ўланлар ўз ҳолича ўсиб ётар, ҳатто ажриқ ҳам беорлаша-беорлаша ўй остонасига ўсиб борганини кўрдим ва Шукур акадан: "Нега ажриқни кириб ташламайсиз?" - деб сўрасам, "Ўйнинг ичига кириб кетса ҳам розиман. Шундай турабери", - дедилар бепарво оҳангда.

Шукур ака дўстларига ниҳоятда садоқатли ва ўпка-гина нималигини билмайдиган инсон эди. Шукур акани ҳар қадамда мухлислари қуршаб олишарди. 2000 йил 24 март куни Шукур аканинг 60 йиллик юбилейи бўлиб ўтди. Шунда юзлаб мухлислари адибимизни ниҳоятда улғулашганларининг гувоҳи бўлганман. Шукур ака ўша йилда "Ўзбекистон соғинчи, муҳаббати, ҳатто йиғиси ҳам фақат ўзига ўхшайди", - деган эдилар.

Айтишларича, буюк инсонлар ҳар юз йилда бир марта тағилар экан. Адабиётшунос олимларимизнинг: «Шукур Холмиров ўзбек адабиётида ҳикоячиликни Абдулла Қаҳҳордан сўнг бир поғона юқорида қўйди», дейишгани ҳам бежиз эмас. Зеро, юрагидан истеъдод гупурган, миллийликни ўзига ялов қилиб олган бундай буюк шахслар ҳар доим ҳам тағилавермайдилар.

Шукур ака баҳорда туғилиб, кузда дунёни тарк этди. Адабиёт бўстонида эса ўзига хос катта боғ яратиб кетди. Бу боғ шундай боғки, ҳаммаша гуллаб-яшнаб, ям-яшил бўлиб гўзалликка чулганаверади. Эгасини хотирлаб, қад ростлаб тураверади.

Меҳринисо ҚУРБОНОВА,
ёзувчи,
"Меҳр кўзда" газетаси
бош муҳаррири.

Шукур ака тахририятимизга бот-бот келиб турарди. Биз ҳам у кишининг бундай таширларига ўрганиб қолгандик. Беғубор, қалби тоза бу ёзувчининг табиий, мароқли суҳбатларини тинглаш кўнглили эди. Вақти-вақти билан Бойсунда кечган давларини кўрсатганини, сингилларини соғинганини айтди, ёзаётган

янги асарлари ҳақида сўзлаб берарди.

Энди эса... Атоқли, ардоқли адибимизнинг адабиёт майдонида ҳам, бизга ҳам, қадри, меҳру эъзози, ўрни билинаверади...

"Оила ва жамият" газетаси жамоаси ва унинг кўп сонли мухлислари номидан Шукур ака Холмировнинг оила аъзоларига чуқур таъзия билдирамыз.

Газетхон—газета ва ҳаёт ҳақида

"Оила ва жамият".
нинг ҳар бир сонини мунтазам ўқиб бораман. У менинг ҳаётдаги энг яқин сирдошим, маслаҳатчим. Мен ундан ўзимга кераклик ўғитларни ўқиб, ўқиб оламан. Менга айниқса турмуш чорраҳаларида учрайдиган чигал тақдирлар, ҳаёт

зарбаларини мардонавор ёнган инсонлар ҳақидаги мақолалар ёқади. Гарчи ҳали турмушга чиқмаган бўлсам ҳам, уларнинг дардини ич-ичимдан тушунаман.

Насиба НАБИЕВА,
Бухоро шахри.

Кўпчилики "Бахт нима?" - деган савол қийнайди. Ва яна ўша кўпчиликнинг ўзи уни ўз эҳтиёжларига қараб фарз қилади. Камбағалга бойлик, ташнага бир қултум сув, ошқоқ эса гўзал қизнинг висоли, деганларидек. Аммо дунё цивилизация бешигини тебратган буюк алломаларнинг фикри деярли бир хил. Улар соғлиқни ўша кўпчилик бахт деб ўйлайдиган нарсаларнинг ибтидоси деб билдилар. Соғлиқ бўлмаса қолгани бекор.

Лекин аксарият ҳолларда бунинг тезда англаб етаремаймиз ҳам. Чунки ҳар бир нарсанинг қадри доимо кечикиб келади. Хасталик кўрпасига ўранганимиздан сўнг, таъбир жоиз бўлса, бошимиз деворга урилганидан кейингина бунинг тушуниб етасиз. Тушунганимизда эса вақт деб аталмиш бешафқат дарёнинг шиддатли ва тажоввузкор тўлкинлари аллақачон дорилармон қуллар

дан яна бирининг исми Нодир. Диний китобларни севиб ўқийдиган ушбу йигитча ёнгинасидаги қара-вотда кўгирчоғини ўйнаётган қизчани бу менинг синглим бўлади, деб бизга таништирди. Орузнинг нима, деб берган саволимизга эса компьютерим, телефоним, кичкинагина хайвончам бўлишини хоҳлайман, деб жавоб берди иштиёқ билан. Телефон орқали ҳар кунки онаси билан гаплашмоқчи экан.

Унинг шундай масканда ҳам, шу оғир ҳолида ҳам руҳини туширмай, шўх-шодон юриши бизни хайратга солди. Тўрт мучамиз соғ бўла туриб, арзи-маган қийинчиликларга ҳам бардошимиз етмай, нолиганларимиз эсимизга тушиб, уялиб кетдик.

Муболагани бир четга суриб, ички ҳис-туйғу ва таъкид билан айтадиган бўлсам, ирода-

дан яна бирининг исми Нодир. Диний китобларни севиб ўқийдиган ушбу йигитча ёнгинасидаги қара-вотда кўгирчоғини ўйнаётган қизчани бу менинг синглим бўлади, деб бизга таништирди. Орузнинг нима, деб берган саволимизга эса компьютерим, телефоним, кичкинагина хайвончам бўлишини хоҳлайман, деб жавоб берди иштиёқ билан. Телефон орқали ҳар кунки онаси билан гаплашмоқчи экан.

Унинг шундай масканда ҳам, шу оғир ҳолида ҳам руҳини туширмай, шўх-шодон юриши бизни хайратга солди. Тўрт мучамиз соғ бўла туриб, арзи-маган қийинчиликларга ҳам бардошимиз етмай, нолиганларимиз эсимизга тушиб, уялиб кетдик. Муболагани бир четга суриб, ички ҳис-туйғу ва таъкид билан айтадиган бўлсам, ирода-

СОҒЛИГИМИЗ — БАХТИМИЗ

римизни ўзининг "борса келмас" соҳили томон оқизиб кетган бўлади.

Яқинда бир гуруҳ курсдошлар ўқитувчимиз билан Тошкент шаҳридаги 1-сонли ақли заифлар ва ногиронлар интернатида бўлдик. У ерда кўрганларимиз бир умр хотирамизда муҳрлиб қолиши аниқ. Бирининг қаласи даҳшатли тарзда катта (18 кг.), иккинчисиники ўртача ҳажмдаги олма донаси келадиган, оёқ-қўллари қуруқ чўпдан фарқ қилмайдиган, ёки ҳеч нарсанинг фарқига бўрмай доимо ўзини уриб (шу сабабли боғлаб ташланган) йиғлайдиган болаларни, бординики 18 ёшли чақалони кўрганда кимнинг ҳам юраги бир қалқиб тушмайди, дейсиз. Бизни у ерда дарс соатлари давомида олиб боришларидан мақсад - ҳаётнинг бешафқат қонунларидан ҳам етарлича сабоқ беришдир. Яъни ичкиликка, наркотик моддаларга, беъямни қилгиларга ружу қўйингми - сенинг ҳам келажагинг худди шундай бўлади, деган ибрат яширин бу ташрифнинг замирида.

У ерда хизмат қилувчи тарбиячиларнинг қуйиниб таъкидлашча, бундай болаларнинг аксарияти қариндошларнинг ўзаро никоҳи натижасида дунёга келар экан.

Аббос (курсдошимиз) ака, сизга битта саволим бор, мени ҳам ўқишга олиб кетасизми, мен инглизча китоблар ўқийман, қўшқилар эшитаман, - дея каравотга миҳланган қўйи дон-дон гапираётган 15 ёшли Абдулла барчамизни қойил қолдирди. Шуниси ажабланишлик, Абдулла мазкур даргоҳда яшаётган гапириш қобилиятига эга жуда кам сонли болалардан бири экан. У ҳатто Абдували Ражабовнинг "Ёмғирлар" қўшиғини ҳам хиргойи қилиб берди. Бизда катта таассурот қўйган болалар

сизлик ва ношукрчилик пардаси қоплаб олган "кўр" кўзларимиз ярқ этиб очилди. Дунёга, атрофдаги воқеаларга бошқача назар билан қарайдиган бўлдик.

Яна бир воқеа: тарбиячилардан бирининг айтишича, биздан бир неча кун аввал мақола ёзиш учун борган бир журналист, - «Бу болалардан нима фойда, улар яшадиладар нима, яшамадилар нима», - дермис.

Болаларнинг кўнгли яраларига малҳам бўлаётган, уларни ўз меҳр қўрлари билан тарбия қилаётган оққўнғил тарбиячининг ўша "бефаросат" журналист қаршисида қандай аҳволга тушганини тушуниш қийин эмас. Ҳали заррачагина виждон мавжуд бўлган кишининг кўнглидан: "Ахир улар ҳам инсон фарзанди-ку, уларнинг нима гуноҳи борки инсонга берилган энг олий тўхфа — яшамок бахтига ҳам нолўқий бўлсалар? Нега энди ота-оналарининг қилган ноҳўя ишлари учун улар жавобгар бўлишлари керак", - деган ўй ўтиши табиий.

Аммо минг афсуслик, орамизда уларнинг пешонасига Парвардигори олам шу тақдирни ёзган, ундан қочиб қутулиб бўлмайди, деб қалта ўйлайдиганлар ҳам анчагина.

Бир ривоят эшитганим: бир

ришга киришибди. Ўғрилиқ ҳам қилибди, зино ҳам, ҳуллас у қилмаган ишнинг ўзи қолмабди, ҳатто авлиёни чалғитиш учун одам ўлдирибди ҳам жазм этибди. Ниҳоят кун бот-гачина ҳолдан тойиб, қилган ишларим авлиёнинг ҳал қўчасига ҳам кирмаган бўлса керак, деган ўй билан қўғозни очибди. Қараса, шу бугун қилган барча ишлари ипидан игнасиғача ўзи кун бўйи қўлида кўтариб юрган қўғозиди ёзилган экан.

Шунинг учун ҳаммасига айбдор инсоннинг ўзи. Тақдиринг ўз қўлингизда, деб бежизга айтишмайди-ку, ахир. Ота-оналарнинг келажиги эса шубҳасиз фарзандлардир. Фарзандлар тақдир эса аввало ота-оналар қўлида. Соғлом онадан соғлом фарзанд дунёга келади, деган ақидани доимо ёдда тутишимиз керак.

Бугунги кунда мамлакатимизда оила қураётган ёш йигит-қизларни тиббий қўриқдан ўтказилаётганини ҳам энг оқилона тадбирлардан бири деб ҳисоблаш мумкин. Ҳар биримиз ўзимиздан соғлом зурриё қолдириш учун қадимимизни ўйлаб босимиз лозим. Лабиға сигарет қистириб, ялло қўтариб юрган йигитлар, киз боши билан спиритли ичимликлар ичиб, бежодам ташлаётган нозик жинс вакиллари, пул топиш илжини ҳаётнинг арзимас ташвишларига бутун инон-ихтиёрлари билан шўнғиб кетган, фарзандлари тарбиясига бепарво ота-оналар ҳам юқоридаги фикрлардан етарлича сабоқ олишлари ниҳоятда зарур. Чунки юз бериши мумкин бўлган хатолар оқибатини олдиндан билиш, (балки қўриш) эртаимизнинг биз орзу қилган кун бўлишига замин яратди. Модомики, фарзандлари соғлом юрт қудратли бўлар экан, соғлиқнинг қадрига етайлик, азизлар!

И. АБДИЕВ,
ЎЗМУ талабаси.

- Мактабни аёло баҳоларга тугатиб, ўз билимни билан табиб институтига ўқишга кирдим. 3-курсни битирганимдан кейин шаҳардаги касалхоналардан бирига тунги ҳамшира бўлиб ишга жойлашдим. Ота-онамнинг қис-ташига қарамасдан ҳали турмушга чиқмоқчи эмасдим, - дея сўзларди ёнимда ўтирган Гулсанам исмли чиройли, аммо, ҳафсаласизгина кийиниб, бошига рўмол ўраб олган аёл.

- Нега энди, ахир яхши оила куриб бахтли бўлиш ҳар бир қиз-

у билан уч-тўрт марта учрашдик. Оғир-вазмин, кўп гапирмас-да, феъли менга ёқарди.

- Гулсанам, ота-онамни қишлоқдан олиб келдим, совчиликка боришса, майлими? - деб қолди бир куни у тўсатдан.

Кутилмаганда келган совчилардан ота-онам аввалига шошиб қолишган бўлса-да, кейин хурсанд бўлишди. Тўйимиз ҳам бир ойнинг ичида бўлиб ўтди. Унинг ота-оналари жуда яхши инсонлар экан, менга ёқди. Бироқ улар қандайдир маъ-

тиб қотилликка ҳам қўл урган экан.

- Сиз уни кечира олдингизми?

- Йўқ! Кечагина ял-ял ёниб керилиб юрган бўлсам, бугун қўлимдаги биргина жомадон билан бош эгиб ота-онамнинг уйига қайтдим. Бу воқеани эшит-гач, улар хафа бўлишди. Лекин: "Ҳали иккита синглинг бор, бирорта ижара уй топиб чиқиб кет. Ажрашганингни қўшнлар билмасин, синглиларинг жаб-рингга қолишади, дейишди. Ижарага чиқдим. Икки ой ичида Мардон билан

ТАШРИФЛАРИНГИЗ...

Назарни анча синадим.

Ҳаммаси жойида, қариндошлари ҳам яхши ишларда иш-лашаркан. Тўйимиз ресторанда ўтди. Ота-онам, бир бир-иккита қариндош-ларимиз тўйга келишди. Тўйдан кей-ин дам олишга кетдик. Фожеа эса тўсатдан рўй берди. Эрталаб турсам, Назар менга бегона нигоҳ билан тики-либ турибди.

- Сиз кимсиз, нега менинг хонамда юрибсиз? Яна ич кийимда... - у кўрпа-га бурканиб олиб, мени чиқиб кет-тишга ундади. Кулиб-кулиб чиқиб кет-дим. Келсам у кийиниб олиб, кетиш-га тайёрланиб турибди. Мен ҳайрат-да эдим. Назар мен билан ҳазилла-шаркан, деб ўйлагандим. Аммо, у мени танимаётганини, нимага орқа-сидан эргашиб юганимни айтгани-ни айтган эди. Иккита бегона одамдек уй-имизга қайтдик. Воқеани ота-онаси-га айтдим. Қизиги шундаки, улар ҳайрон ҳам бўлишмади, чунки унинг касалини билишар экан.

- Сиз шундан сўнг қандай йўл тут-дингиз?

- Бош шифокоримизга айтиб, ёрдам сўрашга мажбур бўлдим. Унинг айти-лишига Назар анча ҳам учрайдиган руҳий касалликка чалинган экан.

- Кейин ажралишга мажбур бўлдингизми?

- Йўқ, ҳозирча ажрашмаганман. Уни севиб қолгандим. Энди яна ажра-лишни, яна ёлғиз қолишни сира ис-тамайман.

- Эрингизнинг касали бутунлай ту-залмас эканми?

- Ҳозир Назарнинг касали анча ўтди, яна бироздан кейин ўзига келар экан. Лекин, мана шундай хуружлардан бу-тунлай соғаймас экан. Ҳали бу воқеа-ни ота-онам билмайди. Улар барибир мени айблаган керак. Бу гал ҳам айб-сиз айбдор бўлдим. Ўзим шифокор бўла туриб тиббий...

- Бунинг устига... - аёл бир зум сукут сақлади. Сўнг: - Ҳомилалар эканман. Агар болани дунёга келтирсаму, у ҳам отасига ўхшаб руҳий касал бўлса-чи? Айтинг-чи, нимада адашдим? Нега кет-ма-кет бахтсиз бўлдим? Ахир кўнглим-да тўла эзгу-умидлар бор эди-ку!

Азизлар! Баъзан истамасак-да, бошимизга кулфат ёғилаверади. Гулсанамга ачиндик. Лекин, унинг тақдир, ҳозирги аҳолига қандай ёрдам берсак бўлар экан? У ҳозир қандай йўл тутиши керак? Ҳаёт тажрибасига эга бўлган мухлисари-миздан бу борада фикр билдириш-ларини сўраймиз.

ГУЛБАШАКАР

Айбим бахтли бўлишни

нинг орзуси-ку!

- Тўғри, лекин ўзим ишлаган жойда шифокор бўлиб ишлаётгандим, илмий иш бошлаш ниятида эдим. Чунки ҳали бирорта йигитга кўнгли қўймагандим. Аммо...

Бир куни бозорга бориб рўзгор учун харид қилиб келаётсам... Бирга авто-бусдан тушган йигит ёнимга келиб: - Келинг, сумкаларингизни кўтаришиб борай, мен ҳам шу томонга кетаялман, - дея таклиф қилди. У қўлидаги қоғоз-лар солинган папкасини менга узат-ди-да, зилдек сумкаларимни кўтариб, ёнма-ён кета бошлади. Хижолат бўлиб: - Уэр, йўлингиз шу томонда бўлмаса қўяверинг. Ўзим кўтариб кетавераман, - дедим. Йигит эса:

- Шу яқиндаги уйда тураман. Кўчиб келганимга энди икки ҳафтагина бўлди, - деди у сўхбатни давом этти-риб.

Хуллас, уйимиз йўлагигача кузатиб қўйган бу йигит кўз олдимдан кетмай қолди. Лекин бир ҳафтагача уни уч-ратмадим. Яқшанба куни пастга тушиб, дорга кир илаётсам... У ёнимиздаги балкондан жилмайиб, сигарет чекиб қараб турибди. Кўшни эканми... Эрталаб эса бекатда учрашиб қолдик. Бу гал у кекса ота-онасини кўргани Сир-дарёга кетаётганини, улар уйланишга кисташаётганини айтди. Ичимга гул-гула тушди. Тўриси айтсам, у мен-га ёқиб қолганди.

Автобуса кетарканмиз, қизларнинг йигитга зимдан қарашаётганини сезар-дим. Автобусдан тушаётганимда эса:

- Шошманг! Исмнингизни айтиб ке-тинг, илтимос! - деб сўради. Айтдим. Унинг исми эса Мардон экан.

- Бугун яна хизмат сафарига кетаяп-ман. Келганимдан кейин бир учрашай-лик... - деди у кўзлари чакнаб. Мен қандай рози бўлганимни билмай қол-дим. Мардон хайрлашиб кетди. Хуллас

Истаганимми?

юс ва ташвишли кўринишар, кампир ора-сира йиғлаб ҳам оларди. Кейин Мар-дон икки хонали уй сотиб олиб, хона-ларни қимматбаҳо буюмлар билан жи-ҳозладик. Унинг қаерда ишлаганини жуда билгим келарди. Лекин у айтмас, ҳафтада икки кун хизмат сафарига бўларди. Хар ҳолда ҳаётимдан мамнун эдим. Бироқ!

Навбатдаги хизмат сафаридан келган эрим ухлаб ётганида, уйга милиция фор-масидаги кишилар бостириб киришди. Эримнинг қўлига кишан солиб, олиб чи-қиб кетишди. Кейин билдимки, мен се-ван инсон, учига чиққан талончи-ўғри экан. Ҳамма жиҳозлар, шунингдек уй ҳам мусодара қилинди. Эримни узоқ му-ддатга қамашди. Чунки, у ўғрилиқ қилаё-

май бирга рақсга тушдим. Бир давра ўйнагач, у кетди. Мен эса юрагимда энди бош кўтарган туйғуларим билан, яна гарибгина ижарахонамга қайтдим. У эса бош шифокоримизнинг олди-га тез-тез келаётган бўлиб қолди. Бир куни у мени чақирди.

- Гулсанам, сизни анчадан буён била-ман. Бошингизга тушган кулфатлар ҳақида эшитиб қолдим. Назар сизни сўрагани-сўраган. У ёмон йигит эмас, балки...

Бош шифокоримиз сўзини тугатмаси-дан йиғлаб юбордим. Ўзимни ҳеч тўхтата олмасдим. Бош шифокоримиз раҳмдил инсон эди. "Тақдир-да, эҳтимол у би-лан бахтли бўларсиз. Яхши гаплар га-пириб, юпятиб чиқариб юборди. Бу гал

Аёллар гурунги авжида... Аввал Шоира опа гап бош-лайди: - "Фалончи ўғлини шу йил уйлантирар эмиш"... Хўш, хўш, ҳамма аёллар диқ-қатини унга қаратадилар.

еб ётибди-ку. Қолаверса, бо-шқа зўр йўли ҳам бор. Тўй ўтгач, куёв боланинг тили би-лан: - "Ўқимайсан", - дейиша-ди тамом. Ўқимайди. Нима "ўқийман", деб яна ота-онаси-

КАНТРАКТДА ЎҚИРКАН...

Шоира опа ён-атрофга қараб, ҳамманинг назари ўзида эканлигини кўради. Сўнг хотиржам тортиб, мағ-рурона томоқ қиради-да га-пида давом этади: - "Лекин, шу десанглр йигит ўлғур-нинг севгани университетда ўқиркан. Биринчи курсда, бунинг устига кантракта. Ота-онанинг боши қотган. Совчиликка боришса қизни яна уч йил пул тўлаб ўқитиш албатта уларнинг зиммасига юкланади. Бу ёқда эса йигит бечора «ўламан, дод шу қиз-ни обарасизлар», деб туриб олган. Бошқа қизга ҳеч уна-маяпти, курмагур"...

- Нима қипти, ўқита қолса, пули камайиб қолармиди. Гапга аралашади Гулнора хола ҳам. - Ўзи идорада иш-ласа, қишлоқнинг бир ёғини

никига қайтиб кетармиди, ҳеч қачон-да. Ана эсласанглр Му-род аканинг келини ҳам тўйдан аввал туппа-тузук ўқиб юрувди. Куёв бола бир хезла-ниб, "Уйда ўтирасан", - деган экан, бироз йиғи-сиғи қилиб, тақдирга тан берибди, қўйиб-ди. Юрибди-ку бинойидек... - "Ха-ха тўғри", - аёллар бу га-пни бир овоздан маъқуллаб, ўзлари гувоҳи бўлган ёки эшитган шунга ўхшаш ҳолатлар-ни бир-бир айта бошлашди.

Бу бир оддий, қишлоқ аёл-ларининг ўзаро кундалик суҳ-бати. Лекин унда кўтарилган муаммони ҳеч бир киши ай-нан битта қишлоққа тегишли деб айта олмас керак. Бунга ҳар биримиз ён-атрофимиз-дан истаганча мисол келтири-шимиз мумкин. Бу барчамизи-ни ўйга толдиради. Дарҳақи-

қат, қизи шартнома асосида ўқийтган уйнинг эшигини токи тўрт йилгача совчилар-нинг чертиб келиши қийин. Бундай қизларни келин қилиш фақат "бели бақувват" оилаларининггина қўлидан ке-лади. Йўқса, ким ҳам ортиқча чиқимга рўйхушлик берарди, дейсиз. Шу ўринда ҳақли са-вол туғилади? - "Хўш, муам-монинг ечими қаерда? Модо-мики бу вазият муаммо сана-лаётган экан, унинг айбдори ким? Жудаям чигал вазият. Бунда икки хил ҳолатни ку-затишимиз мумкин. Аввало, қизнинг ота-онаси одатда "улар ўқитса ўзларига", қаби-лади фикр юритиб, яхшигина ўқиб юрган қизларни турмуш-га берадилар ва муаммони осонгина елкаларидан соқит қиладилар. Йигитнинг ота-

онаси ҳам аксарият ҳолларда тўй қиламан деб "ўтириб қол-ган" эмасларми, - "Худого шукр, ўғлимиз топармон-ту-тармон, унинг топгани ҳам етади. Қолаверса, аёл киши-га ким қўйибди ўқишни", - деган баҳона билан келинла-рининг ўқишларига очикчаси-га монеълик қилишади. Қа-рабсизки, икки ўртада қиз (ке-лин) бечора ҳалак. Ўқийман деб қилиб юрган не-не орзу-ҳаваслари бир лахзада қўйиб қулга айланади. Албатта, гап айланиб бориб барибир иқти-содга тақалади. Лекин, бу са-баб бўлолмайди. Мухими, ҳар қандай мушкулотнинг ечими борлигини эсда тутган ҳолда бирозгина мулоҳаза юритиш-лари керак. Баъзилар эса қизларнинг ёки келинларин-нинг бузилиб кетишидан қўрқиб, ўқишларига қаршилиқ қилишади. Аммо, бу ҳам эски-лик сарқитларидан бошқа нар-са эмас. Демак, муаммони юзга келишида энг катта ха-толик ота-оналар зиммасида десак адашмаймиз. Улар фар-зандлари ҳам одам, гарчи қиз бола бўлса ҳам ўқишга, орзу-ҳавас қилишга ҳаққи борлиги-ни тушунишлари керак. Яъни,

яхши жойдан совчи келди, кейин бунақаси келадими, йўқми деб қизларини эрли қилишга шошилишмаса бас.

Ўқийтган (айниқса, кантрак-та) қизлар ҳам оила қуриш-дан олдин яхшилиб ўйлаб олишлари зарур. Йўқса жуда кеч бўлади. Шу ўринда бе-ихтиёр сурхондарёлик ёш ва истеъдодли шоир Шодмон-кул Саломовнинг бироз алам, бироз юмор билан ёзилган қуйидаги сатрлари ёдимиз-га тушади:

Мен бир қизни суйгандим, Оламан деб юргандим. Университетда кўргандим, Кантракта ўқиркан.

Қўқсимда йиғлар бир хис: Ўзи-ку чиройли қиз. Лек ҳали биринчи курс, Кантракта ўқиркан.

Отам бунга кўнмайди, Севгини тушунмайди. Қизнинг қалини эса, "Пречисление" бўлмайди.

Бу қиз соддами, айёр, Бевафод, вафодор. Шодмон, шундан кечивор, Кантракта ўқиркан.

ИНОМЖОН.

Лўлилар ҳақидаги мақолани ўқирканман, нимадир ёзиш истаги туғилди. Одамлар нега бир-бирига тош отади, панд беради. Синаб-синамай туриб, гап-сўз қилади.

Яқинда онам билан болаларимга кийим-кечак олгани Ғиждувон бозорига тушдим. У бу нарса харид қилгач, бозорнинг қоқ марказидаги автобекатга чиқишга тўғри келди. Қўлимда оғир сумка билан

келибсиз. Ўғлингизни икки кунлик ҳаёти бор. Ўғлингиздан айрилмасиз, деди. Онам эса бу гапга чидолмай йиғлардилар. Ўз онамни юпатишга ўтдим. "Холажон, она-хонга айтинг-чи, дуони қайтара олармиканлар". Лўли, аввал уч сўм садақа беринг", деди. Онам уч сўм бердилар. Мен онамни кузатиб турдим. Нималарнидир шивирлаб кетди. Икки дақиқадан сўнг лўли юзига дуо тортди. Онам билан мен

Бу мақолани ўқиб, очиги бефарқ қололмадим ва бир оз бўлса-да, Нусратжонга ўз фикримни билдиришни истадим.

Нусратжон, арз-додингизни ўқиб, ҳайратда қолдим. Шайтон йўлдан ур-ман, деса, одамни не қўйларга солиши мумкинлигига тан бердим. Худонинг ўзи сизни йўлдан адаштирмасин. 7 йил - бу сиз учун катта муддатдир. Лекин 17, 20 йил турмуш қурганлар учун-чи?..

Аёлингиз ажойиб инсон экан. Бундай хотинни орзу қиладиганлар бор. Сиз эса арзимаган баҳона - овқатни тўлдириб сузишини айбга йўйиб, нолиб юрибсиз. Ҳа, бу ўзингиз айтгандай майда гап, пасткашлик, эркакларга ярашмайдиган иш. Кейин хотинингизни: "Иккитагина болага қараб уйда ўтиради", - дебсиз. Сиз эркаклар уйда ўтирган аёлларни кечгача ўзига оро бериб, телевизор кўриб, ястаниб ўтиради, деб ўйласангиз керак. Ваҳоланки, уйдаги юмушларни кўпчилигидан хотинингизни баъзан бош қашлашга ҳам қўли тегмаслигини ҳеч ўйлаб кўрганмисиз?.. Сиз ишдан келгунингизча тиним бўлмади, болаларингизни оқ ювиб, оқ тараб, қоринини тўқлаб, уйни ораста қилиб, ўша сиз нолиётган лиқ тўла косадаги овқатни пишириш учун ҳам қанча меҳнат талаб қилишини би-

имиз, пул, мол-давлат барчасини болажонларимизнинг бир томчи кўз ёшига олишмаймиз. Баъзан гуруримиз топталса ҳам чидаймиз. Эрларнинг ҳиёнати, уларнинг бадфеллиги, зикналиги, кўча хандон, уй зиндонлиги, хурмача қилиқлари - барчасига тишимизни-тишимизга қўйиб чидаймиз. Чунки фарзандларимизга ўз отаси керак. Сиз эса арзимаган бир коса овқат учун гулдэк фарзандларингиздан ҳам осонликча воз кечишингиз мумкинлигини ёзибсиз. "Ўзимдан ўтганини ўзим биланам", - дебсиз. Наҳотки, бу шунчалик қулфат?! Сизни аёлингизнинг кўнглидан нималар кечаётганини ҳеч ўйлаб кўрганмисиз? Сизга овқат тайёрлаб, орзиқиб кутади. Тўмтайиб, қилдан қийқ ахтаргунча бир оғиз ширин сўз айтинг. "Бирам овқатингиз тотли", - денг. "Келинг, биргалашиб безатамиз", - деб ўрнак бўлинг. Унга баъзан бўлса ҳам гул совға қилинг. Биз аёллар мактаганини хуш кўра-миз, кўпроқ мактанг. Билиниб турибди-ку, хотинингиз бунга лоқиб, қизингизни ўз дидингизга мослаб тарбия қилинг. Қарабсизки, бироқ вақтдан кейин хотинингиз эгилмаётган нарсани қизингиз қўйилмак қилиб эплайди. Кейин ўзингизга ҳам бироқ разм солинг. Балки сизда ҳам

БАРЧАСИ ЁЛҒОН,

"Лўлининг иқрори", 34-сон.

ЭСЛАТМА: Лўли икки йил олаш «ташриф буюрган» хонадонига яна келганини билмай қолади. У ўз ёшини яна чув тушириб кетмади. Бу гапга айёрлиги эвазига боқилган қўй эмас, боғланган молни етаклаб кетган лўли бу воқеани дўстимга қиранинг эвазига айтиб берибди.

Муаллиф Иномжон АБДИЕВ.

ЁЛҒОН ДЕДИЛАР

ҳаллослаб кетаётган эдим. Биздан 10 метрлар олдинда бир лўли аёлга кўзим тушди. Аёл чамаси 38 ёш кўринарди. Лўлининг 5-6 яшар қизчаси қўлидан ушлаб турган экан. Ҳар доим ўзимга ишониб, лўлиларга ишонмасдим. Бугун ҳам ўзимни ишонмасликка солиб, онамни ўша лўлининг олдида бориб, менга фол очиришини сўрадим. Нима айтса ҳам маъқуллаб туришини тайинладим. Уч-тўрт дақиқадан кейин боришимни ва мени танимасликка келишдик. Орадан бир мунча дақиқа ўтказиб, боргандим. Онам йиғлаб турган экан. Аввал лўли билан, кейин онам билан сўрашдим. Ҳа, онахон нега йиғлаб турибсиз, тинчликми, дедим ўзимни ҳеч нарсани билмасликка солиб. Онам ўғли эканлигини сездирмай, лўлига фол очдира бошлади:

- Синглим юринг, дардларингизни менга ғойибдан ҳабар берди. Мактаб раҳбарининг беҳотин уғли бор эди. Аёли раҳматликнинг қайтиш этганига беш йил бўлганди. Синглижон, ўғлингизнинг сочи-дан кўп душманлари бор. Қаердадир катта десамми, оғзи ёмон, бадҳаҳил одам экан. Дуо қил, оғоҳ бўл. Хайрият вақтида

лўлига илхос қўйса-да, бизнинг саҳий-лигимиздан фойдаланиб чўнтагимизни шилишга улгурганди. Онам энди қайтди-ми? деди-да менга назар ташлади. Онам аввалига келишганимиздек мени тушунди-лар. Лўли гапини давом эттирди. «Бир товук билан қонлаб қоқаман. Сўнг, ўша аёлга уйланмасин, қолган совуқ дуоси ҳам чиппака чиқади», деди. Хола, ҳозир товук деб, юрасизми қари ҳолингизда товукнинг икки сўм пулини бера қолинг», дедим. Онам кўниб лўлига икки сўм пул берди. Лўли нималарнидир ўқиди. Сўнг қўлини юзига тортди. Биз ҳам қўшилдик. Мен онамга қараб: «кетамиз», ишорасини қилиб имладим. Лўли онамни бир-икки сония гапга тутди. Болам ўладими? Мен ҳам Худо эмас. Худонинг айтгани бўлади. Мен ҳам онамдан 10 метрлар нарига юрдим. Учраш-гач кўз ёши аралаш қулиб юбордилар. Душманинг бормиди, деб сўрадилар онам. Ҳа, бу факатгина, тилим дедим. Шу-шу 22 ёшида ўлади, - деган кимса, камина бўламан. 90га бориб қолган онам шундан бери на фолга, на жодуга ишонади. Барчаси ёлғон, ёлғон дейдилар.

Эргаш АТОЕВ

Акс-сано

"Тақдирим чигал келди", 31-сон

ЭСЛАТМА: Қайнонамнинг зулми туфайли хотиним, фарзандимдан ажраб қолдим. Хотинимнинг онаси эса уни икки марта эрга берибди. Хотиним билан бир-биримизнинг висолимизга етишолмай аросатамиз...

Муаллиф: САНОБАР.

КўНГИЛ КўНГИЛГА БОҒЛАНСИН

лат яшагани билан қиз йигитни севмасди. Бир кунни нима бўлди-ю, тўстадан севгилиси билан бозорда учрашиб қолди. Йигит ҳам уйланиб оиласидан тинмаганини, фарзанд доғидан куяётганлигини айтди. Унинг устига хотинини ҳам севмасди. Киз онасига: "Онахон мен дунёга бир марта келаман. Сиз бахтимга тўғанок бўлдингиз. Менинг бойлигим, давлатим севгилимнинг тўкилган кипригига арзимамайди", деб оёқ тираб олди. Она хатосини тузатиш мақсадида қизини рабийга қараб, ўша йигитга берди. Улар икки фарзандли бўлишди. У икки боласига

ҳам оталик қилапти. Рустамжон, агар севгингиз ҳақиқий бўлганда эди, балки бахтли яшаб кетар-мидингиз. Битта фарзандли бўлса ҳам онасига тушунтира олмабсиз. Амални деб бир оилани ерга уриб бўлмайди. "Йигит моли ерда", дейишади. Маслаҳатини кезини унутиб, ўртаҳол оилада ўсган қизни топиб уйланинг. Ўғлингиз катта бўлиб сизни албатта ахтариб топади. Сабр-матонат, ақл-идрок билан

ҳаётингизни изга солинг.
Паттиҳон САМАДОВА,
Фагона вилояти, Ўзбекистон тумани.

ласизми? Наҳотки, аёлингиз тўлатиб сузиб келганида, ортиқча гап қилмай, бошқа идиш олиб келиб, унга кўнглингиз тусганаича қисмини солиб, ейишни иложи бўлмаса?! Мана бу ҳақиқий эр-кача иш бўларди! Агар кўнглингиз шунчалик гўзалликка мойил экан, ўша аёлингиз кесиб қўйган помидор, бодирингни устига бир оз кўкат сепсангиз, олам гулистон. Қатқни ҳам косада ичмасангиз, пиёлага солиб ичинг. Хотинингизга инсоф тилабсиз, лекин мен инсофни сизга тилаган бўлардим. Кўнглингизни кем-тиклигида аёлингизни-ю, унинг овқат сузишининг айби йўқ. Ҳамма гап сиз хотинингизни севмаслигингизда. Агар сиз уни севганингизда эди, коса тугул овқатни қозони билан олдингизга қўйса ҳам, индамай еб кетаверар эдингиз. Хотинингиз сизни аёл сифатида қониқтирмайди, шу сабабдан ҳам тирноқ ости-дан кир қидираяпсиз. Онангизни мактабсиз, лекин мен онангизни мактовга лойиқ, деб ҳисобламайман. Чунки ақлли она ҳеч қачон ўғлини хотин-болаларини ёлғиз қўйиб ўзиникида ётиб қолишига ёки овқатланишига йўл қўймайди. Оилангизни ташлаб кетишингиз ҳақида гап очибсиз, биласизми, сиздек кўрнамак эрдан бечора хотинингизни озод этишини истардим. Лекин фарзандларингиз бор экан, уларнинг етим бўлишини истамайман. Шу сабабдан сизларни қўша қаришингизни тилайман. Эсингиз борида этагингизни ёпиб қолинг. Хотинни қанақа бўлишини хотинидан қуйганлардан сўраг. Шунчалик гўзалликка иштиёқингиз баланд экан, қаҳвахоналарда ўзингиз юравермай, оилангиз билан ҳам бирга борсангиз, хотинингиз ҳам ўша ердаги таомларни кўриб ўрнак олади. Қолаверса, уй юмушларидан ҳам бир оз дам олади. Ахир аёлларда ҳам кўнгли бор. Балки хотинингизнинг ҳам кўнглида кемтиги бордир. Бу билан ҳам бир оз қизиқиб кўрсангиз, яхши бўларди.

Биз аёллар фарзандларимиз учун кўп нарсдан кечамиз. Ёшлигимиз, мавқе-

"Нега ўйламайди", 36-сон

ЭСЛАТМА: Хотиним билан 7 йилдан буён яшаб, 2 фарзандим бўлди. У ширинсез, озола. Лекин... Косага овқатни тўлашриб сузади. Сира ўзгартира олмадим. Баъзан онам-ниқига бориб овқатлашиб келаман. Ажрашаммикан ёки...
НУСРАТ

ўзингизга кўринмайдиган нуқсонлар бордир. Масалан, меваларни ёб, данагини дастурхонга туфла-майсизми? "Ишта-ҳам очилмади" баҳонаси билан қунда спиртли ичимлик ичмайсизми? Уйда айнан эркаклар қилиши керак бўлган юмушлар қалайиш ётмаяпти-

ми? Кўчада бегона аёлларга хушмад қилмайсизми ва ҳ.к. Нусратжон, агар бирон нарсани қаттиқроқ айтган бўлсам, уэр. Мен сизни адашишингизни истамайман. Ўша хотинингиз сузиб келтирган овқатни олдингизга қўйиб туринг-да, яна бир косада фарзандларингизни кўз ёшини келтиринг, қай бирини танлайсиз? Бу сиз айтган баҳоналар ўткинчи. Сиз 10, 20 йил олдинни кўз олдингизга келтиринг. Балки, яна фарзанд кўриш пешонангизда бордир. Болаларингизни уйлаганини, уларнинг болалари, набираларингизни кўз олдингизга келтиринг. Буларни барчаси олдида бу баҳоналар қулғули туюлади. Сочингиз оқариб, белингиз букилганда, ўзингиз ҳам бунга амин бўласиз. Оила муқаддас даргоҳ! Севги-муҳаббат ботида ҳеч нарсга тўқинилик қилиши керак эмас. Яъни аёлингиз билан муносабатларингизни ойдинлаштириб олиш пайти келмадимикан. Шунда уйингизга фақат овқат ейиш учун эмас, балки аёлингиз билан бирга бўлиш учун, унинг меҳридан қониш учун келасиз. Биз аёлларда ҳаё, андиша қучли. Доим эркакларнинг биринчи қадамини кутиб яшаймиз. Хотинингизнинг лиқ тўла овқати эвазига, лиқ тўла севги инъом этинг. Натижасини кейин кўрасиз. Ишонинг, бундан фақат юрасиз. Оилапарвар эркакларни Худо ҳам қўллайди. Айниқса, аҳли аёли, хотинига нифоқ қилса, бу садақанинг энг каттасидир. Нусратжон, гулдай хотинингиз (ўзингиз айтгандай), ширин-шакар болаларингиз билан бахтли бўлинг.

МОҲЛАР

ТАБРИКЛАЙМИЗ

Суюкли наба-
римиз ДУРБЕКЖОН!
Сени таваллауд ай-
ёминг билан та-
бриклаймиз. Кўла-
римизни қувонти-
риб, комил инсон
бўлиб улғайгин.
Биздек умр кўриб,
бахту соватли бўлгин.

Долаган Бахтиёр, Халима аяжонинг,
сингилларинг Дураона ва Диёра.
Тошкент шаҳри.

Онажонимиз
Бегимай
КИЗБАЕВА!

Таваллауд кунингиз
билан табриклаймиз!
Умрингиз узок бўлсин.
Сиз билан фахрлана-
миз, сизга суюна-
миз. Бахтимизга ҳамиша
соғ бўлинг.

Қизларингиз Амангул, Алиш, наба-
ларингиз Бибит, Мика, Диана.

Суюган тоғим,
қизим ГАВХАРОЙ!
Сени таваллауд ай-
ёминг билан та-
бриклаймиз! Умринг
узок бўлсин! Ке-
лгусида оқила ва чи-
ройли қиз бўлиб ул-
ғайгин.

Ойшжонинг
Лобарой Эргашева

Азиз сингил
МУХАБАТ!

Таваллауд топган ку-
нинг билан табрикла-
ймиз! Сизга яратганан
узок-умр, соғлиқ, фар-
зандинг бахтига доимо
омон бўлишингни ти-
лаб қоламан.

Аканг.
Жиззах вилояти, Зафаробод тумани.

Хурматли ҚОДИРЖОН ака!
Туғилган кунингиз билан табриклаймиз. Сизга-саломатлик, боқий умр,
ишларингизда муваффақиятлар тилаймиз. Юзингиздан кулгу аримасин.
Раъно Пулатова

УМРИНГИЗ ЗИЁДА БЎЛАВЕРСИН!

Азиз ва меҳрибон
опок дадамиз
Абдурахмон Жўраев!
Сиз кўп йиллар ёшлар-
га таълим бердингиз.
Хозир минглаб шоғирдла-
рингиз бор. Ўз меҳнатингиз
билан элда обрў то-
пдингиз. Халол меҳнат
қилиб "Халқ таълими
аълочиси" бўлдингиз.
Оилада ҳам бекам, пиру-
бадавлат ота бўлиб, 10
нафар аъло, ажойиб ўғил-
қизлар ўстирдингиз. 70 на-
фардан зиёд набиралар, эваралар
атрофингизда парвона. Уларга ҳам

Қутлов

холис ёрдамлар берасиз, ол-
тинга тенг дуоларингиз билан
қўллайсиз. Сиздан миннат-
дормиз ва сиздек бўлишга ин-
тиламиз. Дилларга эзгулик со-
лувчи кутлуг рўзаи-рамазон
кунларида нишонланаётган
бугунги таваллуд айёмингиз
билан табриклаймиз. Сизга
соғлиқ, узок умр тилаймиз.
Муаллима қизингиз
Шарираҳмон Жўраева.
Набираларингиз Илҳом-
жон Сулаймонов,
Қўқон автомобил-йўллар
коллежи талабаси, Шаҳнозаҳон ва
Ферузахон Сулаймонова.

ДУР—ЎҒИЛДАН НИШОНА

Меҳмонга борган жойимизда тўрт-беш
аёл чой ичиб, суҳбатлашиб ўтирдик.
Тўрда ўтирган онахон лабини тишла-
ганча бошини чайқади.
- Келиним қиз туғади, аниқ қиз туға-
ди, - деди хавотир билан. - Учта қизи
бор, менга-ку, барибир, омон бўлиш-
син, дейман. Аммо ўғлим, ич-
тани еб қўяди-да.
- Нимага асосланиб бунақа
деясиз, ҳола? - сўради ёни-
даги жувон.
- Тушимда чолим оппоқ, чиройли,
катта-катта бир қатор дур олиб келиб:
- "Ма, ол", - дермиш. "Қариганимда
дурни нима қиламан. Бу ёшларга яра-
шади, сенга бўла қолсин", - дебман-у
келинимнинг бўйнига тақиб қўйибман.

Ахир дур аёлларга тегишли-ку, - дея
онахон яна бошини чайқади.
- Хавотир олманг, келинингиз Худо хо-
ласа ўғил туғади, - гапни олиб кетди
боғи жувон. - Келинойим оғирроқ пайт-
ларида мен ҳам бир туш кўриб, худди
сиздек ўйлаган эдим. Тушимда келиной-
им аллақандай ялтироқ, зар
қўйлак кийиб олган экан.
Қўйлак мато-да барибир, деб
индамай қўя қолдим. Аммо
келинойим кўнкордай ўғил
туғди. Шундан билдимки, аёлларники
бўлса-да, тушда кўрилган зарли, тоза
буюқлар ҳам ўғил фарзанддан нишона экан.
Кейинчалик эшитишимизча, онахон
чиндан ҳам ўғил набиралик бўлибди.
Насиба РИЗАЕВА

2006 ЙИЛ ОБУНАСИДАН КЕЧИКМАНГ!

Қадрли мухлислар! Ҳар йилгидек
хонадонингизнинг яқин дўсти ва
маслаҳатчиси бўлган "Оила ва жа-
мият" газетасига обуна пайти ҳам
етиб келди.

Газетамизда 2006 йилда ҳам тур-
ли руқнлар остида қизиқарли ма-
қолалар чоп этишни ният қилган-
миз.

Самарқандлик Ҳошим Орзикулов
ҳар галгидек 2006 йил учун ҳам яна
бир қўйини сотиб обуна бўлибди.
Газетамизга 3-4 киши пул қўшиб,
биргалашиб обуна бўлиши ҳам мум-
кин. Обуна мавсумида фаол ишти-
рок этаркансиз, севимли газетан-
гиз моддий аҳволини яхшилашга
ҳисса қўшишингизни ҳам унутманг.

Якка обуначилар учун газета ин-
декси - 176

нарихи 1 йилга 20808 сўм.

Ташиқлотлар учун обуна индекси 177

нарихи 1 йилга битта китоб қўшилган ҳолда 24770 сўм.

- Кўшнот билан табиб билганини,
ўрганганини қилар. Лекин шайтон ал-
довининг чегараси йўқ! Унга алданиб
қолманг!
- Ҳар қандай кўнглисиз бажарилади-
ган юмуш бошида Шайтон бор - эн-
гшимарилган. Раҳмон ҳам унинг энги-
насида. Эй инсон, доимо иймонингни пок
қилиб, раҳмонга интиланг, ишингда
унум, умрингда қўним, махсулотингда
кўрим бўлади!
- Мен факат ўзимни кашф этолдим -
фарзандларим кашфиётимнинг ноёб на-
муналари. Шогирдларим - билимимнинг
ҳосиласидир.
- Узрнинг айни вақтида бўлгани - ин-
сонни динидан, пичоқни қинидан чи-
қаришдан сақлаб қолади. Жуда кечи -
хаёт учун айтарли қадрли эмас, афсус-
дир, афсус!
- Дўстга дард айтсанг, энгил тортасан.
Рақибга дард айтсанг, жабр тортасан.
- Меҳр қўйсанг касбинга,
Лой чаплаганас вафсинга.

"Оила ва жамият" ўғитномаси

- Тўғри терак қайрилмас,
Ҳисобли дўст айрилмас.
- Меҳнатдан тополсанг бахт,
Эрур сен-чун олтин тахт.
- Меҳр оғир дард. У шунинг учун ҳам
ҳаммага бирдек берилмайди, оналар су-
тидангина ўтади.
- У ҳақиқий инсонлардагина бисёр
ганждир...
- Ишқ - аланга гуркираган олов, уни
ўчирмоқ мушкул, қалбнинг мангу ўч-
унларидан пайдо бўлган, умринг йўли-
ни нурафшон этувчи руҳий, истикбол-
ли кечинма...
- Кўнгли - гул: Гулни ҳамма ҳам
маромига етказиб парвариш қилолмай-
ди. Қалбдаги меҳрни, кўзнинг нури-
ни, биланнинг зўрини, меҳрнинг қўри-
ни берганларгагина бу бахт насиб эта-
ди, ҳолос.

Эргаш АТОЕВ,
Навоий вилояти.

ОТА-ОНАНГИД

Ҳаётинг айланса дўзахга бир кун,
Яқининг айланса узокқа бир кун,
Дўстларинг айланса тузоққа бир кун,
Билгинки, бораринг ота-онангидир.

Дардларинг сен билан ютуғуви ҳам у,
Кетсанг гар сафарга кутуғуви ҳам у,
Йўқилсанг қўлингдан тутуғуви ҳам у,
Билгинки, қадрдон ота-онангидир.

Бошларинг текканда тақдир тошига,
Кўзларинг тўлганда алам ёшига,
Борарсан зор йўлдан онанг қошига,
Билгинки, азизинг ота-онангидир.

Дардингни ҳеч қимлар асло тилгиласан,
Онангдек ҳеч қимса қалбинг ангалмасан,

Сен учун дунёда ҳеч қим йўлмасан,
Билгинки, йўллаган ота-онангидир.

Қувонсанг қувониб бағрига босган,
Кўзлардан асраб туморлар осган,
Шодлигинг кўрганда қувониб, тошган,
Билгинки, азизинг ота-онангидир.

Фарзандингга дунёда нелар қилмадинг,
Отанг кутганини асло билмадинг,
Яхши сўз-ла онамга бир бор қўлмадинг,
Билгинки, азизинг ота-онангидир.

Баҳодир ЖУМАМУРАТОВ,
Қорақалпоғистон,
Амударё тумани,
42-мактаб директори.

"Оила ва жамият" газетаси тахририяти "Жаҳон адабиёти" журналининг бош
муҳаррири, Ўзбекистон Қаҳрамони

Озод ШАРАФИДДИНОВ

вафоти муносабати билан унинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия
изҳор этади.

Республикамизнинг ҳудудларида қисқа муддатли ёмғир ёғади. Ба-
зи жойларда қучли бўлади. Шамолнинг тезлиги қучаяди. Ҳа-
рат кечалари 8-13°, кундузлари эса, 21-26° илқ бўлади.

КҲЙ (21.03 — 20.04). - Ҳафтанинг
ҳар бир кунини кўнглили ўтказасиз.
Пайшанба кунини эса қўтилмаган совғага
эга бўласиз.

СИГИР (21.04 — 21.05). - Чоршан-
ба кунини сиз учун анча оғир кечса-да,
дам олиш кунларингизни яқинларингиз
даврасида хурсандчилик билан ўтади.

ЭГИЗАКЛАР (22.05 — 21.06).
- Ўзингизни қийнаётган муаммолар
ҳақида ҳамкасбларингиз билан эмас,
оила аъзоларингиз билан маслаҳатлашинг.

КИСКИЧБАКА (22.06 — 22.07).
- Сиз шу ҳафтада ажойиб инсон би-
лан танишасиз. Бу дўстлиқни қадр-
лашга ҳаракат қилинг.

МУНАЖЖИМЛАР

АРСЛОН (23.07 — 23.08). - Ўзгалар-
га айтадиган сўзларингизга эҳтиёт
бўлинг. Акс ҳолда афсус-надоматдан қийна-
ласиз.

БОШОҚ (24.08 — 23.09). - Ниҳоят
қўлдан қўтилган ҳордик кунлари бош-
ланади. Таътилингизни табиат бағрида
ўтказганингиз маъқул.

ТАРОЗИ (24.09 — 23.10). - Бизнес
ҳақида қимматли маълумотга эга бўла-
сиз ва ҳамкорларингиз билан даромад-
ли шартномалар тузишга муваффақ бўласиз.

ЧАЁН (24.10 — 22.11).
- Эски дўстларингиз билан учраша-
сиз. Тижорат ишларингиз учун улар так-
лиф этган ёрдамни рад этманг.

БАШОРАТИ

ЎКОТАР (23.11 — 21.12).
- Ота-онангиз ва яқинларингизни
бориб кўринг. Бу ҳафтада шартномаларга
қўл қўймаганингиз маъқул.

ТОҒ ЭЧКИСИ (22.12 — 20.01).
- Муҳим ишларингизни чоршанба ку-
нигача тугатишга ҳаракат қилинг. Сафарга
чиқишни кейинга қолдиринг.

КОВҒА (21.01 — 18.02).
- Саломатлигингиз ҳақида ўйлаш
фурсати етди. Дам олиб, шифокор
кўригидан ўтинг.

БАЛИҚ (19.02 — 20.03). - Ажойиб
янгиликдан қувонасиз. Кўп пул сарф-
ласангиз-да, ҳафта охирида катта маблағга
эга бўласиз.

УШБУ СКАНВОРД «ХАЗИНА» ГАЗЕТАСИ ТОМОНИДАН ТАҚДИМ ЭТИЛГАН

★	Халқ таълими	Лена ирмоғи	Футбол клуби (Испан)	Битум	Лаос пули	★	★	Танга, баалиқ	Урф-одат	Бўёқ хили	“у” шакли	★	★	Сув жопи-вори	Сарой аъёни	Ичкилик хили	Вертолёт	★	Ускуна қисми
Тоғ жинси	→	→	→	→	→		Гўзал, лобар	→	→	→	→	Идиш хили	→	→	→	→	→	→	→
Элат, Чекка Шимол	→					Тулов	→	→				Орол Гинч ок	→					Қин	
Инсон	→				Дуруст	→					Чекиш мосла	→					...Рам, Бол...	→	
...Ли, ма...	→			Палос хили	→	Тула	→			Жасур, мард	→					Бред (актёр)	→	Харбий намойиш	
Уя	→		Дул	→					Саҳифа	→					Шамси-ев	→			
★		Тилла ўлчови	→	Қадим ўлчов	→				Кул ўлчови	→				Ёғин тури	→				
★	Қоида	→	Милтиқ, асдаҳа	→		Одим	→						Тарих. Қарши	→					Ўза қисми
Чех адаби	→					Туп	→						Хоч	→					Ўза қисми
Айб	→					Тана қисми	→				Билим	→						Завқ, шавқ	→
Миллат, Осиё	→				Пойаб-зал	→				Бемор	→						Шумер илоҳаси	→	
Шавкат, Шухрат	→			Шамнир	→	Сут маҳсу-ти	→			Ироқи	→						Ажра-лиш	→	
Шабада	→			Чирок тури	→					Шакар-об	→					Бада	→		
		Тахмин	→						Ютуқ эгаси	→						Қора	→		
		Зангория	→						Зигир ёғи	→						Полиз экини	→		
★	Аза	→				Савол ...	→							Инсон аъзоси	→				
★	Қуйлаш	→				Жонли	→							Миллат Осиё	→				
★	Хамирли таом	→				Идора усули	→							Кувғин	→				Қадим давлат
★	Қаҳим	→				Ўзбек автоси	→							Қуш тури	→				
Макиён	→				Мебель	→								Идиш	→			Оёқ қисми	→
					Гўзал, сулув	→								Нашр ўлчови	→				
Олма нави	→				Руё	→					Қопқон	→					Самолёт	→	
					Майин жун	→					Тери касал-ти	→					Нон хили	→	
Заҳарли ҳашарот	→				Ақл, эс	→					Қўз қисми	→					Қалла	→	
					Майда тош	→					Қисм	→					Ғазил, мажмуа	→	
Меҳнат	→		Қалъа тешиги	→					Даре	→						Шифо	→		
			Шаҳар, Афғон	→					Савол	→						Дворян унвони	→		
★	Орзу	→						Ўқдон	→						Метин	→			
	Тижорат	→						Турма	→						Ёш аёл	→			
★	Ҳажм	→						Меҳмон	→						Китоб мебели	→			Чикқан қиз ...дан
★	Ният	→						Ола-була	→						Тараф	→			Ташқари
... Сафин (теннис-чи)	→					Қўз	→							Ўрта Осиё	→				Ош сабза-воти
					Соч	→								Даҳлиз	→				
Исроф	→					Бон кийим	→							Тоғ қисми	→			Нота	→
					Ручка ихтирочи	→							Тоғ қисми	→			Баҳор ойн	→	
Мус. Гуруҳ, Россия	→			Мушук	→					Похол	→						Шароб	→	
				Т шахс, қушлик	→					Оз	→						Қорақўл тери	→	
Нота	→			Лекин	→				Фаранг физиги	→							Тоқат	→	
				Кон...	→				Тасдиқ	→							Япон шашкаси	→	
★				Ериттич	→			Ҳануз	→								Тўқмоқ	→	
Новли уйин	→							Қадимги қурол	→						Совға	→			

ДУШАНБА 10

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.45 «Тахлилнома».
8.50 «Олтин мерос».
9.00 «Экспедиция». Хужжат-ли телесериал.
9.50 «Одами эрсанг...»
«Болалар сайраси»:
10.15 «Уйла, Изла, Топ!» Телемусобақа.
10.50 «Қуёйда пишган нон». Мультфильм.
11.00 «Ахборот».
11.15 «Омон бўлинг!»
11.20 «Бугуннинг тадбирқори».
11.45-12.10 «Ўзбекино» тақдим этади: «Бурхониддин Марғиниёви».
17.00 «Ахборот».
17.15 «Эртақлар – яхшиликка етаклар».
17.25 «Олтин мерос».
17.30 «Рамазон тухфаси».
17.55 «Олтин мерос».
18.05 «Минг бир ривоят».
18.10 «Равнак» студияси намоиш этади.
18.30 «Оқшом наволари».
18.40 Биржа ва банк хабарлари.
18.50 «Ошин». Телесериал.
19.20 ТВ анонс.
19.25 «Ўзлото» кундалиги ва рекламалар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 «Омон бўлинг!»

20.05 «Эгизаклар».
21.00 «Ахборот».
21.40 Олтин мерос.
21.50 «Янги авлод» почтаси.
22.10 «Уста Ҳасан». Телесериал премьераси.
23.00 «Қўшигимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш).
23.10 «Имон». Видеофильм. 1-қисм.

«ЁШЛАР» ТЕЛЕКАНАЛИ

7.00 «Давр» ҳафта ичида.
7.30 «Мунаввар тонг».
8.30 «Қўш сичқона ва хумбо мушқининг саргузаштлари» Мультсериал.
8.50 Мафтунингман, диёрим!
9.00 «Учинчи сайра»
9.50 Уй вазибаси.
10.10 «Қадимий мавжудотлар». Илмий-оммабоп фильм. 5-қисм.
10.40 Болалар экран: «Леполдининг саргузаштлари».
11.55 Менимча.
12.00 Қишлоқдаги тенгдошим.
12.25 Чемпион сирлари(рус)
12.45 «Кино SMS» танлови.
12.50 Мумтоз наволар.
13.20 «Одам-амфибия». Бадий фильм.
14.55 Меҳмонхона.
15.15 Менимча.
15.20 «Ўзбектелефильм» намоиши: «Табият билан юзма-юз».
15.40 Ишдан кейин.
16.00 Давр.
16.15 Мафтунингман, диёрим!

16.25 «Даллас». Телесериал.
17.10 Қишлоқ шифокори.
17.30 «Кино SMS» танлови.
17.40 «Янги авлод» почтаси.
Шум болалар.
18.05 «Бир том остида». Мультфильм.
18.15 Ёшлар овози.
18.25 Оғоҳлик - давр талаби.
18.45 Менимча.
18.50 Мафтунингман, диёрим!
18.55 Иқлим.
19.00 Давр.
19.45 Олис манзиллар.
20.00 «Ёшлар» телеканалнинг фототанлови.
20.10 «Чорраҳадаги уй». Қўп қисмли видеофильм.
20.40 Ҳамкор-2005.
20.50 «Кино SMS» танлови.
20.55-21.45 Ўзлонлар.
21.00 «Баҳодир шох Зафар». Бадий фильм. 1-қисм.
21.50 Мафтунингман, диёрим!
21.55 Иқлим.
22.00 Давр.
22.40 Муслиқ лаҳза.
22.45 Интерфутбол.

«ТОШКЕНТ» ТЕЛЕКАНАЛИ

18.20 Қўрсатувлар тартиби.
18.30 «Пойтахт» ахборот дастури /рус/.
18.50 «Мульткарусель» /рус/.
19.00 «Экспресс» телегазетаси.
19.20 «Мультчархалак».
19.30 «Табриклаймиз, кутлаймиз».

20.00 «Пойтахт» ахборот дастури.
20.20 «Морена Клара».
21.00 «Экспресс» телегазетаси.
21.20 «Тиббиёт сизнинг хизматингизда».
21.40 «Пойтахт плюс».
22.05 Кино: «Товус маликам».

SPORT TV

7.30 «Талқин».
8.00 «Бодро удро».
9.00 «Версия».
9.30 «Хозайка судьбы».
10.10 Теннис.
11.10-11.40 Баскетбол. Мустақиллик кубоги. Айёллар.
18.00 «Хабарлар».
18.20 Мультфильм.
18.35 «Спортимиз маликалари».
18.50 «Жди меня».
20.00 «Хабарлар».
20.30 Муслиқ дастур.
20.50 Шахмат бўйича жаҳон чемпионати кундалиги.
21.00 Шарқ аккакурашлари ва жанг санъати.
21.20 «Футбол плюс».
22.00 «Проф-РИНГ».

редак.
17.05 – НТТ – Мультсериал
17.25 – НТТ – «Муслиқ лаҳзалар»
17.45 – НТТ – «Парламент соати»
18.00 – НТТ – «Жемчужина Дворца» телесериал
19.00 – «Ошикона», муслиқ дастури
19.45 – «Теле-Хамкор» - фойдали газета
20.00 – «Муслиқ табассум» муслиқлаша передача
21.00 – НТТ – «Аёл зоти» телесериал
21.45 – НТТ – «Муслиқ лаҳзалар»
22.00 – «Теле-хамкор» фойдали газета
22.15 – «Муслиқ табассум» муслиқлаша передача
22.40 – Х/ф «Крысиные бега», комедия

1

5.00 «Доброе утро»
8.00 Новости
8.05 Елена Проклова в комедии «Будьте моим мужем»
9.40 Приключенческий сериал «Агент национальной безопасности»
11.00 Новости
11.20 «Русское лекарство»
12.30 Александр Панкратов-Черный в приключенческом фильме «Действуй по обстоятельствам»
14.00 Новости
14.10 «Лолита. Без комплексов»

СЕШАНБА 11

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

6.25 Қўрсатувлар дастури.
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот».
8.35 ТВ анонс.
8.40 «Олтин мерос».
8.45 «Экспедиция». Хужжат-ли телесериал.
9.35 «Остонаси тиллодан».
9.55 ТВ анонс.
10.00 «Имон». Видеофильм. 1-қисм.
«Болалар сайраси»:
10.45 «Шумтакалар». Мультсериал.
11.00 «Ахборот».
11.10 ТВ анонс.
11.15 «Омон бўлинг!»
11.20 «Уста Ҳасан». Телесериал.
12.10 «Жаранглагин, Шарқ таронаси»!
12.30 «Юксалиш».
12.55 «Эгизаклар». Телесериал.
13.50 «Қўшигимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш).
14.00 «Ахборот».
14.15 «Қарз». Теленовелла.
14.40 «Барҳайбат наволар». 1-Республика кўрик-танлови.
15.00 «Ахборот» (инглиз тилида)
15.10 ТВ анонс.
15.15 «Омон бўлинг!»
15.20 «Бу турфа олам».
«Болалар сайраси»:
15.50 1. «Кўнук старлар».
2. «Эртақлар – яхшиликка етаклар».
16.40 «Ўзбектелефильм» намоиши: «Бадий камолот сари». Премьера.

17.00 «Ахборот».
17.10 ТВ анонс.
17.15 «Хотамити ва ўтинчи». Теленовелла.
17.25 «Олтин мерос».
17.30 «Рамазон тухфаси».
17.55 «Олтин мерос».
18.05 «Минг бир ривоят».
18.10 «Фарз ва қарз».
18.30 «MAGGI» @ Олтин ошона.
18.55 «Ошин». Телесериал.
19.25 «Ўзлото» кундалиги ва рекламалар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
19.55-21.30 Ўзлонлар.
20.00 «Омон бўлинг!»
20.05 «Эгизаклар». Телесериал премьераси.
21.00 «Ахборот».
21.35 ТВ анонс.
21.40 «Олтин мерос».
21.45 Телемулоқот.
22.10 «Уста Ҳасан». Телесериал премьераси.
23.00 «Қўшигимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш).
23.10 «Имон». Видеофильм. 2-қисм.
23.55-24.00 Ватан тимсоллари.

«ЁШЛАР» ТЕЛЕКАНАЛИ

16.00 Давр.
16.15 Мафтунингман, диёрим!
16.20 ТВ-анонс.
16.25 Менимча.
16.30 «Ўзбектелефильм» намоиши: «Бибиноним».
16.40 «Ёшлар» телеканалнинг фототанлови.
16.45 Олис манзиллар.
17.00 «Мультмошо».
17.15 «Янги авлод»

спорти.
17.40 Равнак.
17.55 Менимча.
18.00 «Меҳр кўзда». Мак-тубларга шарҳ.
18.20 Ёшлар овози.
18.30 Қўли гул уста.
18.50 Мафтунингман, диёрим!
18.55 Иқлим.
19.00 Давр.
19.35 ТВ-анонс.
19.40 Мумтоз наволар.
19.50 Давр репортаж.
20.00 «JOKER» телелотереяси.
20.10 Тараққиёт сари.
20.30 Эрта сўнган юлдузлар. Алишер Ҳамроев.
20.50 «Кино SMS» танлови.
20.55-21.45 Ўзлонлар.
21.00 «Баҳодир шох Зафар». Бадий фильм. 2-қисм.
21.50 Мафтунингман, диёрим!
21.55 Иқлим.
22.00 Давр.
22.35 ТВ-анонс.
22.40 Муслиқ лаҳза.
22.45 «Кино SMS» танлови.
22.50 «Эсмеральда». Телесериал.

«ТОШКЕНТ» ТЕЛЕКАНАЛИ

18.20 Қўрсатувлар тартиби.
18.30 «Пойтахт» ахборот дастури /рус/.
18.50 «Солик ва биз».
19.10 «Экспресс» телегазетаси.
19.30 «Табриклаймиз, кутлаймиз».
20.00 «Пойтахт» ахборот

дастури.
20.20 ТТВда сериал: «Морена Клара».
21.00 «Инсон ва қонун».
21.20 «Экспресс» телегазетаси.
21.40 Кинонигоҳ: «Худди ота-боладек».
23.00-23.05 «Хайрли тун шахрим».

SPORT TV

7.30 «Хабарлар»
7.50 «Бодро удро»
8.50 «Хабарлар» (Рус тилида)
9.20 «Хозайка судьбы». Сериал.
10.00 Теннис. «Тошкент Ореп» турнири.
11.00-11.30 Баскетбол. Мустақиллик кубоги. Айёллар.
«SPORT». ТЕЛЕКАНАЛИ.
17.55 Қўрсатувлар тартиби.
18.00 «Хабарлар».
18.20 «Болалар спорти».
18.35 Муайтай бўйича Ўзбекистон кубоги.
19.00 «Алломши авлодлари».
19.15 «В поисках приключений».
20.00 «Хабарлар» (Рус тилида)
20.30 «Футбол шархи».
20.50 Шахмат бўйича жаҳон чемпионати кундалиги.
21.00 Жаҳон спорти: «Еврофутбол».

12.05 – «Теле-хамкор»
12.25 – «Детский час»
12.50 – «Бедная Настя»
14.00 – Х/ф «Крысиные бега», комедия
15.30 – «Ошикона», муслиқ дастури
16.15 – «Аёллар орузи» повтор передачи
16.45 – «Теле-хамкор»
17.05 – НТТ – Мультсериал
17.25 – НТТ – «Киноконцерт»
17.45 – НТТ – Грант совиндролари
18.00 – НТТ «Жемчужина Дворца» телесериал
19.00 – «Ошикона» муслиқ дастури
19.45 – «Теле-хамкор»
20.00 – «Муслиқ табассум»
21.00 – НТТ – «Аёл зоти» телесериал
21.45 – «Муслиқ лаҳзалар»
22.00 – «Муслиқ табассум»
22.30 – Х/ф «Судья Дред», фантастика

1

5.00 «Доброе утро»
8.00 Новости
8.05 Многосерийный фильм «Охота на Изюбря»
9.20 Приключенческий сериал «Агент национальной безопасности»
10.30 «Идолы». «Любимая блондинка Хичкока»
11.00 Новости
11.20 «Русское лекарство»
12.30 Дисней-клуб: «Кряк-бряк»
12.50 Фильм Павла Шереметова

сов»
15.00 «Хозайка судьбы»
16.00 «Федеральный судья»
17.00 Вечерние новости
17.10 «Кривое зеркало»
17.40 «Адыотанты любви»
18.50 Жди меня
20.00 Время
20.30 Александр Балуюв в многосерийном фильме «Охота на Изюбря»
21.30 Спецрасследование.
22.40 Ночные новости
23.00 «Адыотанты любви»
Многосерийный фильм
0.10 Джефф Бриджес в триллере «Исчезновение»
2.00 Новости
2.05 Приключенческий фильм «Прощание с планетой обезьян»
3.40 История с географией.
«Золотая империя Египта»
4.00 Новости
4.05 «Золотая империя Египта». Окончание

PTV

4:00 «Доброе утро, Россия»!
7:45 Надежда Румянцева в комедии «Женитьба Бальзамина»
9:35 «В Городке»
9:45 ВЕСТИ.
10:00 ВЕСТИ.
10:30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
10:50 Владимир Ильин в детективе «Марш Турецкого. Грязные игры». 2-я серия.
11:45 «Частная жизнь». Ток-шоу с Владимиром Молчановым и Ликой Кремер.
12:45 ВЕСТИ.

та «Осетровая война»
14.00 Новости (с субтитрами)
14.10 «Лолита. Без комплексов»
15.00 Сериал «Хозайка судьбы»
16.00 «Федеральный судья»
17.00 Вечерние новости (с субтитрами)
17.10 «Кривое зеркало»
17.40 «Адыотанты любви»
Многосерийный фильм
18.50 «Пусть говорят» с Андреем Малаховым
20.00 Время
20.30 Александр Балуюв в многосерийном фильме «Охота на Изюбря»
21.30 Тайны века. «Эликсир молодости»
22.40 Ночные новости
23.00 «Адыотанты любви»
Многосерийный фильм
0.10 Роберт Де Ниро в комедии «Плутство: хвост вылетает собакой»
2.00 Новости
2.05 Случайный шпион в триллере «Шифра»
3.40 История с географией. «Проклятые фараоны»
4.00 Новости
4.05 «Проклятые фараоны»
Окончание

PTV

4:00 «Доброе утро, Россия»!
7:45 Екатерина Вулиценко в телесериале «Банкирши»
8:45 «Косыгин. Чужой среди своих»
9:45 ВЕСТИ.
10:00 ВЕСТИ.
10:30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
10:50 Владимир Ильин в детективе «Марш Турецкого. Контрольный выстрел». 1-я

13:00 ВЕСТИ.
13:10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
13:30 Алексей Кравченко в фильме «Жизнь одна».
15:25 ВЕСТИ.
15:40 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
16:00 ВЕСТИ.
16:10 «Смеюпанорама Евгения Петросяна»
16:40 «Обреченная стать звездой». Телесериал.
17:45 ПРЕМЬЕРА. «Черная богиня». Телесериал.
18:40 ВЕСТИ.
19:00 ВЕСТИ.
19:30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
19:50 «Спокойной ночи, малыши»
20:00 Виктор Степанов и Екатерина Вулиценко в телесериале «Банкирши»
20:55 ПРЕМЬЕРА. Евгений Леонов-Гладышев, Лев Борисов, Виктор Сухоурков, Игорь Ливанов, Василий Мищенко и Владимир Литвинов в телесериале «Атаман»
22:00 «ВЕСТИ+»
22:20 «Мой серебряный шар. Елена Майорова». Ведущий - Виталий Вульф.
23:15 ВЕСТИ.
23:30 «Честный детектив». Авторская программа Эдуарда Петрова.
0:00 «Синемания»
0:30 «Дорожная патруль»
0:45 НОЧНОЙ СЕАНС. Анна Карина в фильме Жан-Люка Годара «Маленький солдат» (Франция). 1963г.
2:15 Канал «Евроныюз» на русском языке.
3:40 ВЕСТИ.

сериал.
11:45 «Частная жизнь». Ток-шоу с Владимиром Молчановым и Ликой Кремер.
12:45 ВЕСТИ.
13:00 ВЕСТИ.
13:10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
13:30 «Суд идет»
14:30 Светлана Ходченкова в телесериале «Охотники за иконами»
15:25 ВЕСТИ.
15:40 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
16:00 ВЕСТИ.
16:10 «Кулагин и партнеры»
16:40 «Обреченная стать звездой». Телесериал.
17:45 ПРЕМЬЕРА. «Черная богиня». Телесериал.
18:40 ВЕСТИ.
19:00 ВЕСТИ.
19:30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
19:50 «Спокойной ночи, малыши»
20:00 Екатерина Вулиценко в телесериале «Банкирши»
20:55 ПРЕМЬЕРА. Евгений Леонов-Гладышев, Лев Борисов, Виктор Сухоурков, Игорь Ливанов, Василий Мищенко и Владимир Литвинов в телесериале «Атаман»
22:00 «ВЕСТИ+»
22:20 ПРЕМЬЕРА. «Испытатели. Выжить в авиакатастрофе»
23:15 ВЕСТИ.
23:30 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Луис Госсетт-мл. и Тери Хэтчер в триллере «Энергия зла» (США-Германия). 2003г.
1:25 «Дорожная патруль»
1:40 СЕРИАЛ ДЛЯ ПОЛУНОЧНИКОВ. «Закон и порядок» (США).
2:35 «Ангели Чарли». Телесериал (США).
3:25 Канал «Евроныюз» на русском языке.

SPORT TV

7.30 «Хабарлар»
7.50 «Бодро удро»
8.50 «Хабарлар»
9.20 «Хозайка судьбы»
10.00 Теннис.
11.00-11.30 Баскетбол. Мустақиллик кубоги. Айёллар.
18.00 «Хабарлар»
18.20 Мультфильм.
18.35 «Спортимиз маликалари»
18.50 «Жди меня»
20.00 «Хабарлар»
20.30 Муслиқ дастур.
20.50 Шахмат бўйича жаҳон чемпионати кундалиги.
21.00 Шарқ аккакурашлари ва жанг санъати.
21.20 «Футбол плюс»
22.00 «Проф-РИНГ»

ЧОРШАНБА 12

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

6.25 Қўрсатувлар дастури.
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот».
8.35 ТВ анонс.
8.40 «Олтин мерос».
8.45 «Экспедиция». Хужжат-ли телесериал.
9.35 «MAGGI» @ Олтин ошона.
10.00 «Имон». Видеофильм. 2-қисм.
«Болалар сайраси»:
10.45 «Шумтакалар». Мультсериал.
11.00 «Ахборот».
11.10 ТВ анонс.
11.15 «Омон бўлинг!»
11.20 «Уста Ҳасан». Телесериал.

риал.
12.10 «Дўстлик» тележурнали: «Ягона оилада»
12.40 «Хозиқизиди». Телефильм премьераси.
12.55 «Эгизаклар». Телесериал.
13.50 «Қўшигимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш).
14.00 «Ахборот».
14.15 ТВ анонс.
14.20 «Табриқку замин».
14.45 «Қаримзи аттигул». Бадий фильм.
«Болалар сайраси»:
15.55 1. «Болалар дунёси».
2. «Эртақлар – яхшиликка етаклар».
16.35 «Саломатлик» дастури.
17.00 «Ахборот».
17.10 ТВ анонс.
17.15 «Стандарт ва сифат».
17.25 «Олтин мерос».
17.30 «Рамазон тухфаси».
17.55 «Олтин мерос».

«ЁШЛАР» ТЕЛЕКАНАЛИ

13.50 «Қўшигимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш).
14.00 «Ахборот».
14.15 ТВ анонс.
14.20 «Табриқку замин».
14.45 «Қаримзи аттигул». Бадий фильм.
«Болалар сайраси»:
15.55 1. «Болалар дунёси».
2. «Эртақлар – яхшиликка етаклар».
16.35 «Саломатлик» дастури.
17.00 «Ахборот».
17.10 ТВ анонс.
17.15 «Стандарт ва сифат».
17.25 «Олтин мерос».
17.30 «Рамазон тухфаси».
17.55 «Олтин мерос».

18.05 «Минг бир ривоят».
18.10 «Чегара».
18.25 «Таълимга эътибор-қалажакка эътибор».
18.45 «Ошин». Телесериал.
19.15 «Ўзлото». Телелотерея.
19.25, 19.55, 21.30 Ўзлонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 «Омон бўлинг!»
20.05 «Эгизаклар». Телесериал премьераси.
21.00 «Ахборот».
21.35 ТВ анонс.
21.40 Олтин мерос.
21.50 «Эркин мавзу».
22.10 «Уста Ҳасан». Телесериал премьераси.
23.00 «Қўшигимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш).
23.10 «Имон». Видеофильм. 3-қисм.
23.55-24.00 Ватан тимсоллари.

«ТОШКЕНТ» ТЕЛЕКАНАЛИ

18.20 Қўрсатувлар тартиби.
18.30 «Пойтахт» ахборот дастури /рус/.
18.50 «Солик ва биз».
19.10 «Экспресс» телегазетаси.
19.30 «Табриклаймиз, кутлаймиз».
20.00 «Пойтахт» ахборот

16.00 Давр.
16.15 Мафтунингман, диёрим!
16.25 Менимча.
16.30 «Ўзбектелефильм» намоиши: «Куза».
16.40 Эрта сўнган юлдузлар. Алишер Ҳамроев.
17.00 «Янги авлод» студияси: Оқ кабутар, Шохсула.
17.35 «Дангаси қиз». Мультфильм.
17.45 Ёшлар овози.
17.55 Озод юрт фарзандлари.
18.15 Менимча.
18.20 Автопатруль.
18.40 Каталог.
18.50 Мафтунингман, диёрим!
18.55 Иқлим.
19.00 Давр.
19.35 «Ёшлар» телеканалнинг фототанлови.

«ЁШЛАР» ТЕЛЕКАНАЛИ

16.00 Давр.
16.15 Мафтунингман, диёрим!
16.25 Менимча.
16.30 «Ўзбектелефильм» намоиши: «Куза».
16.40 Эрта сўнган юлдузлар. Алишер Ҳамроев.
17.00 «Янги авлод» студияси: Оқ кабутар, Шохсула.
17.35 «Дангаси қиз». Мультфильм.
17.45 Ёшлар овози.
17.55 Озод юрт фарзандлари.
18.15 Менимча.
18.20 Автопатруль.
18.40 Каталог.
18.50 Мафтунингман, диёрим!
18.55 Иқлим.
19.00 Давр.
19.35 «Ёшлар» телеканалнинг фототанлови.

19.40 «Очил дастурхон» хангомаляри.
20.00 Спорт - лото.
20.10 «Чорраҳадаги уй». Қўп қисмли видеофильм.
20.40 Давр мавзуси.
20.55 «Кино SMS» танлови.
21.00 Ўзлонлар.
21.05 «Баҳодир шох Зафар». Бадий фильм. 3-қисм.
21.50 Мафтунингман, диёрим!
21.55 Иқлим.
22.00 Давр.
22.40 Муслиқ лаҳзалар.
22.55 «Эсмеральда». Телесериал.
23.25 Илди ва япрок (10 октябрдаги қўрсатув такрори)
24.00 Футбол. Жаҳон чемпионати саралаш ўйинлари. Бахрайин-Ўзбекистон. Тургидан-турги олиб қўрсатилди. Танафус пайтида Мафтунингман, диёрим!

«ТОШКЕНТ» ТЕЛЕКАНАЛИ

18.20 Қўрсатувлар тартиби.
18.30 «Пойтахт» ахборот дастури /рус/.
18.50 «Сухбатдош».
19.10 «Экспресс» телегазетаси.
19.30 «Табриклаймиз, кутлаймиз».
20.00 «Пойтахт» ахборот дастури.
20.20 ТТВда сериал: «Морена Клара»
21.00 «Экспресс» телегазетаси.
21.30 «Хамшаҳарлар»
21.40 Кинонигоҳ: «Хизматкорнинг синглиси». 1-қисм.
22.25-22.30 «Хайрли тун, шахрим!»

18.20 Қўрсатувлар тартиби.
18.30 «Пойтахт» ахборот дастури /рус/.
18.50 «Сухбатдош».
19.10 «Экспресс» телегазетаси.
19.30 «Табриклаймиз, кутлаймиз».
20.00 «Пойтахт» ахборот дастури.
20.20 ТТВда сериал: «Морена Клара»
21.00 «Экспресс» телегазетаси.
21.30 «Хамшаҳарлар»
21.40 Кинонигоҳ: «Хизматкорнинг синглиси». 1-қисм.
22.25-22.30 «Хайрли тун, шахрим!»

«ТОШКЕНТ» ТЕЛЕКАНАЛИ

18.20 Қўрсатувлар тартиби.
18.30 «Пойтахт» ахборот дастури /рус/.
18.50 «Сухбатдош».
19.10 «Экспресс» телегазетаси.
19.30 «Табриклаймиз, кутлаймиз».
20.00 «Пойтахт» ахборот дастури.
20.20 ТТВда сериал: «Морена Клара»
21.00 «Экспресс» телегазетаси.
21.30 «Хамшаҳарлар»
21.40 Кинонигоҳ: «Хизматкорнинг синглиси». 1-қисм.
22.25-22.30 «Хайрли тун, шахрим!»

7.30 «Хабарлар»
7.50 «Бодро удро»
8.50 «Хабарлар»
9.20 «Хозайка судьбы»
10.00 «Судья масканларида»
10.20-11.20 Теннис.
18.00 «Хабарлар»
18.20 «Шоҳрух клуби»
18.35 Муайтай бўйича Ўзбекистон кубоги.
18.55 «Полонвал даврасида»
20.00 «Хабарлар»
20.30 Муслиқ дастур.
20.50 Шахмат бўйича жаҳон чемпионати кундалиги.
21.00 Киюқийшай каратэ.
21.30 «Баҳодирлар ўйини»
22.00 «Алхимки». Х/ф
22.40 ФИФА (Футбол ичида, футбол атрофида)
24.00 Футбол. «Бахрайин»
«Ўзбекистон». Тургидан-турги олиб қўрсатилди.

SPORT TV

7.30 «Хабарлар»
7.50 «Бодро удро»
8.50 «Хабарлар»

12.05 - «Теле-хамкор»
12.25 - «Детский час»
12.50 - «Бедная Настя»
14.00 - Х/ф «Судья Дред», фантастика
15.30 - «Юлдузлар табриги» повтор передачи
16.15 - Детский час - мультсериал
16.45 - «Теле-хамкор»
17.05 - НТТ - Мультсериал
17.25 - «Шарх оханлари»
17.45 - НТТ - «Худудий ТВ компаниялар», тақдим этиди
18.00 - НТТ - «Жемчужина дворца» телесериал
19.00 - «Ошикона» мусикий

дастури
19.45 - «Теле-хамкор»
20.00 «Музыкальный табассум»
21.00 - НТТ - «Аёл зоти»
21.45 - «Музыкальный табассум»
22.00 - «Музыкальный табассум»
22.30 - Х/ф «Дансай»

5.00 «Доброе утро»
8.00 Новости
8.05 Многосерийный фильм «Охота на Изюбря»
9.20 «Агент национальной безопасности»
10.30 «Идолы». Мирей Матье
11.00 Новости
11.20 «Русское лекарство»

Многосерийный фильм
12.30 Дисней-клуб: «Кряк-брак»
12.50 Тайны века. «Эликсир молодости»
14.00 Новости (с субтитрами)
14.10 «Лолита. Без комплексов»
15.00 «Хозяйка судьбы»
16.00 «Федеральный судья»
17.00 Вечерние новости (с субтитрами)
17.10 «Кривое зеркало»
17.40 «Адютанты любви»
Многосерийный фильм
18.50 «Пусть говорят» с Андреем Малаховым
20.00 Время
20.30 Премьера. Алексей Гусков, Александр Балуев в

многосерийном фильме
«Охота на Изюбря»
21.30 Тайны века. «Рихард Зорге, которого мы не знали»
22.20 «Адютанты любви»
Многосерийный фильм
23.30 Футбол. Отборочный матч Чемпионата мира. Сборная Словакии - сборная России. Прямой эфир из Словакии.
В перерыве:
0.20 «Ночные новости»
1.30 Роберт Редфорд в фильме «Заклинатель»
2.00 Новости
2.05 Фильм «Заклинатель»
Продолжение
4.00 Новости
4.05 Фильм «Заклинатель»
Окончание

4.00 «Доброе утро, Россия!»
7.45 Екатерина Вулиценко в телесериале «Банкирши»
8.45 «Тайна гибели «Пахтара»»
9.45 ВЕСТИ.
10.00 ВЕСТИ.
10.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
10.50 Владимир Ильин в детективе «Марш Турецкого. Контрольный выстрел». 2-я серия.
11.45 «Частная жизнь». Ток-шоу с Владимиром Молчановым и Лидой Креммер.
12.45 ВЕСТИ.
13.00 ВЕСТИ.
13.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
13.30 «Суд идет».

14.30 Светлана Ходченкова в телесериале «Охотники за иконами»
15.25 ВЕСТИ.
15.40 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
16.00 ВЕСТИ.
16.10 «Кулагин и партнеры»
16.40 «Обреченная стать звездой»
17.45 ПРЕМЬЕРА. «Черная богиня». Телесериал.
18.40 ВЕСТИ.
19.00 ВЕСТИ.
19.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
19.50 «Спокойной ночи, малыши!»
20.00 Екатерина Вулиценко в телесериале «Банкирши»
20.55 Игорь Ливанов, Василий Мищенко и Владимир Литвинов в телесериале «Ата-

ман»
22.00 «ВЕСТИ»
22.20 ПРЕМЬЕРА. «Исторические хроники» с Николаем Сванидзе, «1940. Маршал Тимошенко»
23.15 ВЕСТИ.
23.30 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. Ирина Купченко, Александр Збруев и Елена Соловей в фильме «Одинокая женщина желает познакомиться», 1986г.
1.25 «Дорожный патруль»
1.40 СЕРИАЛ ДЛЯ ПОЛУНОЧНИКОВ. «Закон и порядок» (США).
2.35 «Ангелы Чарли». Телесериал (США).
3.25 Канал «Евроньюс» на русском языке.

ПАЙШАНБА 13

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

6.25 Кўрсатувлар дастури.
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот»
8.35 ТВ анонс.
8.40 «Олтин мерос»
8.45 «Экспедиция». Хужжатли телесериал.
9.35 «Саломатлик дастур»
10.00 «Имон». Видеофильм. 3-қисм.
«Болалар сайёраси»
10.45 «Шумтакалар». Мультсериал.
11.00 «Ахборот»
11.10 ТВ анонс.
11.15 «Омон бўлинг!»
11.20 «Уста Хасан». Телесериал.
12.10 ТВ анонс.
12.15 «Дўстлик» тележурнали: 1. «Дурдаршан». 2. «Парле ву франсэ»
12.55 «Эгизаклар». Телесериал.
13.50 «Кўшигимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш)
14.00 «Ахборот»
14.15 ТВ анонс.
14.20 «Омон бўлинг!»
14.25 «Мардлар кўркалайди Ватанини!»
14.30 «Осиё юлдузлари» ансамблининг хайрия концерти.
14.55 «Жавоҳир»
15.00 «Ахборот» (инглиз тилида)

15.10 ТВ анонс.
15.15 «Қайнона». Бадий фильм.
«Болалар сайёраси»
2. «Эртақлар - яхшиликка етаклар»
17.00 «Ахборот»
17.10 ТВ анонс.
17.15 «Олтин мерос»
17.25 «Рамазон тухфаси»
17.50 «Олтин мерос»
18.00 «Минг бир ривоят»
18.05 «Сибат оламида»
18.20 «Омон бўлинг!»
18.25 «Яхшилар ёди»
18.45 «Оқшом навола»
18.55 «Ошин». Телесериал.
19.25 «Ўзлото» кундалиги ва рекламалар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 «Омон бўлинг!»
20.05 «Эгизаклар». Телесериал премьераси.
21.00 «Ахборот»
21.35 ТВ анонс.
21.40 «Олтин мерос»
21.50 «Қишлоқ ҳаёти»
22.10 «Уста Хасан». Телесериал премьераси.
23.00 «Кўшигимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш)
23.10 «Имон». Видеофильм. 4-қисм.

ЎШЛАР ТЕЛЕКАНАЛИ

6.55 Кўрсатувлар дастури.
7.00 Давр.
7.30 «Мунаввар тонг». Информацион дам олиш дастури.
7.55 Томир.
8.30 «Кўк синкочна ва хуми»

бош мушукнинг саргузаштлари». Мультсериал.
8.50 Мафтунингман, диёрим!
8.55 Икким.
9.00 Давр.
9.15 ТВ - анонс.
9.20 «Эсмеральда». Телесериал.
10.20 Давр мавзуси.
10.35 «Янги авлод» студияси: Оқ қабулгар.
10.50 Гоҳлик - давр талаби.
11.10 «Кусто командасининг сув ости саргузаштлари»
11.35 Кўли гул уста.
11.55 ТВ-анонс.
12.00 Чемпион силлари.
12.25 Ёшлар овози.
12.35 «Меҳр қўзда». Мақтубларга шарҳ.
12.55 Мумтоз наволар.
13.00 Давр.
13.15 ТВ-анонс.
13.20 «Умр дафтари» туркумидан: Академик Ботурхон Валихўжаев. 1-қисм.
13.40 Менимча.
13.45 Интерфутбол.
15.25 ТВ-анонс.
15.30 Озод юрт фарзандлари.
15.50 «Чекиш-соғлиққа зарар». Телефилим.
16.00 Давр.
16.15 Мафтунингман, диёрим!
16.20 ТВ-анонс.
16.25 Автопатруль.
16.45 «Ёшлар» телеканалнинг фототанлови.
16.50 Кўрсатувлар дастури.
16.55 «Янги авлод» студияси: Бўш ўтирма, Китоб жавони.
17.25 Менимча.
17.30 Тенгдош.
17.55 Томир.
18.10 «Кино SMS» танлови.

18.15 Ёшлар овози.
18.25 Табаот оламида.
18.50 Мафтунингман, диёрим!
18.55 Икким.
19.00 Давр.
19.40 ТВ-авлод.
19.45 Хамкор - 2005.
19.55 Солиқ хизмати хабарлари.
20.05 Менимча.
20.10 Мумтоз наволар.
20.20 «Хотира». Сайер.
20.40 Давр репортаж.
20.50 «Кино SMS» танлови.
20.55, 21.45 Ёшлар овози.
21.00 «Баҳодир шох Зафар». Бадий фильм. 4-қисм.
21.50 Мафтунингман, диёрим!
21.55 Икким.
22.00 Давр.
22.40 Мусикий лаҳза.
22.45 «Кино SMS» танлови.
22.50 «Эсмеральда».

«ТОШКЕНТ» ТЕЛЕКАНАЛИ

18.20 Кўрсатувлар тартиби.
18.30 «Пойтахт» ахборот дастури /рус/.
18.50 «Аёл қалби»
19.10 «Экспресс» телегазетаси.
19.30 «Табриклаймиз, кутлаймиз»
20.00 «Пойтахт» ахборот дастури.
20.20 ТТВда сериал: «Морена Клара»
21.00 «Экспресс» телегазетаси.
21.20 Кинонигоҳ: «Хизматкорнинг синглизми». 2-қисм.
22.05 «Тунчирик»
22.35-22.40 «Хайрли тун, шаҳрим»
телегазетаси.
23.00 «Табриклаймиз, кутлаймиз»
20.00 «Пойтахт» ахборот дастури.
20.20 ТТВда сериал: «Морена Клара»
21.00 «Экспресс» телегазетаси.
21.20 Кинонигоҳ: «Хизматкорнинг синглизми». 2-қисм.
22.05 «Тунчирик»
22.35-22.40 «Хайрли тун, шаҳрим»

18.00 «Хабарлар»
18.20 Мультфильм.
18.30 «Спорт - саломатлик гарови»
18.45 Теннис.
19.05 «Спорт - менинг ҳаётим»
19.20 «Путь воина (шаолинь)»
20.00 «Хабарлар»
20.30 Мусикий дастури.
21.00 Шахмат бўйича жаҳон чемпионати кундалиги.
21.10 Киюшкинкай каратэ. Республика турнири.
21.40 Кураш. Республика биринчилиги.
22.20 Жаҳон спорт: «Евро-футбол».

30 KANALA

12.05 - «Теле-хамкор»
12.25 - «Детский час»
12.50 - «Бедная Настя»
14.00 - Х/ф «Дансай»
15.30 - «Документальный фильм»
16.20 - «Детский час»
16.45 - «Теле-хамкор»
17.05 - НТТ - Мультсериал
17.25 - НТТ - «Киноконцерт»
17.45 - НТТ - Бахавуддин Нахшбани
18.00 - НТТ - «Жемчужина дворца» телесериал
19.00 - «Ошикона»
19.45 - «Теле-хамкор»
20.00 - «Музыкальный табассум»
21.00 «Аёл зоти», телесериал
21.45 - «Музыкальный табассум»
22.00 - «Музыкальный табассум»
22.30 - Х/ф «Не спящие в Сизтле».

5.00 «Доброе утро»
8.00 Новости
8.05 Многосерийный фильм «Охота на Изюбря»
9.20 «Агент национальной безопасности»
10.30 «Идолы». «Самый верный друг Мерилин Монро»
11.00 Новости
11.20 «Русское лекарство»
Многосерийный фильм
12.30 Дисней-клуб: «Кряк-брак»
12.50 «Василий Шукшин. Последние 24 часа»
14.00 Новости
14.10 «Лолита. Без комплексов»
15.00 Сериал «Хозяйка судьбы»
16.00 «Федеральный судья»
17.00 Вечерние новости (с субтитрами)
17.10 «Кривое зеркало»
17.40 «Адютанты любви»
Многосерийный фильм
18.50 «Человек и закон» с Алексеем Пимановым
20.00 Время
20.30 Александр Балуев в многосерийном фильме «Охота на Изюбря»
21.30 Рождение легенды. «Добро пожаловать, или Посторонний вход воспрещен»
22.40 Ночные новости
23.00 «Адютанты любви»
Многосерийный фильм
1.10 Том Ханкс. Дензел Вашингтон в фильме «Филдфайер»
3.25 История с географией. «Последний фараон»
4.00 «Последний фараон»
Окончание

4.00 «Доброе утро, Россия!»
7.45 Екатерина Вулиценко в телесериале «Банкирши»
8.45 «Фальшивомонетчики. Генни и злодеи»
9.45 ВЕСТИ.
10.00 ВЕСТИ.
10.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
10.50 Владимир Ильин в детективе «Марш Турецкого. Секретная сотрудница». 1-я серия.
11.45 «Частная жизнь»
12.45 ВЕСТИ.
13.00 ВЕСТИ.
13.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
13.30 «Суд идет»
14.30 Светлана Ходченкова в телесериале «Охотники за иконами»
15.25 ВЕСТИ.
15.40 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
16.00 ВЕСТИ.
16.10 «Кулагин и партнеры»
16.40 «Обреченная стать звездой»
17.45 ПРЕМЬЕРА. «Черная богиня». Телесериал.
18.40 ВЕСТИ.
19.00 ВЕСТИ.
19.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
19.50 «Спокойной ночи, малыши!»
20.00 Екатерина Вулиценко в телесериале «Банкирши»
20.55 Владимир Литвинов в телесериале «Атаман»
22.00 «ВЕСТИ»
22.20 ПРЕМЬЕРА. «Кабачок страны Советов»
23.15 ВЕСТИ.
23.30 Эмили Уотсон в фильме Алана Паркера «Прах Ангелы» (США - Ирландия).
2.25 «Дорожный патруль»
2.35 «Закон и порядок»
3.20 «Ангелы Чарли». Телесериал (США).

ЖУМА 14

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот»
8.40 «Олтин мерос»
8.50 «Кушлар ҳақида ҳақиқат». Хужжатли телесериал.
9.45 1. «Қизилқарли уршувлар»
2. «Шумтакалар». Мультсериал.
10.15 «Имон». Видеофильм. 4-қисм.
11.00 «Ахборот»
11.15 «Омон бўлинг!»
11.20 «Уста Хасан»
12.15 «Дўстлик» тележурнали: 1. «Истиқом». 2. «Умид»
12.45 «Оханлар оғушида»
12.50 «Омон бўлинг!»
12.55 «Эгизаклар»
13.50 «Кўшигимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш)
14.00 «Ахборот»
14.20 «Назм ва наво». Увайсий лирикаси.
14.45 «Улкан балиқ ови». Бадий фильм.
«Болалар сайёраси»
2. «Эртақлар - яхшиликка етаклар»
16.45 «Янги алифбони ўргатимиз»
17.00 «Ахборот»
17.15 «Олтин мерос»
17.25 «Рамазон тухфаси»
17.50 «Олтин мерос»
18.00 «Минг бир ривоят»
18.05 «Умр мазмуни»
18.25 «Муносабат»
18.55 «Ошин». Телесериал.
19.25 «Ўзлото» кундалиги ва рекламалар.

19.30 «Ахборот» (рус тилида)
19.55, 21.30 Ёшлар овози.
20.00 «Омон бўлинг!»
20.05 «Эгизаклар». Телесериал премьераси.
21.00 «Ахборот»
21.35 ТВ анонс.
21.40 «Олтин мерос»
21.50 «Эркин мавзу»
22.10 «Уста Хасан». Телесериал премьераси.
23.00 «Кўшигимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш)
23.10 «Имон». Видеофильм. 5-қисм.

ЎШЛАР ТЕЛЕКАНАЛИ

7.00 Давр.
7.30 «Мунаввар тонг»
8.30 «Кўк синкочна ва хуми» бош мушукнинг саргузаштлари» Мультсериал.
8.50 Мафтунингман, диёрим!
8.55 Икким.
9.00 Давр.
9.20 «Эсмеральда»
9.50 Давр репортаж.
10.00 Тенгдош.
10.35 Бўш ўтирма, Китоб жавони.
11.05 Солиқ хизмати хабарлари.
11.15 Менимча.
11.20 «Кусто командасининг сув ости саргузаштлари»
11.45 «Хотира». Сайер.
12.00 «Кино SMS» танлови.
12.05 Тараққийот сари.
12.25 Ёшлар овози.
12.35 «Умр дафтари» туркумидан: Академик Ботурхон Валихўжаев 2-қисм.
12.55 Мумтоз наволар.
13.00 Давр.
13.20 «Умр дафтари» туркумидан: Академик Ботурхон

Валихўжаев 3-қисм.
13.30 Томир.
13.55 «Тўйлар муборак». Бадий фильм.
15.00 Менимча.
15.05 «Учинчи сайёра»
16.00 Давр.
16.15 Мафтунингман, диёрим!
16.25 «Даллас». Телесериал.
17.15. Янги авлод «студияси: Учим? Бу нима?»
17.35 Менимча.
17.40 «Мультмоша»
17.55 «Ёшлар» телеканалнинг фототанлови.
18.00 Кафолат.
18.20 «Кино SMS» танлови.
18.25 Қишлоқдаги тенгдошим.
18.50 Мафтунингман, диёрим!
18.55 Икким.
19.00 Давр.
19.45 «Кизил худуд»
20.00 Спорт - лото.
20.10 «Қорраҳадаги уй». Кўп қисмли видеофильм.
20.40 Давр мавзуси.
20.55 «Кино SMS» танлови.
21.00, 21.45 Ёшлар овози.
21.05 «Муҳаббат ва эҳтирос». Телесериал.
21.50 Мафтунингман, диёрим!
21.55 Икким.
22.00 Давр.
22.40 Мусикий лаҳза.
22.45 «Кино SMS» танлови.
22.50 «Эсмеральда».

«ТОШКЕНТ» ТЕЛЕКАНАЛИ

18.20 Кўрсатувлар тартиби.
18.30 «Пойтахт» ахборот дастури /рус/.
18.50 «Миттвийолар мактаби»
19.10 «Экспресс»

телегазетаси.
23.00 «Табриклаймиз, кутлаймиз»
20.00 «Пойтахт» ахборот дастури.
20.20 ТТВда сериал: «Морена Клара»
21.00 «Экспресс» телегазетаси.
21.20 Дорихона зийрати.
22.10 Кинонигоҳ: «Ганг да-рёмининг қизи»
23.20-23.25 «Хайрли тун, шаҳрим»

7.30 «Хабарлар»
7.50 «Бодроное утро»
8.50 «Хабарлар» (Рус тилида)
9.20 «Хозяйка судьбы»
10.40 Студия «Раван» представляет.
10.55-11.30 Мини футбол. Ўзбекистон чемпионати «Ар-дус» - «Строитель»
«SPORT». ТЕЛЕКАНАЛИ.
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Хабарлар»
18.20 «Дилчилик учун совини»
18.50 «Поле чудес»
20.00 «Хабарлар» (Рус тилида)
20.30 «Ёшлар куйлайди»
21.00 Шахмат бўйича жаҳон чемпионати кундалиги.
21.10 «Заҳиралади спортчи»
21.30 «Спорт клуб». Ринг.
22.00 Кураш. Республика биринчилиги.
22.30 Жаҳон футбол.
23.00 «Тунингиз осуда бўлсин!»

12.05 - «Теле-хамкор»
12.25 - «Детский час»
12.50 - «Бедная Настя»
14.00 - Художественный фильм «Не спящие в Сизтле», мелодрама
15.30 - «Ошикона» мусикий дастури
16.15 - «Детский час»
16.45 - «Теле-хамкор» фойдала газета
17.05 - НТТ - Мультсериал
17.25 - НТТ - «Музыкальный табассум»
17.45 - НТТ - «Киноафиша»
18.00 - НТТ - «Курыон музыкальный», 1-қисм
19.00 - «Ошикона» мусикий дастури
19.45 - «Теле-хамкор», фойдала газета
20.00 - «Музыкальный табассум»
21.00 - НТТ «Аёл зоти», телесериал
21.45 - НТТ «Музыкальный табассум»
22.00 - «Музыкальный табассум»
22.30 - Художественный фильм «Поцелуй дракона», остросюжетный фильм.

30 KANALA

4.00 «Доброе утро, Россия!»
7.45 Екатерина Семенова, Денис Карасев, Екатерина Васильева, Алексей Макалов, Виктор Степанов и Екатерина Вулиценко в телесериале «Банкирши»
8.45 «Мой серебряный шар. Зинаида Райх». Ведущий - Виталий Вульф.
9.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
10.00 ВЕСТИ.
10.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
10.50 «Музыкальный табассум»
11.00 «Вся Россия»
11.15 «Городок». Дайджест.

ма»
12.50 «Человек и закон» с Алексеем Пимановым
14.00 Новости (с субтитрами)
14.10 «Лолита. Без комплексов»
15.00 Сериал «Хозяйка судьбы»
16.00 «Федеральный судья»
17.00 Вечерние новости (с субтитрами)
17.10 «Кривое зеркало»
17.40 «Адютанты любви»
Многосерийный фильм
18.50 Поле чудес
20.25 Анджелина Джоли, Энтони Хопкинс в эпизоде Оливера Стоуна «Александр»
23.40 «Голливуд против истории. Фильм «Александр»
Документальный фильм
0.30 Питер Фонда в фильме «Опьяненный борьбой»
2.10 Джулиан Сандс в мистическом триллере «Черно-книжник»
3.50 Сериал «Линия огня»

PTV

4.00 «Доброе утро, Россия!»
7.45 Екатерина Семенова, Денис Карасев, Екатерина Васильева, Алексей Макалов, Виктор Степанов и Екатерина Вулиценко в телесериале «Банкирши»
8.45 «Мой серебряный шар. Зинаида Райх». Ведущий - Виталий Вульф.
9.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
10.00 ВЕСТИ.
10.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
10.50 «Музыкальный табассум»
11.00 «Вся Россия»
11.15 «Городок». Дайджест.

Развлекательная программа.
11.45 «Комната смеха»
12.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
13.00 ВЕСТИ.
13.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
ВЕСТИ-МОСКВА.
13.30 «Суд идет»
14.30 Андрей Смоляков, Дмитрий Дюжев, Анатолий Васильев, Николай Чиндякин и Светлана Ходченкова в телесериале «Охотники за иконами»
15.25 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
15.40 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
ВЕСТИ-МОСКВА.
16.00 ВЕСТИ.
16.10 «Кулагин и партнеры»
16.40 «Обреченная стать звездой»
17.45 ПРЕМЬЕРА. «Черная богиня». Телесериал.
18.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
19.00 ВЕСТИ.
19.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
ВЕСТИ-МОСКВА.
19.50 «Спокойной ночи, малыши!»
20.00 ПРЕМЬЕРА. «Кривое зеркало. Театр Евгения Петросяна»
22.05 Марина Александрова, Александр Збруев и Ирина Алексимова в мелодраме «Северное сияние». 2001г.
0.05 Робин Уильямс, Билли Кристал и Настасья Кински в комедии «День отца» (США). 1997г.
2.15 «Дорожный патруль»
2.25 «Горячая десятка»
3.20 СЕРИАЛ ДЛЯ ПОЛУНОЧНИКОВ. «Закон и порядок» (США).
4.10 «Ангелы Чарли». Телесериал (США).

ШАНБА 15

ЎЗБЕКИСТОН
ТЕЛЕВИДЕНИСИ

6.25 Қўсатувлар дастури.
6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот».
8.35 ТВ анонс.
8.40 «Қушлар ҳақида ҳақиқат».
Ҳужжатли телесериал.
9.30 «Олтин мерос».
9.35 «Имон». Видеофильм. 5-қисм.
10.20 «Дўстлик» тележурнали: 1. «Рангинкамон». 2. «Дидар».
10.50 «Муслик дунёси».
11.10 «Оналар мактаби».
11.30 «Омон бўлинг!»
11.35 «Уста Ҳасан». Телесериал.
12.25 «Шахсий фикр».
12.55 «Эизаклар». Телесериал.
13.50 «Қўшиғимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш)
14.00 «Ахборот».
14.15 «Охариб». 1-қисм.
15.00 «Ахборот» (инглиз тилида)
15.10 ТВ анонс.
15.15 «Охариб». 2-қисм.
16.00 «Интеллектуал ринг».
«Болалар сайёраси»:
16.55 «Эртақлар - яхшиликка етаклар».
17.15 «Олтин мерос».
17.25 «Рамазон тухфаси».
17.50 «Олтин мерос».
18.00 «Минг бир ривоят».
18.05 ТВ анонс.
18.10 «Оқшом наволари».
18.20 «MAGGI» @ Олтин ошхона.
18.45 «Ош».
19.15 «Ўзлоти». Телелотерея.
19.25, 19.55, 20.50, 21.30 Ўзлонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 ТВ анонс.
20.05 «Омон бўлинг!»

20.10 «Йиллар армони».
20.55 «Минг бир ривоят».
21.00 «Ахборот».
21.40 «Парламент вақти».
22.20 «Қушлар давраси».
23.20 «КиноТеатр».
23.40 «Қўшиғимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш)
23.50 «Имон». Видеофильм.

«ЁШЛАР» ТЕЛЕКАНАЛИ

6.55 Қўсатувлар дастури.
7.00 Давр.
7.30 «Мунаввар тонг».
8.30 «Янги авлод» студияси: У ким? Бу нима?
8.50 Мафтунингман, диёрим!
8.55 Иқлим.
9.00 Давр.
9.15 «Эсмаларда». Телесериал.
9.45 Табатоб оламида.
10.10 Ватанпарвар.
11.10 Давр мавзуси.
11.25 «Махобхорат». Телесериал.
12.10 Қўтилмаган меҳмон.
12.35 Улас Умарбеков, Фарход Олимов. «Отима ва Зухра».
Муҳимий номидаги Ўзбек Давлат мусикий театрининг спектакли.
13.00 Давр.
13.20 «Фотима ва Зухра» спектаклининг давоми.
15.05 Интерфутбол.
15.55 Менимча.
16.00 Давр.
16.15 Интерфутбол.
17.00 Қўсатувлар дастури.
17.05 Жаҳон маданияти хазина-сидан: «Махобхорат» Телесериал.
17.50 Бола тилидан.
18.20 Саломатлик сирлари.
18.40 Каталог.
18.50 Мафтунингман, диёрим!
18.55 Иқлим.
19.00 Давр.
19.40 «Қўшиқнинг тугилиши».
Азиз Раҳабий.
20.10 «Қилин қирқ ёриб». Интел-

лектуал уйин.
21.00 «Кино SMS» танлови.
21.10 «Муҳаббат ва эхтирос».
21.50 Мафтунингман, диёрим!
21.55 Иқлим.
22.00 Давр.
22.40 Мусикий лаҳза.
22.45 Кулгуч.
22.55 «Кино SMS» танлови.
23.00 «Сангам». Бадий фильм.
3-қисм.

«ТОШКЕНТ» ТЕЛЕКАНАЛИ

18.20 Қўсатувлар тартиби.
18.30 «Болажонлар экрани».
18.50 СФ-тақдим этади: «Еввойи ҳайвон болалари». 3-4-сериялар.
19.40 «Шунақа гаплар». Ҳажвий қўсатув.
20.00 «Экспресс» телегазетаси.
20.20 «Табриклаймиз, кутлай-миз».
20.50 «Биргаликда куйлаймиз».
21.35 «Экспресс» телегазетаси.
21.55 Кинопох: «Никоблар».
23.25-23.30 Хайрли тун!

7.30 «Хабарлар».
7.50 «Бодро удро».
8.40 «Хабарлар» (Рус тилида)
9.10 «Три окна». А. Макаревич.
9.50 «Вулкан».
11.00 «Спортивний англіський».
11.10-11.30 Бадий гимнастика. Жаҳон чемпионати.
«SPORT». ТЕЛЕКАНАЛИ.
17.55 Қўсатувлар тартиби.
18.00 «Хабарлар».
22.30 «Болалар спорти».
18.40 «Спорт - менинг ҳаётим».
18.55 «Спорт салтанати».

19.15 «Мари Лестер». Коротко-метражний фильм.
20.00 «Хабарлар» (Рус тилида)
20.30 Шахмат бўйича жаҳон чемпионати қўндалиги.
20.40 «Дув-дув гап». Ток-шоу.
21.40 Жаҳон спорти: «Еврофутбол».
23.15 «Тунингиз осуда бўлсин»

9.05 - «Теле-хамкор» фойдали газета
9.20 - «Детский час» - мультсериал
9.50 - Фильм диям: «Болта», мультфильм
11.10 - «Ошикона» мусикий дастури
11.55 - Звёзды ринга на «30-м»: Лучшие поединки звёзд профессионального и любительского бокса
12.40 - «Поцелуй дракона», остроумный фильм
14.30 - «Болалар соати»
15.30 - «Музыкальный калейдоскоп»
16.00 - «Детский час» - мультсериал
16.45 - «Теле-хамкор» фойдали газета
17.00 - НТТ - Программа пере-дач.
17.05 - НТТ - Мультсериал
17.30 - НТТ - «Махзун чечак-лар», бадий фильм
19.00 - «Ошикона» мусикий дастури
19.45 - «Телехамкор» фойдали газета
20.00 - «Хит-парад - плюс»
21.00 - НТТ - «Розия Султон» бадий фильм, 1 серия
22.30 - НТТ анонс
22.35 - НТТ - «Розия Султон» бадий фильм 2 серия

ЯКШАНБА 16

ЎЗБЕКИСТОН
ТЕЛЕВИДЕНИСИ

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот».
8.40 «Олтин мерос».
8.50 «Имон». Видеофильм. 6-қисм.
9.35 «MAGGI» @ Олтин ошхона.
10.00 «Ватанпарвар».
11.00 «Жидий уйин».
11.45 «Ўшлик наволари».
11.55 «Муҳаббатнинг мангу қўшиғи». Бадий фильм. 1-қисм.
13.20 «Муҳаббатнинг мангу қўшиғи». Бадий фильм. 2-қисм.
14.40 «Меҳр кўзда».
15.25 «Қўшиғимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш)
15.40 «КиноТеатр».
«Болалар сайёраси»:
16.00 «Олтин тож».
16.35 «Айтишув».
17.20 «Рамазон тухфаси».
17.45 «Олтин мерос».
17.55 «Минг бир ривоят».
18.00 «Яхшилик».
18.25 «Оқшом наволари».
18.35 «Портретта чиғилар».
18.50 «Валидол». Ҳажвий қўсатув.
19.25, 20.00, 20.50 Ўзлонлар.
19.30 «Тахлинома» (рус тилида)
20.05 «Омон бўлинг!»
20.10 «50X50». Ток-шоу.
20.55 «Минг бир ривоят».
21.00 «Тахлинома».
21.40 «Охариб».
22.25 «Қўшиғимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш)
22.35 «Ўзбекистон» телеканалда премьерас: «Хеч қачон демагин «хеч қачон». Бадий фильм.
00.40-00.45 Ватан тимсоллари.

20.10 «Йиллар армони».
20.55 «Минг бир ривоят».
21.00 «Ахборот».
21.40 «Парламент вақти».
22.20 «Қушлар давраси».
23.20 «КиноТеатр».
23.40 «Қўшиғимсан, муҳаббат» (SMS. Овоз бериш)
23.50 «Имон». Видеофильм.

«ЁШЛАР» ТЕЛЕКАНАЛИ

6.55 Қўсатувлар дастури.
7.00 Давр.
7.30 «Мунаввар тонг». Информацион даом олиш дастури.
8.30 «Сергайт кампир». «Уйин-чоқлар сири». Мультфильмлар.
8.50 Мафтунингман, диёрим!
8.55 Иқлим.
9.00 Давр.
9.15 ТВ - анонс.
9.20 Кулгуч.
9.30 Болалар экрани: «Сехрли тун».
10.30 Саломатлик сирлари.
10.50 ТВ-анонс.
10.55 «Очил дастурхон» хангома-лари.
11.15 «Кино SMS» танлови.
11.20 «Махобхорат». Телесериал.
12.10 «Заковат». Интеллектуал уйин.
13.05 «Алишер Навоий». Бадий фильм.
14.45 Давр спорт.
15.00 ТВ-анонс.
15.05 Ринг қироллари.
15.55 Чемпион сирлари.
16.15 ТВ-анонс.
16.20 Қўсатувлар дастури.
16.25 «Янги авлод» студияси: Кат-та тавафус.
16.45 «Мультмоша».
17.00 «Қадимги мавжудотлар». Илмий-омабоп фильм 6-қисм.
17.30 «Кино SMS» танлови.
17.35 Жаҳон маданияти хазина-сидан: «Махобхорат». Телесериал (жунловчи)
18.25 Хул келибсиз!
18.45 Сув - ҳаёт манбаи.
18.50 Мафтунингман, диёрим!
18.55 Иқлим.
19.00 «Давр» ҳафта ичида.
19.30 ТВ-анонс.
19.35 Ракурс.

20.00 «Эрта сўнган юлдузлар».
Тўхтамурод Маҳмамов.
20.20 Гап йўқ.
21.10 «Кино SMS» танлови.
21.20 «Муҳаббат ва эхтирос».
22.00 Мафтунингман, диёрим!
22.05 «Кино SMS» танлови якуни Бадий фильм.

«ТОШКЕНТ» ТЕЛЕКАНАЛИ

«Тошкент» телеканали ижодкор-лари «8.00-13.00» га ҳафта деб номланган кўнгилчор информацион мусикий қўсатувлар дастурини эфирга узатади.
18.20 Қўсатувлар тартиби.
18.30 «Болажонлар экрани».
18.50 «Экспресс» телегазетаси.
19.10 «Табриклаймиз, кутлай-миз».
19.40 «Экспресс» телегазетаси.
20.00 «Пойтахт плюс».
20.20 «Нима учун?»
21.00 «Туризм ҳақида».
21.30 Кинопох: «Виктория».

7.30 «Хабарлар».
7.50 «Бодро удро».
8.40 «Хабарлар» (Рус тилида)
9.10 «Непутевые заметки».
9.30 «Пока все дома».
10.20 «Квакво стартлар».
11.00 «Руководителю гротмейстер».
11.20 «Полон бўламан».
11.30 «12.20 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Машъал» (Муборак) - «Бухоро» (Бухоро)
«SPORT». ТЕЛЕКАНАЛИ.
16.55 Қўсатувлар тартиби.

17.00 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Пахтакор» (Тошкент) - «Локомотив» (Тошкент) Тўғридан-тўғри олиб қўсатилади.
18.50 «Талкин». Информацион-тахлилий қўсатув.
19.20 «Болалар спорти».
19.35 «Тайм-аут».
20.00 «Версия». Информационно-аналитическая программа.
20.30 Шахмат бўйича жаҳон чемпионати қўндалиги.
20.40 «Проф-РИНГ».
21.30 Жаҳон спорти: «Еврофутбол».

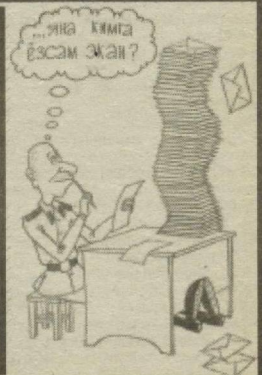
9.05 - «Теле-хамкор»
9.20 - «Детский час»
9.40 - Документальный фильм
10.15 - «Юлдузлар табриги».
11.00 - «Телехамкор».
11.15 - Документальный сериал на узбекском языке
12.00 - «Маленький отважный тостер», мультфильм
13.30 - «Хит-парад - плюс» по-втор передачи
14.30 - «Шоу-бизнес англичан-ки», информацион дастур
14.50 - «Болалар соати»
15.30 - «Айлар орузи».
16.00 - «Детский час».
16.25 - «Хикоя».
16.45 - «Телехамкор».
17.05 - НТТ - «Мультсериал»
17.30 - НТТ - Анонсы
17.35 «Биз билган ва билмаган дунё»
18.05 - НТТ - «Сугдиёна», аёллар учун қўсатув
18.30 - НТТ - «Янги авлод», юлдузлари устозларга
19.00 - «Телехамкор».
19.15 - «Ошикона».
20.00 - «Мусикий табасум»
21.00 «Гладиатор», бадий фильм

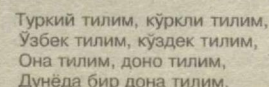
Анави қирларини мени ойим-лариникига олиб бориб беринг, уйда-лигимда, янги сизга тегмасимдан олдин ҳам, қирларини ойим ювар-эдилар.

Расмларни
А. ҲАКИМОВ
чизган.

«Яна қандай ёзсам экан?»

АДИРДА АДАШТАН СОВЧИЛАР

Каромат буви невараси Муҳаммад-ҳакимни уйлантирмоқчи бўлиб юрганди. Унинг кўз остига олиб юрган қизи неварасига ҳам маъкул тушди. Иккаласи маслаҳатлашиб, Турғунбой тоғанинг кенжа қизи Одинага совчи жўнатишди. Совчиларга: "Қариндош-уруғлар бир кенгашиб кўрайлик", - дея жавоб қилишибди.

Орадан икки-уч кун ўтказиб, Каромат бувининг ўзи хабар олиб келадиган бўлди. Чунки у Турғунбой билан бир вақтлар далада бирга ишлашган, уларнинг меҳр-оқибати бошқача эди. Муҳаммадхаким эса шерикларига қўшилиб, шаҳарга мардикор ишлагани қатъий бўлди. У тўрт ёшлиғида ота-онасидан айрилиб, бувисининг қўлида қолганди. Етмиш тўрт ёшга кирган Каромат буви ҳар кун намоздан сўнг неварасини уйлаб-жойлаб, юзи ёруғ бўлишини Худодан сўрайди. Муҳаммадхаким ҳам толганини бузмай-нетмай бувисига олиб келиб беради. Иккаласи бир-бирига суяниб қолишган.

Ана шу кўнларни Муҳаммадхаким ишдан қайтаётган эди, уч кўнанинг бошланчида шу маҳаллалик йигитларни чаққонлаштиришганига қўзи тушиб қолди. Афтидан улар пивоҳонадан чиқиб, шаҳарга мардикор ишлагани қатъий бўлди. Уларнинг орасидан ажралиб чиққан Алишер Муҳаммадхакимнинг йўлини тўсиб қикди.

- Хой, менга қара! Ўзингни қимлигингни биласанми?

Муҳаммадхаким тўхтаб, Алишерга таажубланиб қикди.

- Ким эканман?

- Ким бўлардинг, нари борса мардикорсан!

- Мардикор бўлсам, нима қилибди?

- Нега Одинага совчи қўйдинг? - дангалига кўчи Алишер.

- Совчи қўйганим билан сенинг нима ишинг бор?

- Мен яхши кўраман уни, бундигини?

- Яхши кўрсанг, сен ҳам совчи қўй. Унинг отаси кимга узатишни ўзи билди.

Хозир кайфнинг бор экан, бошқа пайт гаплашайлик.

- Ким бўлибсан сен, ақл ўргатгани? - унинг ёқасидан олди Алишер.

Яхшиямки, Алишернинг жўралари иккисини айириб қўйишди. Худди шу пайтда Алишернинг акаси Ашур чаққон келиб қолди. У укасини алдаб-сулдаб машинасига ўтказди-да, унинг юзига

боқди.

- Ҳа, нега жанжаллашяпсан?

- Анавини кўрмайсизми? - қўл силтади Алишер. - Бизни назар-писанд қилмай, Одинага совчи қўйдирибди. Ким бўлибди, у?

- Шунга ёқалашяпсанми? Уни урмайсўкмай тўнини ечиш керак. Бунақа ишни менга қўйиб бермайсани, қизишмай...

Ашур чаққоннинг номи ҳамманинг оғзи-га тушган. У тижорат билан шуғулланиб, иш битиришга шунақам уста бўлиб кетганки, ҳатто, бир гал самолётга кеч қолиб, ҳавога кўтарилган самолётни қайта қўндириб, унга ўтириб учиб кетган экан. Унча-мунча ишни ўтирган жойида чўнтак телефони билан ҳал қилади-қўяди. Хуллас, Ашур чаққон ҳар қандай ишни, кампир шафтоли ёғунча ўзининг фойдасига ҳал қила олади.

Ана шу боисдан Ашур чаққон ишни "ис-сифид" ҳал қилмоқчи бўлди. Чунки унинг укаси Алишер эрка, ўжарроқ эди. Бу иш пайсалга солинса, Алишер битта ишқал чиқариб қўйиши ҳам ҳеч гап эмасди. Ашур ҳали ёғи ҳам артилмаган "Нексия"сини дарҳол аммасининг уйи томон елдирди. Аммаси Зиёда кампирга янги қовуш-мақсиларни қийдириб, уни отасининг эшигига олиб кетди. Аммо Алишернинг юрагидан урган қиз, унинг отасига маъкул тушмади. Сабаби, унинг назарида ўша қизнинг отаси жиндай "пастроқ" табақадан эди. Турғунбой ижара-чилик билан рўзғорини учма-уч тебрати турганди. Амма ҳам совчиликка боришга жиндай эътироз билдирган бўлди.

- Жиндай шошмасак бўлармикан? Анави Каромат кампир ўша қизга совчи жўнатибди. Ҳали уларга тайинли жавоб қилишгани йўқ экан. Қариндош-уруғлар бир кенгашиб кўрайлик, дейишбди.

- Демак, ҳозир айти пайти экан, - ўз фикрини айтди Ашур чаққон. - Уларга розилик бериб қўйишса, Алишерни қаердаги қаланг-қасанглар тепалаб кетишган бўлмайдики? Бу ерда орийат деган гап бор. Бунақада Алишернинг тинч-ота олмай қоламиз. Қизнинг отасини қўндиришни менга қўйиб беринглар.

Хуллас, апил-тапил тайёргарлик қўришиб, уч киши совчиликка жўнаб кетишди. Машинага Алишернинг ўзини ҳам ўтказиб олишди. Чунки Ашур билан аммаси совчиликка киришганда, Алишер бериқоқда машинани поймаб турадиган бўлди. Йўлни яқинроқ қилиш учун Ашур

чаққон машинани адир оралаб ўтган ва ҳали асфальт босилмаган тупроқли йўлга бурди. Шу йўл тўппа-тўғри адирнинг юқори қисмида турадиган Турғунбой ақанинг ҳовлиси олдида чикарди. Айнан Ашурнинг ўзи мана шу йўлни танлади. Бу ишга бошқаларнинг назари тушмагани маъқулроқ эди.

Аммо бир фурсат ўтмаёқ, чарақлаб турган Куёш нуруни қорамтир булутлар тўсиб, жала қўйиб юборди. Ашур машинани орқага қайтармоқчи бўлганида, аммаси: "Ишимиз орқага кетмасин, олдинга юравер", - деди.

Адирнинг шўрроқ тупроғи жалада суюлиб, ҳам ёпишқоқ, ҳам сирпанчик бўлиб қолганди. Машина қиялиқдан қўтарилаётган пайтда олдинга торта олмай қолди. Сирғалиб орқага сурилиб кета бошлади. Охири жарлик ёқасига ёнбошлаб, жала суви ювиб келган лойқага ўтириб қолди. Бу ердан чиқиб кетишга уриниш бефойда эди. Машинани фақат бульдозер ёрдамидагина судраб олиб чиқса бўларди. Бу иш аслида Ашур учун ҳеч гап эмасди. У чўнтак телефонини олиб, номер терди. Бироқ телефоннинг хизмат зонасидан ташқарига чиқиб қолишган экан. Ҳеч қаер билан боғланиб бўлмади. Бунинг устига Алишер қорнини чангаллаб, "вой-вой"лай бошлади. Афтидан ачиган пиво ичгани учун унинг қорни оғриб қолганди. Жала баттар авжига чиқди.

Ашур асабийлаша бошлади. Чўнтак телефони ишлаганида ҳам ернинг тағидан бўлсаюм бульдозерни топтириб келган бўларди. Бу ёқда Алишер буралиб-инграр, Зиёда кампир эса, ўтирган жойида ич-этими ёб: «Машинани орқага қайтарма», - деганига минг пушаймон бўлаётганди. У жалани енгилгина ёғиб ўтиб кетади, деб ўйлаган экан. Алишер эса вой-войлаб битта гапни такрорлай бошлади.

- Уйга қайтайлик ака, ўлиб қоламан. Уйга қайтайлик ака, ўлиб қоламан...

- Вой, амманг жонингдан! - энтиқди Зиёда кампир. - Қаёқдан ҳам мана шу йўлга юравер дедим-а? Шунақам беҳосият йўл бўладими?

- Бу лаянати жала йўлга чиқишимни кутиб турган экан, - кафтини рул чамбарагига зарда билан урди Ашур. - Сал ўзингни тут ука. Бунақада ёрилиб кетаман. Сени ниятингга етказайлик, деб йўлга чиқканди. Энди нима қилдик?

- Уйга қайтайлик ака, ўлиб қоламан...

Ашур бошқа чидай олмади. Машина эшигини очиб, ташқарига чиқди. Шаҳарда аяб қиядиган енгилгина ёғи туфлисини таваққал қилиб, лойқага босди. Ана шу лаҳзада жала уни савалаб ташлади. У қайтиб ўзини машина ичига олмоқчи бўлди-ю, фикри бирдан ўзгарди. Лойка йғилиб, машинани жарликка суриб олиб кетиши ҳам мумкин экан. Ашур машина эшигини бекитаётди, шундай деди:

- Жиндай чидаб турасизлар. Мен қишқоқ бориб, бульдозер топиб келаман. Шундай дея, у беш-ун қадам босгач, фикри ўзгарди. Сабаби қишлоқда барибир бульдозер йўқ эди. У йўлни ўзгартириб, ўнг томонга бурилди. Боя катта йўл бўлида йўл қурувчиларининг ишлаётганини кўрганди. Бироқ туфлисига лой илашиб, қадам олиши тобора мушкуллаша бошлади. Йўл-йўлакай чўнтак телефонини бир неча бор олиб, унга қулқот тутиб кўрди. Ҳеч қандай ўзгариш йўқ эди.

У тойилиб-тиккаланиб олдинга юраверди. Катта йўл бўйига чиқиб олсак, бир амаллаб бульдозер топишига ишонарди. Агар чўнтак телефони ишлаганда-ку,

ҚИССАДАН ҲИССА

вертолётни ёрдамга чақириб ҳам қўлидан келарди. Нима қилсинки, мана шу ҳувиллаган адирда, нишлаб ёғаётган жалада сўкиниб, қуйиб-пишиб, олдинга интилишга мажбур бўлиб қолганди. Унинг туфлисига ёпишган лой катталашиб, гуваладай бўлиб, юришга қўймаётганди.

Аслида бу ерлар Ашурга беш панжадек таниш эди. Лекин адир ён бағрида босган қадами тойилиб, ўзини тиккалаб юриш машаққатли эди. Бора-бора унинг енгил туфлиси ивиб, тағлиги сўтилиб, орқада лой билан қолиб кетди. Энди у пайпоқчан одимлай бошлади. Бир зум ўтмаёқ, оёғи ачишиб, азобдан инграб юборди. Шу пайт унинг кўзига эшак минган оқсоқол кўрингандай бўлди.

- Ассалому алайкум, отахон! - Ўша томонга интилди у.

- Ваалайкум ассалом! - Жавоб қилди оқсоқол эшакнинг тизгинини тортиб.

- Ҳа, ўғлим, қаёққа бормоқчи эдингиз?

- Катта йўл бўйига чиқмоқчи эдим, - жавоб қилди Ашур. - Машинани йўлда лойга ботиб қолди. Бульдозер топиб келмоқчи эдим.

- Хозир у ёққа ўта олмайсиз. Жилғада сув тошиб оқаяпти.

- Ўзингиз қаёққа кетаяпсиз?

- Ҳўжақишлоққа. Кенжа қизимнинг кўзи ёриган экан. Унинг чақалогини қулоғига азон қақириб қайтаёман.

Сизга қандай ёрдам берсам бўлади?

- Йўлда бульдозер кўриб қолсангиз, айтиб юборинг.

- Ҳўп, ўғлим! Яратган Эгам баъзан бандасининг йўлини мана шунча тўсиб ҳам турар экан. Ҳи, жонивор!

Ашур чаққон нима қиларини билмай, шу жойда ҳолсизланиб туриб қолди. У энди ростмана сарсон бўлган эди...

Бу ёқда Алишернинг инграйвергани амманинг юрагини эзиб юборди. Қоронғу тушиб қолаётган бўлса ҳам Ашурдан дарак йўқ эди. Алишер қорнини ўриндиққа босиб, ҳамон ўша гапини такрорлаётганди.

- Аммажон, уйга қайтайлик, ўлиб қоламан...

Бу пайтда Муҳаммадхаким ўзининг иссиққина ўрнида ухлаб ётганди. Албатта у Алишернинг гапларидан ранжиган ва уйга келиб, бу ҳақда бувисига айтган эди. Каромат кампир эса ҳар галдек пешин намозини ўқиб бўлгач, Тангрига илтижо қилиб, мушкулларни осон қилишликни сўраб, ёлворганди. Муҳаммадхаким ҳам, Каромат буви ҳам қасдма-қасдига иш тутиб, совчиликка йўл олишларини адирда туни билан азоб-укубат чекиб чиқишганидан умуман беҳабар эдилар.

Қариндош-уруғлари адирда адашган совчиларни фақат эртасига топиб келишди. Бир кечада Ашур чаққоннинг сочлари оқариб кетганди. Ашур чаққонга қўшиб аммани ҳам, Алишерни ҳам касалхонага ётқизишди. Худди ўша кун Одинахон Муҳаммадхакимга унаштирилди.

Янгиободда тўй бўлди. Каромат буви неварасини уйлантириб, орзусига етди. Бундан хулоса шуки, Тангри ҳамма нарсасига изн берар экан-у, аммо бировни менсиманнинг ниятини асло ижобат қилмас экан. Қаерда гурбат деворига бошини урганларни қўрсангиз, билингки, уларни албатта манманлик қусури тўғри йўлдан адаштирган бўлади.

Комилжон Нишонов,
Айдижон шаҳри.

ҒАЛАТИ "МАСЛАҲАТ"

Назир бригадирнинг кичик куёви бу гал негадир хомуш кўринди. Саломни ҳам узатмади. На-чора, куёвини пайғамбарлар ҳам сийлаган.

Бригадир кўрпачани қалин солдириб, уни тўрға тақлиф этди. Сўнг уйлади: "Ўзи-ку, қизимни бергунимча ҳовлим-

га мўралайвериш, деволимнинг нақ ярмини кўчирди. Яна нима етмаётганикин, бу кишимга..."

Шунда куёви аста кўнгил ёрди:

- Ота, қизингиз врачликка тиш-тирноғи билан ёпишиб, уйга ҳеч қарамай қўйди. Эрта кетиб, кеч келади. Касалхонада кун ора навбатчилигим бор. Га-

пирсам: "Ҳали илмий иш қилишим керак", - дейдим-ей...

- Ие, ота ўғил, бунинг осон йўли бор. Шунини бир синаб кўрмайсизми? - деди Назир бригадир куёвиги кўз қисиб.

- Қанақа экан у, осон йўли?!

- Бунақа аёлни яхшилаб калтаклаб туриш керак. Ана шундан кейин эси кириб, уйим-жойим дейдиган бўлади. Ҳа! Кўёв қулимсирди. Қалласини қашиб, ўрнидан турди. "Ҳай,

мен борайин", - деди. Қайнота куёви билан хўшла-шаётиб, қулоғига деди:

- Тагин юз-қўзини қўқартириб ташлама-а, ота ўғил. Шунчаки урган бўлинг-да...

Шунда куёв қулиб юборди. Сўнг қалласини чайқаб деди: - Ғалати гап қилдингиз-да, ота. Қизингизни бошимга кўтарсам-кўтараману, асло чертамасман. Мен келиб-келиб сиздан мас-

«Еттиқишлоқ»
ҳангомалари

чиқиб кетди.

Назир бригадир унинг ортидан эшик ёпаётди, айёрона илжайди. Кейин ўз-ўзига сўзланди:

- Тавба, ўтган сафар катта куёвим ҳам худди шунақа деб чиқиб кетувди!

Гулчеҳра ЖАМИЛОВА

Эрта тонгда телефоннинг тўхтов-сиз кўнгиригидан уйғониб кетдим. Юрагим сесканиб, ҳойнаҳой "Шаҳарлараро", - дедиму, югуриб бориб телефон гўшагини олдим. Опамнинг ташвишли овози эшитилди: "Тезроқ етиб келгин, онам касал бўлиб қолдилар"...

Бундай хабардан саросимага тушиб, йўлга чиқар эканман, Самарқандга доvon орқали кетишимни ўйлаб анча таскин топдим.

Айни туш пайтида Тошкентга етиб борганимда, бекатда битта йўловчига махтал бўлиб турган ҳайдовчи қўлимдаги юкларимни олиб машинага ўтказди. Орқа ўриндикда мен ва 9-10 яшар қиз-

да биздан бахтли-тахтли оила йўқ эди. Йиллар ўтиб 2 ўғил, 2 қиз яъни тўрт фарзандли бўлдик. Лекин, афсус бундай бахтли кунлар узокқа бормади. Тўртинчи фарзандим билан туғруқхонада ётганимда, эрим автохалокатга учраб, ўзига келолмай, дилидаги сўзларни айтолмай ҳаётдан кўз юмди. Мен уни ҳатто охириги йўлга кузата олмадим...

Аёл оғир "уфф" тортиб, тиззасида ухлаб қолган неварасининг сочларини тузатиб, сўзини давом эттирди.

"Шундай қилиб мен 24 ёшимда айрилиқ доғида куйиб-ёниб, ўзим есир, болаларим етим бўлиб қолдик. Йиллар ўтиб, яралар битиб,

тиб олишга кўндира олмадим. У кўнгли очик, соддадил бўлиб: - "Кўйинг, ойижон, ўзим отасиз ўсдим, бир кун инсофга кириб қолар. Қолаверса, шундай ҳам зўрға юрган, фақат менга суяниб қолган қайнона-қайнотамни ташлаб кетишга кўзим қиймайди", деб мени юпатар, тинчитар эди. Дарҳақиқат, орадан кўп ўтмай қудаларим ёлғиз ўғлининг қора қилмишларидан дод-фарёд чекиб, бу бевафо дунёнинг ғаму ташвишларидан тўйиб, бирин-кетин оламдан ўтишди. Орадан бир йил ўтгач, қизим шўрлик ўғиллик бўлди. Лекин, билганингизда эди, қизим билан чеккан азиятларимизни. Кувимнинг гиёҳвандлиги, гўдакда оғир асоратлар қолдириб, у жуда нимжон, касалванд бўлиб ўсди. Бундан ташқари, қизим шўрлик кунда кечкурун уйдаги қайчи, пичокларни

Турмуш сабоқлари

лаёлмас, уни кучиб эркалаёлмас эди.

Кунларнинг бирида қизим ярим тунда ўзгариб, бурун атрофлари кўкариб қолди. У тўхтовсиз алаҳсирар, гоҳ хушига келар ва яна хушидан кетар эди. Қизим кўзларини катта очиб, шифтга узок тикилиб, тугилиб-тутилиб гапира бошлади: "Онажоним, мен сизга фақат ташвиш келтирдим. Рози бўлинг, мендан онажоним, оқ сунтигизни оқлаёлмадим... Онажоним, илтимосим шуки, болаларни етимхонага берманг. Қизалогимни эҳтиёт..." деди-ю, охириги сўзларини айтолмасдан, қаттиқ бир тортишди-ю, жон таслим қилди. Шундай қилиб, қизим Гулсанам гулгун 29 ёшида ёруғ оламдан кўз юмиб кетди.

Қизимнинг ўлимидан сўнг менинг соғлигим ёмонлашди. Лекин мени шу иккала болага қараш, парваришlash, уларга ҳам ота, ҳам она бўлиш ҳисси менга сабр-қаноат, куч-қувват берар эди.

Мен эса: "Болаларнинг отаси-чи, отасининг тақдирини нима бўлди", - деб секин сўрадим.

Аёл оғир хўрсиниб: - "Отасими, уни асти сўраманг", - деди - Қизимнинг вафотидан сўнг уч йил ўтар-ўтмас, куёвим уйдаги ҳамма нарсани сотиб бўлгач, ҳовлини ҳам сотувга қўйди. Кеч куз эди шекилли, у ҳовлини сотиб пулини белига тугиб кетаётганда ўзига ўхшаш гиёҳванд ўртоқлари уни ўлдирди, пулини олишиб, ўлигини эса шаҳар четидаги ариққа ташлаб юборишган. Шундай қилиб, гиёҳвандлик деган офат бир оиланинг бошини еб, норасида гўдакларни етим қилиб, ота-она меҳрига зор қилиб, қон қақшатиб кетди..."

Аёл секин бошини кўтариб, на-мланган кўз ёшларини даструмо-ли билан артиб, сўзида давом этди:

"Истода икки ёшга кириб-кирмаган бола эди, онаси ўтганда, лекин неварам Фаррух 7 ёшда эди, ўшанда. Мана 8 йил бўптики, у ҳар кун ётиш олдидан онасининг суратини олиб, бағрига босиб, сўнгра уйкуга кетади. Менинг эса уйқум қочиб, тунлари билан илондай тўлғаниб, фарзанд доғида қуйиб кул бўлган юрагим ўртаниб чиқади..."

Аёл бир зум тўхтаб, атрофга қараб манзилга яқин қолганини англаб ҳикоясини тугатди. Буви-сининг тиззасида ухлаб қолган Истода ҳам уйқудан уйғониб, шишинкарган кўзларини ўқалаб, туши тараддудини кўра бошлади. Муяссар билан хайрлашар эканман, Истодани маҳкам кучиб: "Сен ҳақингда албатта ёзаман, токи асримиз вабоси бўлган гиёҳвандлик қанчадан-қанча ёш умрларни ҳазон, хонадонларни вайрон қилганлигини одамлар билсин, эшитсин! - дея аҳд қилдим.

Одамлар, қачонгача тирикчилик, деб югуриб-елиб, тирикликнинг бебаҳо неъматини бўлиш фарзанд тарбиясига бефарқ қараймиз?! Қачонгача ўз юртимиз қилиб, ўзга юртларни кезиб бахту-тахт ахтарамиз-у, орқамиздан термулиб, йилга қолган жондан азиз фарзандларимизни бахтсизликка дучор қиламиз? Болаларимизнинг бахту-саодати элимизнинг, юртимизнинг бахту-саодати эмасми?! Ахир Эл-юрт она ва бола бахтидан бошланади-ку?!

Раъно ХИММАТКУЛОВА
Фарғона шаҳри.

ОНА-БОЛА БАХТИ — ЭЛ-ЮРТ БАХТИ

фарзандлар улғайиб, оғиринг энгил бўлиб, Оллоҳга шукроналар қилиб юрган-имда, бу шўрлик бошимга яна янги ғаму ташвишлар тушди.

Икки ўғилни ўйлаб, 3-фарзандим Гулсанамни 17 ёшида таги-туғли, обрўли оилага келин қилиб узатдим. «Ақлли ота-оналарнинг фарзанди, ақлсиз бўлармиди?» - деб куёв бола-

часи билан ёши каттарок аёл ўтирар, олдинда, ҳайдовчининг ёнида эса ёшроқ йигит, "талаба шекилли" кетар эдик.

Ёнимдаги аёл билан бир пасда танишиб, кимнинг қаерга, нима иш билан кетаётганилигини билиб ҳам олдик. Ўзини Муяссар, деб таништирган аёл, тожикча талаффуз билан қийналиб гапирар, ёнида ўтирган қизалоқ, невараси эканлигини, уни Тошкентда даволатиб қайтаётганлигини уқтирар эди. Мен эса унга: "Хижолат бўлмай, хоҳлаган тилда гапираверинг, ҳар иккала тил ҳам мен учун она тилидир", - деганимдан кейин бемалол гаплаша бошладик.

Аёл билан гаплашар эканман, буви-сининг пинжига кириб олган, қорачадан келган, қош-кўзлари тим қора, истарали қизча эйтиборимни тортди.

Секин эгилиб, қизчанинг нозик бармоқчаларини силаб исмини сўрадим. У эса ийманибгина: "Истода", - деб жавоб берди. Мен эса унга: "Исинг жуда чиройли", - дедиму, секин бувисига қараб: "Бундай чиройли исмини қаердан топгансизлар, жуда ажойиб", - деб қўйдим.

Аёл эса оғир "уфф" тортиди-ю, "Бунинг тарихи жуда узун", - деб жавоб берди.

Бироздан сўнг, Муяссар менинг болани суйиб эркалаётганимдан юрагида илиқлик пайдо бўлди, невараси Истоданинг қисқа ҳаётидаги оғир қисмати ҳақида сўзлай бошлади...

"Мен, ота-онамнинг ёлғизгина, эркагина қизи эдим. Ота-онам тезроқ оруз-хавас кўрайлик, деб мени 17 ёшимда эрга беришди. Эрим ақлли, оғир, вазмин йигит бўлиб, мени еру қўкка ишонмасди. Дунё-

ни ҳатто сўраб-суриштирмадим. Қизим шўрлик отасиз ўсди, болалигида кўролмаган бахту тахтни энди кўрсин, деб катта умидлар қилдим. Минг афсуслар бўлсинки, мен ўз қўлим билан қизимни бахту тахтга эмас, тириклайин ёниб турган ўтга ташлаган эканман..."

Аёл индамай қолиб, узокларга тикилиб, оғир хўрсиниб сўзлай бошлади. "Бир кун ярим кечада эшикнинг тақиллашидан сесканиб кетдим. Югуриб бориб дарвозани очганимда, остонада қизил қонига беланган, юзлари моматалоқ бўлиб шишиб кетган қизим Гулсанам зўрға оёғида турар эди. Мен юрагим ёрилгудай: "Дод!", - деб, қизимни бағримга босиб, уйга киргиздим. Ушанда қизим ҳомиладор бўлиб, ой-куни яқинлашиб қолган эди. Кейин билсам, ўша кун қизимнинг қайнона-қайнотаси меҳмонга кетиб, ёлғиз қолганида, эри ярим тунда маст ҳолда келиб, қўлга тушган нарса билан қизим шўрликни урган экан.

Уша машўм тунда қизимни "тез ёрдам" билан касалхонага олиб борганимда, у калтак зарбидан инграр, оғир тўлғоқ азобини тортар: «Болаларим асранглар», - деб дўхтирларга ялиниб-ёлворар эди. Лекин, на чора, тақдир экан, бир-биридан ширин эгизак ўғиллар туғилди-ю, ёруғ дунё юзини кўролмай қизим шўрликни қуйдириб кетишди...

"Кейин билсам, куёвим нафақат ичкилик дардига, балки гиёҳвандлик, деб аталган офат балосига ҳам учраган экан. Шундан сўнг, менинг ҳаётимда фароғатли эмас, балки фалокатли кунлар бошланди. Баъзида ярим тунлари биров бўғзимга пичок қадаётгандай ирғиб турар, алаҳсираб чиқар эдим.

Қанча уринмайин, қизимни ажра-

яшириб, бир қўлида кийим-бош солинган бўғчаси, иккинчи қўлида боласи билан келаётган бало-қазога қарши қочишга тайёр турар эди. Баъзида эса эри чекиб келиб, қутурган итдай қувган пайтларида ертўлада тунарди.

Кунларнинг бирида, қизимнинг яқин қўшниси келиб тезда етиб боришимни айтди. Бундай хабардан жоним чиққудай етиб борсам, дарвоза ланг очик, ҳовлида ҳеч ким йўқ эди. Кўрқиб кетиб, неварам Фаррух-ни номини айтиб, секингина чақирдим. Бироздан сўнг ҳовлининг бурча-сига бекиниб, пиқ-пиқ йиғлаётган болани топиб олиб, "Ойинг қани?" - дедим. У эса кўз ёшларини артиб "Тез ёрдам"да олиб кетди, деб менинг бўйнимга осилиб: "Бувижон, кетайлик, қочайлик бу ерлардан, да-дамдан жуда қўрқаман, бизни ба-рибирарм ўлдиради, катта бўлсам ўзим боқаман сизларни бувижоним", - деб йиғлар, ёлворар эди.

Мен боланингетаклаб касалхонага югурдим. Қизим хушсиз ётар, дўхтирлар муолажа қилар эди. Бироздан сўнг ўрта ёшлардаги истарай дўхтир аёл чики: "Опажон, кўп куйинманг, қизингизни касали буйрак, жигар билан боғлиқ. Ҳамма дори-дармонларни қиялпмиз. Лекин..." - дўхтир бир дам индамай қолди. Мен эса томоғимга бир нарса тақилландай: "Нима, лекин... Айтинг дўхтиржон, тўғриси айтинг. Нима бўлган ўзи?", - деб йиғлар, ялинар эдим. Менинг бу ҳолатимдан хижолат чеккан дўхтир: "Тинч-ланинг, хавотир олманг, фақат шуни айтмоқчи эдимки, қизингизнинг 5-6 ойлик ҳомиласи бор", - деди-ю шошилиб кетиб қолди.

Шундай қилиб қизим узок вақт буйрак касалликлари марказида даво-ланди ва кўзи ёрди. Мана шу сиз кўриб турган қизча дунёга келди.

Биз она-бола қизчанинг эсон-омон туғилганига шукроналар қилиб, ғаму-ташвишлар, аламу-андухлар, сарсону-саргардонликлар тўхтасин, Оллоҳ шу гўдақнинг отасига инсоф берсин, деб унинг исмини "Истода", деб қўйдик. Лекин, минг афсуслар бўлсинки, гиёҳвандлик деган газанда қизим шўрликнинг бутун аъзойи-баданини қакиб, захарлаб бўлган экан..."

Аёл индамай қолди. Машина эса елдай учи бора, манзилга шоши-лар эди.

Қизим бечора, - деб давом эттирди у бироз нафасини ростлаб ол-гач, - сурункали дард азобидан қий-налар, гўдагини ҳатто эмизолмас, дийдорига тўёлмас эди. Баъзида тунлари: "Ойижоним, беринг бола-мин, бирпас бўлса ҳам бағримга бо-сай, оналик меҳрига қонай", - деб қўлига олмоқчи бўлар эди-ю, ма-дорсиз қўллари билан болани уш-

Кеча онамдан телеграмма келибди. Шифохонага тушибди. Бу хабар бутун вужудимни таҳликага солди. Ҳамма ишни ташлаб, йўлга отландим. Ўқиш, иш, ижара ҳаққи деб онамни кўрмаганимга ҳам 6 ой бўлибди. Ўз-ўзимдан оғриниб кетдим. Шу тобда поездининг тақа-тақи кулоғимга кирмас, кўз олдида онамнинг офтобдо қорайган истарали юзи, беозоргина жилмайишлари миктигина жуссаси гавдаланди. Кўзимдан шоввиллаб ёш тўкилди. Бир ёнимда боласини изгириндан ҳимоя қилиш учун бағрига босиб кетаётган аёл ўзини бахтиёр сезса, бир ёнимда тишлари тўкилган онасига нонни чайнаб едираётган ўғилнинг бахти дунёга сиймасди. Дунёда улардан бахтлироқ

ОНАЖОНИМ-ОФТОБИМ

деб кўшиқ хиргойи қиларди. Баъзан колхозчи эркаклар онамни ўртага олиб, кўшиқ айтишини хоҳлашса орим келарди. Онамнинг кўйлагидан тортиб, кўшиқ айтмаслигини жуда хоҳлардим. Энди билсам, онамнинг булбулдек овози бўлган экан. Ота-онам колхознинг бир чақасига ҳам хиёнат қилмаган. Шийпоннинг омонатига деворига кerosинли чирокни ёқиб уйни ёритарди. Эрталаб 200 қақирим наридаги мактабга от-аравада борарди. Колхоз тарқагач, биз кўчада қолганмиз. Онам кишин-ёзин

ОМОНАТ ДУНЁ...

киши йўқдек эди гуё. Дилимда бир оғриқ турди. Мен онам учун нима қилдим? Ҳозир ҳам тўшақда ўз жонини ўйламай: "Худо, қизимга инсоф бергин... Қизим, бегона юртларда тентираб юрма...", деб алаҳсираётгандирлар.

Бечора онагинам... Онажон шу тобда нега ёнингизда эмасман? Мен ҳам боламан-ми? Саволлар ич-этими ейди. Ташқарида ёғётган ёмғир хиди димоғимни куйдиради. Онамнинг оёғи иссиқкина бўлиб юрсин деб, сотиб олган туя жунли пайпоқни оҳиста юзимга босаман.

Онамнинг айтишларича мен далада туғилган эмишман. Дадам колхозда сувчи бўлиб ишлагани сабаб, дала уйимиздан анча узоқлиги боис шийпонда яшаганмиз. Эсимда, онам дадамга қарашиб пахтага сув тутар, йигим-теримдан кейин ғўза гарамини беш-олти қақирим нарига таширди. Онам билан юлғинзорли эски зовур орқали (ҳозир ўша ташландиқ зовур колхозга сув ўтадиган катта Қарши каналига айланган) фермада сигир соққани борарди. Онам чиройли, хушчақчақ аёл эди. Талашган билан таллашиб, айтишган билан айтишги ҳаққини айлариб оларди. Ҳаётнинг қўйқаси бўғзига етганида ҳам ҳеч кимга чурқ этмасди. От-аравада кенг даладардан кетиб борарканмиз, бўғзини куйдирган дардларини баланд-баланд овозда:

Бу кунлар ҳам
омонатдир,
йўллар мангу, йўллар
мангу...

далада ишлайвериби, бел-оёғининг оғригидан ерқўни титратарди. Дадам: "Колхозда ишлаб-ишлаб навқирон ёшлигимиз, умримиз ўтди. Онамнинг тузалишига колхоз ёрдам беради", деб бир ой деганда расига учраган. Раис нима-ларнидир пеша қилиб, ёрдам беролмаслигини айтган. Ушанда отам ардоқлаб юрган медалларини "Ҳе, колхозни энасини...", деб отиб юборганича ҳали-ҳали қўлига олмайдди. Ушанда ҳам онам: "Кўйинг бизни кунимиз колхозга қоптими? Ўғлим битта кўйини сотса, бир дунё дори-дармон беради", деб отамни

тинчлантирган эди. Акамнинг эса бир сурув қўй-қўзиси жалада қолиб, нобуд бўлганидан уйга ҳам йўламасди. "Она кўрасиз ўқиб, ўзим сизни даволатаман", деб жон-жаҳд билан ўқишга кириш учун тайёрлангандим. Ота-онам сўнгги чақасигача сарфлаб, мени ўқитди. Ҳўш, мен ота-онам учун нима қилдим? Имкони борида ота-онамдек зорланиб юрган одамларга ёрдам қўлини чўздимми? Йигирмада қилиб улгурмаган яхшиликни энди қилишга умрим етармикан?... Узоқ хўрсинишдан кейин поезд Қаршига етди. Бекатга тушганимдан оқ тўғри шифохонага йўл олдим. Ҳали атроф оқариб улгурмаган эди. Шифохона эшиклари ёпиқ, Темир дарвозага суянганча интизорлик билан тонг отишини кутдим. Кўзимга оқ халатлилар кўрина бошлади. Ўзимни очилган эшик томон урдим. Онамнинг палатасини аниқлаб, хонасига шошилдим. Фариштадек онам кўзларини юмганича бир аҳволда ётарди. Онамнинг тепасидаги шифокорга: "Онам тузаладими, кўзларини очадими, яшайдими..." дея кетма-кет саволлар берардим. Шифокор эса аросатда, танг аҳволда эди. Икки-уч кундан сўнг хайрият, онажоним кўзларини очди. Онамни қаттиқ кучоқлаганимча хўн-хўн йиғладим. Онам сочларимни силаб, ўпарди. Одамнинг умри шунчалар омонатлигини шу кунлар ичида тушундим. Онамнинг дардли, оғрикли қўшиқларини энди англаётгандекман.

Адиба УМИРОВА.

ЁЛҒОНЧИ ЧЕВАР

Мактаб бошланишига яқин қолган кунлар эди. Икки қизимни олиб Гулистон бозорига бордим. Кун яримлаб қолди ҳамки, кўнглимга ёқаганим форма-фартук топа олмадим. Ярмаканинг бошида хусусий тикув цехи бор экан. Қизлар кўйлак тикишгаётган экан. Мен қизларимга метрлаб олиб, шу ерда тиктириб берсам-чи, деган уй билан шу ерга кириб бордим. Олдimgа қорачадан келган бир қиз югуриб келди.

- Нима хизмат, опажон? - деди. Мен:

- Қизларимга форма-фартук тиктирмоқчи эдим, - дедим.

У бўлса матони ўлчаб кўриб:

- Формага 2.60, фартукка 1,5 метр мато кетади, - деди.

Мен матони олиб бердим. У қиз бўлса:

- Мато шу ерда туриб турсин. Биз буюртмани навбати билан оламиз. Ҳозир бошқа қизни навбати эди. Сиз кетаверинг. Мен якшанба кунга тайёрлаб қўяман, - деди.

Мен ишондим ва уйга қайтдим. Якшанба кун қизларимни олиб, яна келдим. Шериклари тикувчи ўшанда бери келмаганини айтишди. Мен ноилжой уйга қайтиб келдим. Иш вақтим 9дан 17гача бўлганлиги сабабли факат якшанба кунги бўш бўлардим. Ундан кейин яна икки марта келдим. Борганимда форма билан фартукни биттасини тикиб, ташлаб кетганини айтишди. Шунда ҳам, ўзи йўқ. Уларнинг тикилишини кўрсангиз, чевар бўлмасам ҳам мен улардан яхши тикаман. Формасини гапирмасам ҳам бўлади. Енглари калта, ёқаси кўпол бўлса ҳам айтиш худди итнинг қўлогини ўзгинаси, оддийгина фартуки ҳали тақилмай сўқилиб ётибди. Ҳамма ёғи улоқ.

Кейинги форма-фартукни сўрасам, енгига мато етмай қолганлигини айтишди. У қанақа чевар ўзи, ўлчаб айтганини олиб бергандим. Мен сир бой бермадим, лекин жуда жаҳлим чиқди. "Бошлиқларинг ким", - деб сўрадим. "Бошлиғимиз бу ерда йўқ, бизни ишимизга бошлиғимиз жавоб бермайди. Ҳамма ўзи учун жавоб беради", - дейишди. Мен: "Унда у кизнинг манзилини беринглар", - дедим. "Биз манзилини билмай-

миз, исми Дилдора. 1-"Боёвут"дан келади", - дейишди.

Шундай қилиб на бошлиғини ким эканлигини, на бу "эпчил" чеварнинг қаерда яшашини билолмадим. Гапларидан шунини билдимки, ҳар бир қиз ойига маълум миқдорда ижара пули тўлаб туришар экан. Бу даргоҳнинг эгаси ижара пулини олгандан кейин ҳеч бўлмаса: "Нима бўлапти? Ишларинг жойидами?" - деб хол-аҳвол сўрамайдими? "Менга пулини берса бўлди", деб юр-верадими? Бу ёлғончи чевар, ким билади, мендан бошқа яна неча кишини сарсон қилганикин... Менга ўхшаб ойлик ҳисобига яшаётган одамлар шунақанги яна битта ёлғончига учраса, холи нима кечади?!

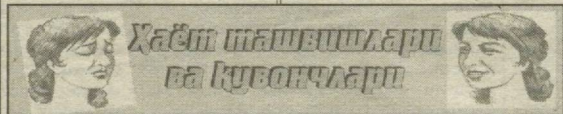
Мен: "Дилдора келса, форма-фартукларни тузатиб берсин ёки пулини берсин", - дедим. Қизлардан бири: "Энди келмас экан, мендан ҳам 15 минг пул олганди, бермай алдаб кетди. Ҳозир ҳамма ёғига яра тошиб кетибди", - деди. Яна бири: "Ҳам-

манинг ҳақини еявергандан кейин яра тошмай нима бўларди?", - деди.

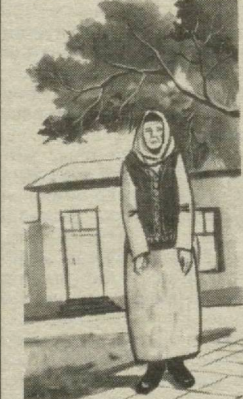
Мен бу гаплардан ҳайрон бўлиб қайтдим. На формаларни ололдим, на пулини. Яхшики бахтимга турмуш ўртоғим ойлигини олиб келди ва бозорга бориб, иккала қизимга ҳам тикувчи форма-фартук сотиб олдим. Бундай ёлғончи Дилдорага ўхшаган чеварларнинг таъзири берадиган бирон-бир инсон топилармикан?

Азиз сингилжонлар! Сизлардан илтимос. Қўлингиздан келса, чеварлик қилинг. Ҳом хаёлларга берилманг. Битта кўйлак тикиш уч минг сўм, ўнта тиксам 20 минг сўм оламан, деган ширин хаёллар миянгиздан чиқариб ташланг. Сизларга ишониб, яхши ниятда кийим тиктираман, деб борган опажонларимиздан, сингилларимиздан... Қарғиш эмас, олқиш олинг. Бу сўзларни қизларимни чиройли кийинтираман деб армонда қолган, кўнгли озор чеккан оддий аёл, яъни она айтаяпти.

Руқия Хидирова,
Сирдарё вилояти.

МЕН АЧИНДИМУ...

Доим кўча-кўйда тиланчиларни кўрсам, аслида ким эканлиги, нима учун шу кўйга тушгани ҳақида қизиқардим.

Бир кунни ўқишдан қайтаё-

тиб ерости йўлидан чиқаверишда тиланчилар орасида ўзимизнинг маҳаллада истиқомат қиладиган бир ногирон аёлга кўзим тушиб қолди, унга жуда ачиндим. Ҳатто бир маҳаллада яшаб туриб, ёрдам бера олмаганимдан уялдим. Уйга галати кайфиятда қайтдим. Отам маҳалла-кўйдан хабардор бўлганлиги сабаб дарҳол кўрганларимни уларга айтиб, ўша аёлнинг аҳвали ҳақида сўрадим. Даданинг айтишларича, турар жойдан у кишига нафақа пули ажратилар, ҳар ойда маҳалламиздаги саховатпеша инсонлар ҳам уларга ёрдам бериб туришар экан. Лекин ҳамма пулларини ўша аёлнинг ақаси олиб қўяр ва аёл тиланчилик қилиб кун кўришга мажбур экан.

Буни қандай тушуниш мум-

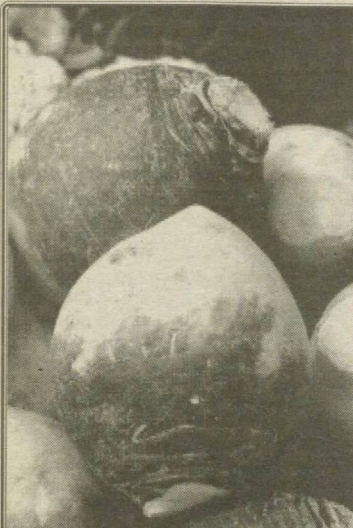
кин? Ахир етти ёт бегоналар ёрдам қўлини чўзса-ю, туғишган жигари эса чоғга итаришни кўзласа! Кўпинча ажабланарли бир ҳолатни кузатамиз: бой, амалдор одам тўй ёки маърака қилса, ҳамма боради-ю, оддийгина, камбағал одам йиғин қилса, одамлар ғўёки унга ачинганидан, "оғирлиқ тушмасин", деб бормай қўя қолишади. Ҳамма замонларда ҳам бўлгандир-ку, лекин менга бу муаммо борган сари авж олиб бораётгандай туюлади.

Ҳадисда: «Биродарларингизга хоҳ у золим бўлсин, хоҳ мазлум, ёрдам беринг», - дейилади.

Тўғри-да, ахир шунча яшаб, бу дунёдан у дунёга олиб кетадиганимиз ҳам фақат яхши амалларимиз-ку. Аммо борган сари «саховат» уруғи камайиб кетаётгандек туюлмаяптими?

Дилдора Абдумутал
қизи,
Тошент Шарқшунослик
Институт талабаси.

ШИФОБАХШ САБЗАВОТЛАР

(Боши ўтган сонда)

Сабзавотли хушхўр таомлар

■ **Кизил лавлаги икриси:** Масаллик- 2-дона лавлаги, 2 дона тузланган бодринг, 2 бўлак саримсоқ-пиёз ва битта пиёз, 2 ош қошиқ сметана ёки ўсимлик ёғи, туз, таъбга қараб қалампир.

Лавлагини пишириб, пўстини арчинг. Бодрингни арчиб, уруғларини ажратинг. Пиёзни эса халқа шаклида тўраб, ўсимлик ёғида энгил қовуриб олинг. Сўнг ҳаммасини гўшмайдалагичдан чиқариб, саримсоқпиёз, туз солиб, устидан сметана ёки ўсимлик ёғидан куйинг.

■ **Пархез таоми.** Масаллик- 3 дона лавлаги, 2 ош қошиқ сариеғ, бир стакан сметана, битта тухум, 2 ош қошиқ қирғичдан чиқарилган пишлок ва майдалаб тўралган кўкатлар.

Пишириб пўстидан ажратиб олинган лавлаги паррак-паррак кесилиб, унга булаб олинади ва товада қовурилади. Сўнг тухум билан сметана кўпиртирилади. Қовуриб олинган лавлагилар орасига кўпиртилган сметанадан куйиб, товага териб чиққач, устидан майдаланган пишлок сепиб, духовкага куйилади. Сал қизарганидан кейин олиб, дастурхонга тортилади.

■ **Тетиклаштирувчи салат:** Масаллик- 500 грамм янги узилган лавлаги пояси, ўртача пиёз, 2 боғ редиска, уч ош қошиқ ўсимлик ёғи, бир дона лимон шарбати, бир чимдим шакар ва туз.

Лавлаги пояси яхшилаб ювилади. Майдалаб тўғралгач, тузли қайноқ сувда бир неча минут қайнатиб юмшатилади. Сузиб совутилади. Туз, шакар, пиёз ва редиска билан аралаштирилади. Тайёр бўлган салат устига ўсимлик ёғи ёки лимон шарбати куйилади.

■ **“Малика” салати:** Масаллик- 500 грамм лавлаги, янги узилган ёки бир чой қошиқ қурилган райхон барглари, бир чой қошиқ кизил қалампир, ўсимлик ёғи ва туз.

Пиширилган лавлаги пўстидан тозалангач майдаланади. Сўнг қалампир, райхон, ўсимлик ёғи ва туз қўшилиб яхшилаб аралаштирилади. Бу салат тўқ тутиш билан бирга қуватни ҳам оширади.

■ **“Ёшлик” ичимлиги:** Масаллик- 3 стакан лавлаги ва 3/4 стакан олма шарбати, 2 чой қошиқ майдаланган укроп, 4 дона ёнғоқ.

Лавлаги билан олма шарбатини қўшиб, кўкатлар билан яхшилаб аралаштирасиз. Тайёр бўлгач устига бир чой қошиқ сметана билан янчилган ёнғоклардан сепасиз.

■ **Сабзили хушхўр ичимлик:** Масаллик- 2 дона ўртача сабзи, 1/2

стакан сут, 2 чой қошиқ шакар. Сабзини майда қирғичдан чиқарасиз-да, қолган маҳсулотлар билан аралаштирасиз. Истеъмол қилишдан олдин устига кўкат сепасиз.

■ **Канд касаллиги билан оғриган беморлар учун сабзи шўрва:** Масаллик- 500 грамм сабзи, 150 грамм пиширилган колбаса, 3 дона картошка, 2 ош қошиқ ўсимлик ёғи, бир бош йирик пиёз, кўкатлар ва туз.

Сабзи ва картошкани тозалаб, бўлакларга бўласиз. Пиёзни тўғраб, колбаса билан то қизаргунча қовурасиз-да, устига 2,5 литр қайноқ сув қуюсиз. Туз солиб, ярим тайёр бўлгунча паст оловда қайнатиб оласиз. Сўнг картошка ва сабзини аралаштириб, яна 15 минут қайнатасиз. Дастурхонга тортишдан олдин кўкатлар сепасиз.

■ **“Нафис” шавласи:** Масаллик- 500 грамм сабзи, 3/4 стакан гуруч, бир ош қошиқ сариеғ ва бир стакан сут.

Сабзи билан гуручни тузли сувда қайнатиб олгач, элакдан ўтказасиз-да, кастрюлкага солиб, сариеғ қўшасиз. Кавлаб турган ҳолда устига оз-оздан сут қуюсиз. Бўтқа тайёр бўлгач, оловини ўчириб, яна 2-3 минут димлаб қўясиз. Таом иссиқ ҳолида дастурхонга тортилади.

■ **Сабзили “Хаво” шарчалари:** Масаллик- 1 кило сабзи, 2 дона тухум, 4 ош қошиқ ун, 3 ош қошиқ лимон шарбати, 1/2 стакан ўсимлик ёғи, туз ва бир неча бўлак қурилган нон.

Сабзини майда қирғичдан чиқариб, лимон шарбати, ун ва туз билан яхшилаб аралаштирилади. Сабзили “хамир” 30 минут турганидан кейин ёнғоқ катталигида шарчалар ясалди. Шарчалар қурилган нон увоклари ва тухумга булаб товадаги ёғда қовурилади.

■ **“Дугонамнинг тили” салати:** 1 кило сабзи, 0,5 кило пиёз олмасиз. Сабзини қирғичдан чиқариб, таъбга қараб шакар, туз ва кизил қалампир сепиб устини ёпиб қўясиз. Майда тўғралган пиёзни энгил қовуриб, сабзи билан аралаштирасиз. 1 чой қошиқ олма сиркасидан қўшиб, салқин жойга қўясиз. Бу салатни куннинг исталган пайтида тановул қилиш мумкин.

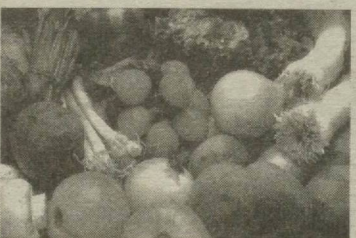
Сабзавотли косметика

■ **Сепкилга қарши лосьонлар:**

■ **Лавлагили:** Бир ош қошиқ янги сиқиб олинган лавлаги шарбатини тенг микдорда қайнатилган совуқ сув билан аралаштиринг. Сўнг сепкил тошган жойларни шу аралашмага ботирилган пахта билан артинг. 10-15 минутдан кейин илик сув билан юиб ташланг.

■ **Сабзили:** Сабзи билан лимон шарбатини тенг микдорда аралаштириб, сепкил қуюқ тошган жойларга суриб, 20 минутдан кейин илик сув билан юинг. Бу муолажани ҳар куни икки маҳал, то юзингиздаги сепкиллар йўқолгунча такрорланг.

■ **Терини тозалайдиган никоб:** Лавлагини майда қирғичдан чиқариб, сули ёрмаси билан 1:3 микдорда аралаштиринг. Сўнг бугда тозаланган юзингизга қалин қилиб су-

ринг. 7-10 минутдан кейин илик сув билан ювишингиз мумкин. Бу муолажани ҳафтада 2-3 маҳалдан 1,5-2 ой давомида бажаришингиз керак.

■ **Ёғли сочлар учун лосьон:**

Лимон ва сабзи шарбатини 2:1 микдорда аралаштириб, сочларингизга суринг. Сўнг пахмоқ сочик билан ўраб қўйинг. 20-30 минутдан кейин сочларингизни шампун билан юиб, озрок олма сиркаси аралаштирилган сув билан чайинг.

■ **Кузги никоб (шамоллаган, кизарган терилар учун):**

Бир чой қошиқдан сабзи шарбати, творог ва қаймоқ олиб, яхшилаб аралаштиринг. Бу никобни тозаланган терига суриб, 15-20 минутдан кейин илик сув билан юиб ташланг.

■ **Ажинли терилар учун никоблар:**

■ **Сабзи-олмали:** Қирғичдан чиқарилган сабзи билан олмани тенг микдорда аралаштириб, никоб тайёрланг. Никобни юзга сургандан кей-

ин 20 минут ўтгач илик сув билан ювасиз.

■ **Сабзи-сметанали:** Бир чой қошиқдан сабзи, ўсимлик ёғи, сметана, 3 чой қошиқ сули ун ва тухум саринини қўшиб яхшилаб аралаштирасиз. Бу никобни тозаланган юз, бўйин ва елкаларга суриб, 30 минутдан кейин ювасиз. Кейин озиклантирувчи кремлардан бирортасини суриб қўясиз. Бу муолажани 1,5-2 ҳафтадавомида ҳафтасига 2-3 марта такрорлайсиз.

■ **Қуруқ ва нормал терилар учун озиклантирувчи никоб:** Тенг микдорда сабзи шарбати, творог, ўсимлик ёғи ва сутни идишга солиб аралаштирасиз. Бу никобни юз, бўйин ва елкаларингизга қалин қилиб сура- сиз. 20-25 минутдан кейин юзни илик сув билан юиб, муз бўлаги билан артасиз. Юз терингиз меъёрига келгунча муолажани қайтарасиз.

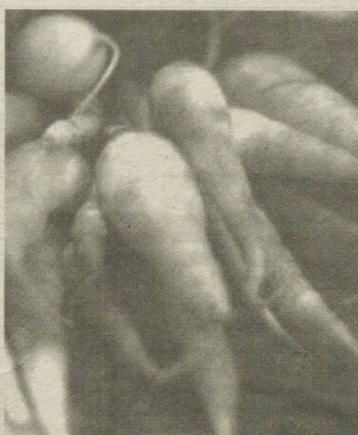
■ **Ёғли тери учун никоб:**

■ **Сабзили:** Бир дона сабзини майда қирғичдан чиқарасиз-да, қаймоқдек қуюлгунча ун қўшиб, аралаштирасиз. Бу никобни юзга сургач, 15-20 минутдан кейин аввал илик, сўнг совуқ сув билан юиб ташлайсиз.

■ **Лавлагили:** Унча катта бўлмаган лавлагини пишириб, майда қирғичдан чиқарасиз. 2 ош қошиғига 1 чой қошиқ камфор спиртидан қўшасиз. Аралаштиргач, тозаланган юз терисига текис қилиб суриб, 20-30 минутдан қайнатиб совутилган сув билан юиб ташланг.

Бу амални 4-6 ҳафта давомида ҳафтасига уч-тўрт мартадан навбатма-навбат бажарсангиз юзингиз тиник бўлади.

■ **Қазғоққа қарши малҳамлар:** Лавлагини майда қирғичдан чиқариб, ҳосил бўлган бўтқасини сочингизга суринг. Сўнг сувқоғоз билан ёпиб, рўмол билан ўраб қўйинг. 30-40 ми-

нутдан кейин илик сув билан юинг. Бу муолажани 2,5 ой давомида ҳафтасига 1-2 мартадан қилинг.

■ **Қадокни йўқотиш учун:** Ўртача катталиқдаги сабзини майда қирғичдан чиқариб, бўтқасига бир ош қошиқ сметана ва бир чой қошиқ ўсимлик ёғи қўшинг. Аралаштиргач дока ёки бинтга суриб, қадок устига боғлаб, 40-50 минутдан кейин илик сув билан юиб ташланг. Бу муолажани қадок йўқолгунча қайтаринг.

Ф О Ё Д А Л И МАСЛАҲАТАР

■ Сабзавотларни салқин ва қоронги жойда сақланг. Қуёшли жойда турса улардаги шифобахш хусусиятлар йўқолади.

■ Ҳар қандай сабзавотни тозалашда зангламайдиган металлдан ишланган пичоқлардан фойдаланинг. Бошқа металллар улардаги С дармондорисини парчалаб юборади.

■ Лавлаги ёки сабзи қайнатилаётган идиш устига сиркага ботирилган дока ёпиб, сўнг қопқоғини беркитсангиз ёқимсиз ҳид чиқмайди.

■ Лавлагили таом тайёрлаётганингизда бошқа сабзавотларга ранги урмаслиги учун озгина ўсимлик ёғи суриб, музлаткичга 10 минут қўйиб олинг.

■ Сабзи ёки лавлагининг бандларини узмаган ҳолда бутунлигича пиширсангиз ширин мазасини сақлаб қолади.

■ Сабзининг янги пояларини қарам шўрвага тўғраб солсангиз, жуда мазали таъм беради. Бунинг учун сабзи пояларини 5-7 минут қайнаган сувга солиб қўйсангиз, тахир таъми чиқиб кетади.

■ Лавлагининг янги барглари- ни салатларга қўшибдан олдин қайноқ сувга ботириб қўйсангиз юмшаб, хушхўр бўлади.

Саҳифани Саида ва Ҳамида тайёрлашди.

Уша пайтлар мен журналист-ка факультетининг иккинчи курс талабаси эдим. Айни сессия пайти. Хонадошларимнинг уйлари яқин бўлганлиги сабабли дам олиш кунлари ота-оналари бағрига қайтишарди. Бугун шанба. Ётоқхонадаги хонамизда мен ёлғиз эдим. Имтиҳонга тайёрланишдан чарчаб, чироқни ўчириб, жойимга чўзилдим. Тўнги соат 2.00 лар бўлганлиги сабабли, Талабалар шаҳарчаси аллақачон уйкуга кетиб улгурган эди. Орадан бир оз вақт ўтгач, тепамда биров тургандек бўлди. Кўзимни очсам, оёқ тарафимда қоп-қора кийинган, баланд бўйли киши турарди. Унинг оғиз-бур-

надошларим пишиллаб ухлаб ётишар, мен эса яна анови нусха келиб қолмасмикан деб бот-бот эшикка кўз қиримни ташлаб, ухлай олмай ётардим. Бирдан эшик пардаси энгил қимирлаб, хонага буювим кириб келди. Бошларини чайкаб, индамай яна чиқиб кетди. Сакраб ўрнимдан турдим-да, эшик тутқичига ёпишдим. Эшик кулф. Бу ҳол икки кун давомида қайта-қайта такрорланди. Уйга кўнгирак қилсам аяжоним "тинчлик" дедилар-у, аммо овозлари қалтираб телефон гўшагини қўйиб қўйдилар. Безовталаниб, эрта билан Жиззахга қайтдим. Уч кун бурун буювим вафот этган, ундан бир неча кун олдин эса, худди ўша мен

олдидан тайёрланган. Фожеали ўлимида рух "ҳаяжонланиб" ўз кучини бирдан йўқотди. Ўз жонига суиқасд қилишда эса, рух узоқ вақтгача танани тарқ эттишга қаршилиқ кўрсатар экан.

"Хар бир одамнинг парилари ёки уни қўриқлаб юрувчи рухлари бўлади", дердилар болалигимизда раҳматли буювим. Яқинда мени хар қандай балоқазодан қўриқлашга, ҳеч бўлма-са оғохлантиришга буювим билан дадамнинг рухлари астойдил ҳаракат қилишгаётганига яна бир бор амин бўлдим. Бир ой илгари аввал буювим тушимга кириб: "Сени олиб кетаман, жуда ҳам соғиндим, доим мен билан бирга бўласан", деб турганларида, орқаларидаги ашил рангли соядан дадажоним чиқиб келиб: "Қўйинг, унинг фарзандлари хали ёш, Наргисиз улар оёққа тура олишмайди, бундан ташқари уни бу ерда қиладиган иши кўп, кейин биргаликда келамиз", - дедилар. Шундан сўнг менга қараб, - «Машиналардан узоқда юр, хўпми?» - деб, буювимнинг кўларидан ушлаб, яна ўша ашил қўланкага кириб кетишди. Дадам билан буювимнинг орқасидан уларни соғинганлигимни айтиб қанча югурмайин, ашил қўланка шунча мендан узоқлашаверди. Эрталаб хар кунгидек университетга ишга отландим. Талабалардан имтиҳон олиб бўлгач, қўлимдаги қоғозларни кафедрага топшириш учун кетаётганимда орқадан бир нарсаси шиддат билан келиб урилди-ю, бутун борлиқ айлиниб, кўз олдим қоронғулашиб кетди. Кўзимни очганимда тепада икки йигит турар, бирининг қўлида сочилган қоғозларим, бошқасининг қўлида бир стакан сув.

- Сизга нима бўлди, ҳеч жойингиз оғримаяптими? - деб сўради улардан бири. Ўзимга келиб атрофга қарасам одамлар юрадиган йўлакнинг бир четиди ётибман.

- Тура оласизми?

Мен "ха" деб, туриб ўтирдим. Сўнг ўрнимдан турмоқчи бўлиб, оёғимни ерга босганимда кучли оғриқ миямга урилди. Талаба йигитлардан бири эса, - "Кеноний, сизни яшил "Нексия" уриб, ўзи қочиб кетди", - деди.

- Номериани кўрмадингларми? - дедим буткул ўзимга келиб. Иккаласи ҳам: "Йўқ, эътибор бермабмиз", - дейишди.

Бор куч ва ироданими тўплаб, аранг оёққа турдим. Оғриқ жуда ҳам кучли бўлса-да, оксоқланганча бир амаллаб кафедрага бориб, қоғозларни топширдим-да, уйга кетдим. Эрталабгача оёғим шишиб кетганлиги боис, шифокорга мурожаат қилишга тўғри келди. Машина уриб юрганда оёғим синган экан. Бу сафар ҳам буювим, дадамларнинг рухлари оғохланганликлари инобатга олганим сабабли, жароҳат олдим.

Наргис КОСИМОВА

АЖОЙИБ-ҒАРОЙИБ

Б у воқеанинг бўлиб ўтганига кўп вақтлар бўлган. Унинг иштирокчилари-ю сўзлаб берганларнинг барчаси оламдан ўтиб кетган. Уларни Оллоҳ раҳматига қўлларини қўйиб, қоронғу гўрлари

ҳам бир бўлак ўтин илинжида узоқ тентирай-тентирай авлиё Қоплон ота зиёратгоҳига келиб қолади. Бу пайтда кун ботиб, атроф ним қоронғу бўлиб қолган эди. У ердаги кекса ва катта-катта дарахтларнинг қуриб қолган шохлари кўп бўлган. Одамларнинг кучли эътиқодлари сабаб уларнинг бирор нарсасига йиллар давомида тегилимаган. Четрокдаги дарахтнинг

КЎҲНА ЗОМИН ТОҒЛАРИ ГУВОҲ

нурга тўлсин. Ётганларни ёдга олганимиз учун бизларни ҳам ўзи ёрлақасин албатта. Бироқ ўша воқеага гувоҳ бўлган кўхна Зомин тоғлари-ю унинг бағридаги мўъжазига Бешбулок қишлоғи ҳамда авлиё Қоплон ота зиёратгоҳи ҳамон бор. Инсониятнинг фашизмга қарши уруш йилларини эслар эканмиз, халқимизнинг бошига тушган қўрғуликларни айтиб ўтиш шарт эмас. Ўшанда хатто мана шу кичкинагина Бешбулок қишлоғида ҳам деярли эркаклар қолмаган, барчаси бирдай уришга олиб кетилган эди. Қари-қаранг, бола-лар, аёлларгина қолган. Онамнинг онаси Соҳибжамол энам хат-саводли, жуда ўқимшли, хурматли аёл бўлган экан. Шу боис ўша йиллари қишлоқдаги авлиё Қоплон ота зиёратгоҳига аёл боши билан шайхлик қилган. Зиёратгоҳга умид билан келган зиёратчиларга ўзининг илму-амаллари, тажрибалари билан қўлидан келганча ёрдам берган. Зиёратгоҳи ҳам чиннидай қилиб тоза-лаб, авлиёлар руҳига чироқ ёқиб, дуо ўқиб, ўша ерда ўсган дарахтларни парваришлаб, бир сўз билан айтганда эъзозлаб ўтирган. Шунингдек қишлоқдаги катта-кичикдан ҳам шуни қаттиқ талаб қилган. Хуллас уруш йиллари кўп қийинчиликларни бошидан ўтказаятган қишлоқ одамлари қишнинг қорқовли кунларига оддий ўтинга ҳам муҳтожлик сезганлар. Илгарилари эркаклар борида анча наридаги арчазорларда қулаб тушган ёки қуриб қолган дарахтлардан ўтин тайёрлашган. Энди эса болалар ва аёллар жуда ичкарига боролмас, шу атрофдаги қуриган шох-шаббаларни эса териб тамом қилишган эди. Ўша даврда одамлар ўта инсофли, диёнатли бўлишган экани, қанчалик қийналишмасин, қўқариб турган дарахтларни кесиб ишлатишмаган. Шундай қилиб менинг онам - 6-7 ёшлар чамасидаги қизалоқ

ёнига бориб қолган қизалоқ, шундоқ қўл узатса етадиган бир қуруқ шохча-ни қўриб уни жуда-жуда уйига олиб кетгиси келадди. Лекин онасининг бу ердаги ҳеч нарсасига тегиш мумкин эмас, деган оғохлантиришини эслаб, узоқ иккиланиб туриб қолади. Барибир болалик истаги голиб чиқиб, қўрқа-писа шохга қўл чўзади. "Ахир уйга ўтинсиз борса, соғуқ қотиб қолишди-ку." Қизчанинг қўли шохчага тегар-тегмас аллақандай қасур-қусир овозлар эшитилиб, ҳамма дарахтлардаги қуриб қолган катта-катта шохлар ўз-ўзидан кулаб туша бошлашади. Қизалоқ қўрқиб кетганидан орқасига қарамай қочади. Воқеадан хабардор бўлган Соҳибжамол энам эрта тонгда зиёратгоҳга келиб қараса, барча қуриб қолган шох-шаббалар ер билан битта бўлиб ётган экан. Бу Оллоҳнинг иродаси билан авлиё Қоплон ота зиёратгоҳининг қишлоқ ахлига қилган инъоми, деб хулоса чиқарган аёл, одамларни қақариб, ўтинларни йиғиштириб олишларини айтган. Шундай қилиб қишлоқ ахли ўша йили қишни ўтиндан қийналишмай, эсон-омон ўтказишган экан. Худди ўша жуда қари дарахтлар хозир ҳам салобат тўкиб туришибди. Оналаримнинг излари қолган ўша ерларга имкон топиб зиёратга ҳар бординида уларнинг ғадир-буður, буришиқ таналарини силаб эшитган шў гаройиб воқеани албатта ёдга олам. Бунга гувоҳ бўлган кўхна Зомин тоғлари ўйчан ва виқор билан қараб туришар экан, улар ҳам ўша воқеани, ўша одамларни эслашаётгандай, бир-бирларига сўзлаб беришаётгандай туюлаверди. Агар қимки ўша ерларда бўлса унда ҳам шундай туйғу уйғонишига шубҳа йўқ, ишонаверинг.

Насиба РИЗАЕВА

ДАРАКЧИ РУҲЛАР

тунда кўргандай кийинган, баланд бўйли одам босқинчилик қилиб, уйимизга бостириб кирган ва ўғирлик қилмоқчи бўлган экан.

Орадан салкам 20 йил вақт ўтган бўлишига қарамай, хануз буювимнинг рухлари келиб мен билан хайрлашмоқчи эканликлари ҳақида оғохлантириганини, мен эса ҳеч нарсаси тушуноммай вақтни кўлдан бой берганимга афсусланаман.

Москва Давлат университетиди ўқиб юрганимда эса, Қабардин-Балқариялик Заур исмли курсдошим ўз жонига қасд қилди. Унинг қариндошларига хабар етиб, улар жасадни олиб кетгуларига қадар курсдошларим кўпчилиги Заур тушларига кираётганлиги, хоналариди унинг овозини бир неча бор эшитаётганликлари ҳақида гапириб беришар эди. Бу ахвол икки ҳафтадан сўнг, Заурнинг жасади тупроққа қўйилгач барҳам топди.

Мутахассис олимларнинг фикрича, ўз жонига қасд қилган инсоннинг руҳи танадан чиқиб кетиш учун қаршилиқ қиладди. Буни рус олими, кашфиётчи С.Д.Киррилан ўз тажрибалари орқали исботлаб берган. У ўзи ясаган махсус қурилмада жаҳонда биринчи марта инсон биокүвати унинг ўлимида кейин қандай ўзгаришларга дуч келишини кўрсатди. Мазлум бўлишича, инсон бармоқларида электроманит майдонида нур тарқатар экан. У ўлгандан сўнг ҳам бу нур ўлим сабабларига кўра бир неча соатдан бир неча кунгача тарқалиб туради. Агарда инсон оғир касаллик ёки қарилик оқибатида вафот этса, нур бир маромада тарқалиб, аста-секин сўнади. Одам бирор бир фалокат натижасида фожеали ўлим топса, кучли нур таралиб, у тезда йўқолади. Аммо инсон ўз жонига қасд қилган бўлса, бармоқ нурлари узоқ вақт, 6-7 кунгача аста-секинлик билан хиралашиб, гоҳ кучайиб, гоҳ камийиб тарқалиб туради. Инсон жасади ерга қўйилгандагина бу аломатлар гойиб бўлади. Олимнинг изоҳича, оддий ўлимда инсон қуввати (руҳи) жасади тарқатишга

ни ҳам араб бадавийларига ўхшаб қора мато билан ўралган, фақатгина кўзаларининг оқи оқариб кўриниши, холос. Қўрқанимдан нафасим ичимга тушиб кетди. Оёқ-қўлим ўзимга бўйсинмай, уларга худди 50 килограммлик тош осиб қўйилган-дек эди, гўё. Кўзимни чирт юмиб, қимирламай ётавердим. Бир оздан сўнг эса ҳеч қандай овоз эшитилмагач, секин кўзимни очдим. Ҳеч ким йўқ. Хотиржам ухлаш мақсадида секин туриб чироқни ёқдим. Стол, қаровотлар тагини яна бир бор қараб, ҳеч ким йўқлигига ишонч ҳосил қилгач, яна чироқни ўчириб ётдим. Бироздан сўнг яна биров тургандек бўлди. Э-воҳ! Қаровот ёнида яна ўша нусха турарди. Тез-тез калима қайтариб, ёдимга келган Қуръон оятларини ўқиб бошладим, аммо у гойиб бўлмади. Сўнг бор жуъратимни тўплаб "Кимсиз?" деган эдим, у гойиб бўлди. Чироқни ёқиб, эшикни итариб кўрдим. Кулф. Ҳўшлас, эрталабгача қора кийимдаги киши мен билан сичқон-мушук ўйнаб чиқди. Тонг ёришиши билан нироҳат бутунлай гойиб бўлди. Эрталаб тургач, ойнада ўзимни қўриб кўрқиб кетдим. Менга сочлари тўзиган, лабларининг атрофига учуқ тошган, кўзлари уйқусизликдан киртайган юзим қараб турарди. Орадан уч кун ўтди. Энди мен хонада ёлғиз эмасдим. Хо-

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар кўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро жамғармаси

Оила ва жамият

Фойдаланилмалар кўл ёзма қайтарилган таҳлил қилинмайди, муаллифларга қайтарилмайди, ёзма жавоб берилмайди. Газетадан қўйиб босилганда «Оила ва жамият»дан олинганлиги албатта қайд этилсин.

E-mail: oilavajamiyat@rambler.ru
oilavajamiyat@mail.ru

БОШ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САИДОВА

Бош муҳаррир: 134-86-91
Қабулхона: (тел. ва факс) 133-28-20
Табриқлар, эълонлар: 133-04-50
Бўлимлар: Оила - 133-04-35, 134-25-46
Бухгалтерия: 132-07-41

Газета «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босма-хонасида чоп этилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
Босишга топшириш вақти - 20.00. Босишга топширилди - 21.00

Газета таҳририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди.

МАНЗИЛИМИЗ:
Тошкент - 700000
Амир Темури кўчаси,
1-тор кўча, 2-уй.
«Олой» бозори ёнида.

ХОМИЙ: «Матбуот таркатувчи» акциядорлик компанияси

ОБУНА ИНДЕКСИ - 176
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 027-рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г - 836. Формати А-3, ҳажми 4 табоқ.
Адади - 12108
Саҳифаловчи — Ш. БАРОКОВ
Рассом — Н. ХОЛМУРОДОВ
Навбатчи — Б. САЙДАЛИЕВА
Мусахҳиҳ — С. САЙДАЛИМОВ

1 2 3 4 5 6